

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 12:16:45)

Poštovane kolege,

Otvaram **Treću (posebnu) sjednicu prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2020. godini** Skupštine Crne Gore 26. saziva.

Kao što znate, ovo je sjednica posvećena Premijerskom satu, u okviru kojeg pitanja predsjedniku Vlade postavljaju predsjednici klubova poslanika, odnosno ovlašćeni predstavnici klubova poslanika. Vi znate kakvo je poslovničko vrijeme. Naravno, vodićemo računa da niko ne bude oštećen s obzirom da je ograničeni broj pitanja, tako da danas možemo imati interesantan i dinamičan razgovor.

Podsjećam da su pitanja predsjedniku Vlade postavili poslanici: Branimir Gvozdenović ovlašćeni predstavnik Kluba poslanika Demokratske partije socijalista Crne Gore, Andrija Mandić ovlašćeni predstavnik Kluba poslanika Demokratskog fronta, Raško Konjević predsjednik Kluba poslanika Socijaldemokratske partije Crne Gore, Ervin Ibrahimović ovlašćeni predstavnik Kluba poslanika Bošnjačke stranke, koalicija "Albanci odlučno", FORCA, DUA i Albanska alternativa i Hrvatske građanske inicijative, Neđeljko Rudović ovlašćeni predstavnik Kluba poslanika SNP - DEMOS, Boris Mugoša predsjednik Kluba poslanika Socijaldemokrata Crne Gore i Liberalne partije Crne Gore i Aleksandar Damjanović predsjednik Posebnog kluba poslanika.

Sada prelazimo na postavljanje pitanja.

Prvi riječ ima poslanik Branimir Gvozdenović. Izvolite.

BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (29.04.20 12:18:11)

Uvaženi članovi Parlamenta, uvaženi članovi Vlade, uvaženi predsjedniče Vlade gospodine Markoviću,

U skladu s članom 187 Poslovnika Skupštine Crne Gore, želim da Vam postavim pitanje koje je vezano za globalnu pandemiju virusa, s ambicijama da čujem kakvo je vaše viđenje odgovora države Crne Gore i Vlade Crne Gore na Kovid-19.

Svi znamo da je globalna pandemija zadesila čitav svijet. Preko tri miliona ljudi je zaraženo sa Kovid-19. Više desetina ljudi je ostalo bez svojih radnih mjesta. Mi znamo da su razne zemlje imale određene strategije. Dio velikih razvijenih zemalja je mijenjao te strategije. Jedna od zemalja koju karakteriše kvalitet upravljanja, kvalitet zdravstvenog sistema i odlični rezultati je Crna Gora. Crna Gora je od početka imala jasnu strategiju tj. preventive. Uspjela je kvalitetnim i odličnim vođenjem da dovede do toga da se najkasnije u Evropi importuje ovaj virus na našem prostoru. Nekoliko dana, za razliku od drugih zemalja Evrope, mi nemamo novozaražene slučajeve. Mislim da je to jedan novi kvalitet, jedan kvalitet na osnovu koga treba definisati i određene elemente politike za naredni period.

Takođe, jedna jako važna stvar koja se desila kada nas je zadesila ova velika pandemija jeste da su građani Crne Gore koji su bili van ovoga prostora bili u najrazvijenim zemljama svijeta, imali su potrebu jer su osjećali sigurnost, kako sa zdravstvenog tako i socijalnog aspekta, da se vrate u svoju državu. To je jedan jako važan element kojeg su, siguran sam, svi svjesni, ne samo ovdje u parlamentu nego da su svjesni svi građani Crne Gore i normalno svi koji su imali tu potrebu da se vrate jer su bili sigurni da dolaze u jednu politički stabilnu državu, u državu gdje je dobro organizovano upravljanje ovom krizom i da će na jedan kvalitetan način biti riješena sva socioekonomska pitanja.

Takođe, siguran sam da smo svi svjesni da je, pored velikog rezultata koji je napravljen u zdravstvenom dijelu, gdje smo pravovremeno reagovali, gdje zdravstvena situacija ide, hvala Bogu dobro. U Crnoj Gori nemamo novozaraženih, napravljena jedna ozbiljna sinergija zahvaljujući jednom kvalitetnom upravljanju između zaštite zdravlja građana, a na drugoj strani održavanja ekonomije. Pored prioritarnog zahtjeva da se zaštite građani, što je dalo odličan rezultat, mi smo imali ekonomiju koja je zadržana u ključnim sektorima, telekomunikacija, energetika, građevinarstvo, dio usluga zasnovanih na digitalnoj ekonomiji. Takođe, i dio elemenata koji su vezani za saobraćajne elemente kao što je Luka Bar, kao što je dio industrije, kao što je dio usluga koje ste vidjeli pravovremenim i pravim rukovođenjem, obezbijedio je da imamo ovako

sigurno zdravstveno stanje u kojem su kvalitetno upravljanje, kvalitetna primjena, ali i ta dobra mjera koja je napravljena da bi se te mjere mogle poštovati i građani Crne Gore koji su poštovali te mjere.

U skladu s tim, siguran sam, predsjedniče Vlade, da ne samo poslanike ovdje u Parlamentu nego i građane Crne Gore interesuje kakvo je sada Vaše viđenje odgovora države na zdravstvena pitanja. To ste niz puta odgovorili, ali kako se situacija mijenja iz dana u dan, jako je važno da date jedan osvrt na to pitanje i kako je Vaše viđenje oko nastavka zdravstvenih aktivnosti koje će se dešavati na prostoru Crne Gore? Kakvo je zdravstveno pitanje vezano i za socioekonomsko pitanje? Siguran sam, takođe, da ovdje nas, ali i građane Crne Gore interesuje koliko ljudi je već u okviru prvih mjera koje su definisane dobilo određenu podršku, koliko su oni bili tretirani i drugih mjera koje ste završili ovih dana, koliki je to broj privrednih subjekata, koliki je to broj građana?

Jedno kratko obrazloženje ovog poslaničkog pitanja.

Pored ovoga što sam na početku rekao kakvo je naše viđenje odgovora na upravljanje ovim kriznim situacijama, važno je napomenuti da je ključna stvar bila sinergija svih institucija i svih grana vlasti koje su doveli do ovog rezultata, sve tri grane vlasti, ali i predsjednika države, prije svega Vlade, pa i ovog Parlamenta. Siguran sam da su aktivnosti koje su bile jake ova dva mjeseca pomogle da se na ovakav način upravlja čitavim sistemom. Nije uvedeno vanredno stanje, što smatram da je bilo jako važno za državu Crnu Goru. S aspekta poslanika, smatram da je to bilo posebno važno jer smo mogli aktivno i vrijedno da radimo ova dva mjeseca. U ovom periodu imali smo skoro 15 kolegijuma gdje smo sa kolegama iz opozicije razmjenjivali niz informacija, tretirali određena pitanja koja su vezana za kompletnu aktuelnu situaciju u Crnoj Gori, organizovali proširene kolegijume. Prvo smo razgovarali sa Nacionalnim koordinacionim tijelom, nakon toga smo razgovarali sa kolegama koje su predstavljale privredni sektor, sa socijalnim partnerima i, na kraju, sa ekonomskim timom koji je pripremao drugi set mjera. Siguran sam da je ta dobra razmjenjena informacija dovela do toga da imamo ovaj nivo kvaliteta mjera koje su tu.

Ova naša odluka da imamo Premijerski sat, takođe doprinosi dobroj komunikaciji između svih grana vlasti. Kao što ste vidjeli, jedan smo od parlamenata koji je, takođe, prioritet rasprave na prvoj sjednici koja je vezana za ova pitanja dao i predlozima opozicije. Većina predloga opozicije koji su bili predloženi, smatrali smo da treba da iskomuniciramo i da vidimo da li oni donose nešto što može da bude primjenjivo, da li oni donose određena rješenja koja mogu da se inkorporiraju u određene predloge koji će biti u ovoj fazi ili nekim kasnijim fazama. Tako da mislim da je puno toga urađeno i biće mi drago da svi zajedno od Vas čujemo i viđenje predsjednika Vlade koji je rukovodio ovim kompletnim sistemom. Hvala predsjedniče.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 12:25:33)

Hvala Vam.

Sada ima riječ predsjednik Vlade, Duško Marković. Izvolite.

DUŠKO MARKOVIĆ (29.04.20 12:25:35)

Uvaženi predsjedniče, uvaženi potpredsjednici, uvaženi potpredsjedniče Gvozdenoviću,

Svjedoci smo razornih posljedica koje sa sobom novi i pandemija koronavirusa širom svijeta. Gube se ljudski životi, a svjetska ekonomija je na koljenima. Složićemo se se i da za ovakvu krizu niko u potpunosti nije bio spreman, ni jedan zdravstveni sistem, ni jedno društvo, ni jedna ekonomija. Niti se pretpostavljalo da će se virus na ovakav način pretovoriti u epidemiju i pandemiju, niti da će se njena ekspanzija desiti tako brzo i naglo, a posebno da naučna javnost neće imati odgovore na neka od ključnih pitanja i poslije nekoliko mjeseci od pojave virusa. U uslovima koji su vladali i koji su još uvijek prisutni moja i ocjena sa mnogih domaćih i inostranih adresa jeste da su državne institucije i Vlada u cjelini pokazale visok stepen znanja, odlučnosti, odgovornosti i solidarnosti. Pored toga odlučnost je ispoljena i prije nego je virus registrovan u Crnoj Gori. U skladu sa preporukama zdravstvene struke počeli smo pripreme za neminovan scenario da ni Crna Gora neće biti zaobiđena niti pošteđena novog koronavirusa. Samim tim,

jedina smo država u Evropi, a možda i šire, koja je donijela odluku da započne sprovedeje rezolutnih zdravstveno bezbjednosnih mjera i prije dokazanog obolijevanja u državi. Dakle, prije prvog registrovanog slučaja.

Ove i odluke koje su uslijedile danas daju vidljive rezultate. Imamo najmanju stopu smrtnosi u regionu, nisku stopu obolijevanja, visoku stopu ozdravljenja i izuzetno visoku stopu testiranih građana.

Uvaženi potpredsjedniče, poštovani poslanici, još 31. januara Institut za javno zdravlje zatražio je od Ministarstva zdravlja formiranje Nacionalnog koordinacionog tijela za koordinaciju i upravljanje na eventualnu pojavu novog koronavirusa u Crnoj Gori koje je odmah formirano 03. februara. Međutim, još od sredine januara Vlada je na dnevnom nivou posvećivala pažnju ovom pitanju uključivanjem brojnih resora organa i institucija. Dakle, dva i po mjeseca prije nego što je Svjetska zdravstvena organizacija 25. marta objavila potrebu uključivanja cijelih vlada na suzbijanju i kontroli pandemije.

Pored mjera donijetih na osnovu jasno ovih preporuka struke donosili smo i odlučne političke odluke preuzimajući odgovornost. Tako smo još 28. februara, dakle, nekoliko sedmica prije pojave prvog slučaja koronavirusa u Crnoj Gori obustavili letove prema gradovima i zemljama koje su već bile ugrožene koronavirusom, zabranili smo službena putovanja i veoma direktno i rezolutno ukazali da se obustave i privatna putovanja. Nedugo nakon toga zatvorili smo granice i prema šest najugroženijih država u tom trenutku: Italiji, Španiji, Južnoj Koreji, Iranu i Kini. Nacionalno koordinaciono tijelo i sedam operativnih štabova sa preko 100 članova dali su blagovremene i efikasne odgovore u veoma složenoj situaciji. Da neko ne pomisli da se ovoj pošasti oduprlo 100 ljudi iz administracije, ne, tih 100 ljudi mobilisalo je desetine hiljada zaposlenih u zdravstvu, službama bezbjednosti, službama zaštite i spašavanja, komunalnim službama i mnogim drugim institucijama u ustanovama po dubini. Jasno definisan način koordinisanja i efikasno donošenje izvršavanja odluka uz nadzor nad njihovim sprovođenjem dali su rezultat kojeg nema sličnog u regionu i šire. Jednom riječju djelovali smo odlučno, udruženo, efikasno i odgovorno.

Hitne mjere preduzeli smo u Tuzima, naselju na Vrelima Ribničkim u Podgorici, u selu Biokovac u Bijelom Polju uspostavljajući kontrolu nad širenjem virusa. Paralelno svima njima obezbijedili smo i pomoć i društvenu podršku da lakše prebrode svojevrsnu žrtvu koju su morali podnijeti. Uspjeli smo da sačuvamo naše stare u staračim domovima, kao i sve ostale građane u kolektivnom smještaju, uključujući pacijente u bolnicama, do sada skoro niko to nije uradio. Istovremeno kompletan zdravstveni sistem uspjeti smo da reorganizujemo da odgovori potrebama bez većih poteškoća i zastoja, trudeći se da medicinske usluge dobiju svi kojima su zaista i potrebne. Zbog svega što smo zajedno postigli ovom prilikom pored zaposlenih u zdravstvu i svim uključenim institucijama i službama izražavam zahvalnost i svim drugima koji su izvan sistema administracije i državnog aparata, zahvaljujem hiljadama vrijednih zaposlenih koji zbog prirode svoga posla nijesu mogli ostati kod kuće, zahvaljujem i građanima koji su odgovorno poštovali donijete mjere i preporuke.

Ne smijemo zaboraviti da spomenemo da smo kroz formiranje i rad posebnog operativnog štaba za povratak naših državljana iz inostranstva obezbijedili da se u Crnu Goru vrati njih 11.628 zaključno sa jučerašnjim danom. Istovremeno smo omogućili da se u zemlje Evropske unije i Crne Gore vrati 1.509 njihovih državljana. Sve ovo doprinijelo je da Crna Gora bude primjer zemlje sa najviše prava i sloboda u toku suprostavljanja ovoj globalnoj pandemiji, zemlje koja obezbjeđuje slobodu kretanja ljudi u neophodnoj mjeri, zemlje u kojoj je život ipak tekao ne ugrožavajući mir i građansko dostojanstvo čovjeka i njegove porodice.

Uvaženi potpredsjedniče Gvozdenoviću,

Domaći, a i inostrani stručnjaci još uvijek nemaju odgovor na pitanje do kada će trajati pandemija. Mi i dalje pažljivo analiziramo i spremamo se za više scenarija koji su fokusirani na zaštitu zdravlja i života građana, kao najviših vrijednosti. Ne smijemo zaboraviti virus je i dalje tu među nama, možda ne u onoj mjeri kao prije, ali dok sve države iz borbe ne izađu kao pobjednici borba će trajati i za nas i za našu zemlju. Međutim, do sada postignuto jasna je potvrda da ćemo i u budućem izazovu dati adekvatan odgovor.

Poštovani poslanici,

Pored borbe za očuvanje zdravlja i života građana od samog početka krize pratili smo i

sagledavali i brojne socioekonomske izazove sa kojima su se suočavali i naši građani kao i izazove sa kojima se suočavala naša privreda. U cilju ublažavanja negativnih efekata Vlada je donijela dva paketa mjera podrške građanima i privredi.

Prvi paket mjera usvojen već 19. marta za cilj je imao urgentno održavanje likvidnosti privrednih subjekata sa posebnim fokusom na odlaganje poreskih obaveza prema državi na 90 dana. Procijenjeno je da će fiskalni efekat ovih mjera biti okvirno sto miliona eura za period trajanja odlaganja. Moratorijum na otplatu kreditnih obaveza koje smo inicirali kod poslovnih banaka težak je 1.300.000.000 eura. Dakle, radili smo na više kolosjeka da bismo udahnuli vazduh građanima i privredi.

Drugi set mjera koji je Vlada usvojila 24. aprila za svoj osnovni cilj ima očuvanje supstance naše ekonomije. Prije svega zaposlenosti u svim granama privrede koje su pogođene i koje trpe gubitak proizvodnje, odnosno prometa. Procijenjeno je da će ovim setom mjera podrške biti obuhvaćeno, a to ste pitali, oko 100 hiljada zaposlenih i više hiljada preduzetnika mikro, malih i srednjih preduzeća, što je više od pola ukupnog broja zaposlenih na evidenciji.

Na to smo nadovezali i paket olakšica za plaćanje utrošene električne energije za zatvorene djelatnosti, kao i dupliranje subvencija Elektroprivrede za najugroženije potrošače vrijedne milion eura. Na sve to nadovezali smo i poseban program podrške poljoprivrede i ribarstva, koji uključuje i pomoć staračkom stanovništvu, pa finansijske analize govore da je vrijednost drugog paketa Vladinih mjera premašila 90 miliona eura direktne podrške.

Da izbjegnem ponavljanje o još nekim aspektima ovih mjera govoriću danas i kroz još neke od odgovora. Dakle, prateći i analizirajući efekte donijetih mjera, a imajući u vidu stvaralački potencijal našeg čovjeka siguran sam da ćemo dati i kvalitetne i održive odgovore i rješenja i za sve socioekonomske izazove. To će svakako, uz rekao bih seizmičko precizno praćenje zdravstvenih i epidemioloških parametara, biti prioritarna briga Vlade u nedjeljama koje su pred nama.

Poslaniče Gvozdenoviću, o daljim ekonomskim mjerama za saniranje posljedica krize detaljno, iscrpno ću govoriti kroz odgovore poslanicima Konjeviću i Mugoši, a ostajem na raspolaganju za Vaša dopunska interesovanja.

Hvala na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 12:35:46)

Hvala i Vama.

Da li poslanik Gvozdenović želi komentar? Želi.

Izvolite.

BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (29.04.20 12:35:48)

Predsjedniče Vlade, zahvaljujem.

Siguran sam da su svi građani Crne Gore svjesni da je Crna Gora dobila jedan novi kvalitet, dobila jednu novu reputaciju. Pokazala se kao politički stabilna država koja poštuje struku i koja može da upravlja komplikovanim i teškim krizama kao što je ova. Takođe, pokazala se kao zemlja koja ima uređen zdravstveni sistem koji na jedan kvalitetan način uspijeva da odoli ovakvim teškim izazovima kojem nijesu odoljele ni neke druge organizovanije i bogatije države. Takođe, kao jedna solidarna država, kao što ste rekli, više od 1.500 građana drugih država koji su bili na našem prostoru bili su neko koga smo tretirali kao građane Crne Gore, izašli im u susret i obezbijedili im sve što su tražili preko svojih predstavnika, preko svojih ambasada. To je jedna nova dodatna reputacija koja, siguran sam, imaće ozbiljne prednosti u daljem razvoju Crne Gore. Jedan od važnih segmenata kojem je važna takva vrsta reputacije je pitanje turizma, turizma jednog od ključnih grana crnogorske ekonomije. Moje dodatno pitanje na koje možete odgovoriti sada ili u nekom narednom periodu jeste koje su to mjere koje su vezane za turizam koje ste predvidjeli u prvoj fazi i kakva su vaša očekivanja i planovi koji su vezani za dolazak turista koji bi trebalo da budu na našem prostoru u sezoni, odnosno u podsezoni u 2020. godini.

Hvala vam lijepa.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 12:37:44)

Hvala.

Izvolite, predsjedniče Vlade.

DUŠKO MARKOVIĆ (29.04.20 12:37:46)

Hvala Vam na dopunskom pitanju, potpredsjedniče Gvozdenoviću.

Potpuno se slažem sa Vama da pažnja turističkoj privredi mora biti konstantna, sadržajna i bez kalkulacije. Ne samo zbog toga što turistička privreda učestvuje u našem GDP-u blizu jedne četvrtine ili skoro jednu četvrtinu nego zbog toga što je ona važan bila, danas je i u budućnosti će biti važan segment ekonomije, možda i najvažniji. Ne zbog toga što to želi ova Vlada ili bilo koja druga sutra nego zbog toga što je to resurs i potencijal koji ima Crna Gora. Nijedna pa ni ova generacija ne vjerujem da će se odreći tog resursa i potencijala kako bi stvarala bolje prilike za život svojih građana. Ovakvo bogatstvo prirode, spoja prirode i ljudskih vrijednosti potencijala Crnu Goru će učiniti, nadam se, zemljom mnogo boljeg standarda i kvaliteta života za svakog njenog pojedinca.

Turistička privreda nije pogođena odlukama ove Vlade. Dakle, ona nije u grupi zabranjenih djelatnosti, jednostavno epidemija je zaključala svjetski turizam, odnosno turističku industriju. Mi radimo sve da sačuvamo njenu supstancu u ovom trenutku i stvorimo pretpostavke da ona funkcionise koliko je to god moguće, oslonjena, prije svega, na naš potencijal na naše ljude na domaće goste i naravno na finansijsku podršku Vlade, banaka i drugih finansijskih institucija. Zbog toga smo formirali Operativni štab za turizam, upoznati ste sa tim, i taj Operativni štab za turizam na institucionalnom nivou i u stalnoj komunikaciji sa Svjetskom turističkom organizacijom prati trendove i kretanja i priprema sveukupan paket mjera za turističku privredu. Mislim da u svakoj nedaći u svakoj nevolji se naravno ne treba predavati, ne treba pasti na koljena nego je iskoristiti za nove prilike. Ovu situaciju Crna Gora niti čitav svijet nije birao. Ovo nas je sve zadesilo u jednom danu ili više nedelja, pa dakle i turističku privredu. Mi ovo vrijeme treba da iskoristimo da kada prođe epidemija, kada oslobodimo našeg čovjeka obezbijedimo njegovu sigurnost što se tiče zdravlja omogućimo da dođe baš u Crnu Goru koja će biti jedna od zemalja sa najmanje posljedica od ove epidemije. U zemlju koja pruža brz i lak oporavak svakom pojedincu koji želi da povрати svoju duhovnu i građansku snagu nakon teških dana koje provode u izolaciji širom planete.

Crna Gora šalje još jednu poruku za tu klijentelu i te ljude da imamo pouzdan i snažan zdravstveni sistem, zdravstveni sistem kojem nijesmo mi vjerovali, a danas vjeruje čitav svijet. Dakle, ti ljudi koji dolaze u Crnu Goru će znati da ako im bude potrebno da u Crnoj Gori imaju pouzdan zdravstveni sistem i sigurnost za njihovo zdravlje. To će biti kampanja ove Vlade, to će biti poruka ove države, ali to mora biti poruka turističke privrede. Vidjećemo šta rade druge zemlje koje imaju sličnu epidemiološku situaciju kao mi. Da li će otvoriti svoje granice? Da li će dozvoliti svojim građanima da se kreću van tih granica? Ako se to desi, mi to pratimo i razgovaramo, otvorićemo mostove saobraćajne, avionske preko naše avio kompanije da ti ljudi mogu doći u Crnu Goru i da mogu biti bezbjedni i odmoriti na taj način doprinositi našoj ekonomiji i turizmu.

Istovremeno turizam nije samo sektor privrede, turizam je za Crnu Goru koja nema emisionu funkciju važan monetarni generator. Dakle, mnogo je faktora koji nas sve obavezuju i u vlasti i u opoziciji, svakog dobronamjernog sa potencijalom, da turističku privredu sačuvamo da joj damo neophodnu podršku, a da se onda ona vrati za par mjeseci ili za godinu dana na onaj nivo koji smo imali posljednih godina sa rekordima koji su bili najveći ili najbolji rezultati u posljednjih više od 30 godina. Vjerujem u taj trenutak i vjerujem u tu mogućnost. Otvorili smo morsku granicu, otvorili smo za nautički turizam jer prestižni gosti žele da dođu u Crnu Goru da svoju imovinu čuvaju u našim marinama da za to daju ozbiljan novac, a kada se steknu epidemiološki uslovi da ponovo budu gosti naših hotela, da obilaze naš sjever, da splavare Tarom i da koriste druge naše resurse.

Potpredsjedniče Gvozdenoviću, biće teško nikada teže, za turističku privredu, ali sam siguran da ćemo je sačuvati i stvoriti pretpostavke za njen ubrzan razvoj kada ova kriza bude završena.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 12:43:31)

Hvala Vam.

Sada će pitanje postaviti poslanik Andrija Mandić.

Izvolite.

ANDRIJA MANDIĆ (29.04.20 12:43:35)

Dame i gospodo, predsjedniče Vlade,

Prije postavljanja pitanja želim da saopštim nekolike rečenice i da se u ime Demokratskog fronta oprostim od jednog velikog čovjeka bez koga je danas ostala Srpska pravoslavna crkva, bez koga je ostao naš narod u Crnoj Gori, a radi se o ocu Momu Krivokapiću, Momčilu Momu Krivokapiću, arhijereju Srpske pravoslavne crkve za Boku Kotorsku. Velikom čovjeku, plemenitog roda, čovjeku koji je držao do tradicije, sinu sveštenika, ocu sveštenika.

Dakle, danas naš narod i naša crkva ostaje bez jednog velikog čovjeka i ja u ime Demokratskog fronta kojeg čine vjerujući ljudi koji pripadaju kanonskoj pravoslavnoj crkvi želim da se oprostim od njega i da obavijestim građane Crne Gore da smo danas ostali bez jednog snažnog oslonca za sve u ovoj zemlji i ako je nedavno prije desetak dana, mislim, imao i neprijatnost da ga policija privodi kako bi utjerivali strah i širili pritisak prema Srpskoj pravoslavnoj crkvi, ali da to ostavimo po strani biće vremena i o tome da pričamo.

Gospodine predsjedniče Vlade, želim da Vam postavim pitanje.

Zašto niste prihvatili i učinili javnim set urgentnih mjera pomoći građanima zbog epidemije koronavirusa koji je predložio Demokratski front, a isti uključuje finansijsku pomoć svakom punoljetnom građaninu u visini minimalne zarade u Crnoj Gori, to je mislim 222 evra svakom maloljetnom građaninu u visini pola minimalne zarade tj. 111 evra što znači da bi jedna prosječna porodica u Crnoj Gori sa ovom jednokratnom pomoći kao prvom mjerom koju bi preduzela Vlada dobila otprilike između 700 i 1.000 evra? To bi im pomoglo da prebrode ovu nevolju u koju su zapali i sa kojom smo se suočili svi i ne možemo naravno da optužimo vašu Vladu da je ona kriva za ovu nevolju u kojoj se nalazi Crna Gora, ali možemo da tražimo da uradi više nego što je do sada uradila. Zato smo dali konkretan predlog koji su dobro razumjeli građani Crne Gore i koji su shvatili da je mogao da se realizuje. Zašto nijeste obezbijedili dodjelu paketa neophodnih proizvoda svakom domaćinstvu? Imali ste jednu dobru akciju koju ja želim da pohvalim, to je bila akcija koju ste realizovali u Tuzima, ali tu akciju je trebalo proširiti na čitavu Crnu Goru i to bi bio jedan efekat koji bi svi u Crnoj Gori pozdravili.

Zašto nijeste obezbijedili kompletnu zaštitu opreme od zaraznih bolesti svakom građaninu Crne Gore koja bi bila besplatna i koja se ne bi prodavala u Voliju ili u nekom drugom trgovinskom lancu nego bi se omogućilo da svaki građanin može da raspolaže i da ima takvu zaštitnu opremu? Zašto nijeste obezbijedili sadni materijal i đubrivo za godišnje potrebe svakom domaćinstvu koje ima mogućnost proizvodnje hrane? Želim da pohvalim, dobio sam informacije da su neka domaćinstva dobila sadni materijal na sjeveru Crne Gore i to želim svakako da pohvalim, ali želim da kritikujem što neka domaćinstva koja se nalaze na manjim nadmorskim visinama gdje je već prošlo vrijeme sadnje zašto nijeste brže reagovali i zašto njima nijeste omogućili da dobiju to.

Kada se uzme u obzir da Zakon DF-a obezbjeđuje višestruko veću finansijsku podršku građanima nego što je to opredijelio Vaš kabinet i kada se uzme u obzir da u tom predlogu nema nikakve ni partijske, ni nacionalne, ni rođačke, ni bilo kakve selekcije za razliku od onoga što je do sada radio NKT. Mi smo registrovali da je NKT do sada vodio veoma selektivno ovu pomoć, da je ulagao velike napore da ispoštuje pristalice Demokratske partije socijalista o čemu ćemo govoriti i o čemu postoji veliki broj dokaza. Mi od vas očekujemo odgovore na ova naša jednostavna pitanja poput ko vam je dao za pravo da borbu protiv koronavirusa zloupotrijebite tako što ćete je

pretvoriti u izbornu kampanju Demokratske partije socijalista.

Molim vas, mislite li da ona posjeta recimo predsjednika Crne Gore Nikšiću ili Beranama što je glavni motiv bio da to snime kamere, zar nije moglo to da se obavi putem skajpa da predsjednik se upozna sa problemima koje postoje u Beranama ili problemima koje postoje u Nikšiću zar nije mogao da dobije sve informacije u direktnoj komunikaciji u vremenu modernih tehnologija? Da se ne ide tamo sa "majbahom", da se ne ide tamo sa onom kamarilom od pratilaca svakog dana gledam sa našeg prozora ovdje 30-ak tjelohranitelja koji u susjednoj zgradi obezbjeđuju, dočekuju i ispraćaju predsjednika Crne Gore. Zar nije moglo to da se izbjegne i da se ne šalje ta poruka o bljutavoj političkoj kampanji koju realizuje Demokratska partija socijalista? Sve je to moglo u ovom vremenu modernih komunikacija da se obezbijedi, ali je bio neophodan onaj aplauz od onih ljudi tamo koji primaju 400 evra u Domu zdravlja u Nikšiću i u Bolnici nikšićkoj da se to snimi da se to predstavi građanima Crne Gore.

Šta mislite kako se osjećaju građani Crne Gore, recimo oni koji ne pripadaju vašoj kliku, a koji žive po pravilima policijskog časa? Neki mogu da se kreću i mi znamo da neki mogu da se kreću, drugi ne mogu da se kreću. Oni što ne mogu da se kreću gledaju iza zavjesa i vire i posmatraju i razmišljaju kako onaj može, a ja ne mogu. Mislite da to nijesu registrovali građani Crne Gore, kako se dešavalo i šta se sve radilo u ovom vremenu koronavirusa. Možete li da pretpostavite kakve razgovore vode porodice onih koji ste bez uvođenja vanrednog stanja uhapsili, a Crna Gora je mislim šampion u Evropi baš po tome prema broju zaraženih i broju uhapšenih? Uhapšenih je 1.300, to je rekord apsolutni prema broju stanovnika i broju zaraženih u Evropi, pa mislim i u svijetu. To niko nije uradio, osim što je uradila Crna Gora. Hapšenja su bila selektivna, nijeste hapsili na Koniku kada se okupe, postoje snimci i počinje proslava Ramazana i neka im je srećan, ali hapsite neke ljude u Kućima koji su se okupili i za koje pretpostavljate da većina njih nijesu vaši glasači. Kako se osjećaju te porodice čiju ste djecu tamo na Kućkim Koritima pohapsili ili pohapsili tamo ispred našeg Opštinskog odbora ovdje u Podgorici zato što su se nalazili na zelenoj površini, a naknadno im dodavali da ste se bavili fizičkim aktivnostima iako su zabranjena? Porodice čiji su ukućani preminuli, a nisu mogli dostojanstveno da sahrane najdraže, vjerujte mi, u mojoj kumovskoj kući sahranili su njihovu majku. Mislim da vam nikad neće to oprostiti što su bili dovedeni u poziciju da im policija bukvalno i ne znam ko sve sprečava da im se može bilo ko primaći kući. Takva je situacija bila na mnogim mjestima.

Vi znate da će ovo proći i kada ovo prođe i kada se konstatuje da nije bilo potrebe za svim ovim što ste vi primijenili imaćete i te kako velike probleme i moraćete da date odgovore na mnoga pitanja, vjerujući ljudi kojima ste uskratili zagarantovane vjerske slobode kako se oni osjećaju, a nijeste uveli vanredno stanje. Napravili ste privid vanredne situacije, postupili protivustavno, a onda zabranili vjerujućim ljudima da mogu da odu u crkvu da zapale svijeće i svi oni drugi kojima ste nanijeli nenadoknadivu štetu zloupotrebljavajući moć vlasti kojom raspolažete. Mislim da se još nije desilo evo na Zapadu da li je neko uhapsio nekog biskupa, da li ga je privodio u policiju, da li se desilo negdje da je neko postupio na način kao što ste vi postupili prema mitropolitu crnogorsko-primorskom, to ne jedan put nego dva puta. To su neka neobjašnjiva ponašanja za ljude koji gledaju čitavu situaciju u Crnoj Gori sa strane. Za nas koji živimo u Crnoj Gori znamo da se radi o kampanji Demokratske partije socijalista i da se radi priprema za održavanje narednih izbora gdje vi želite da se obračunate sa onom najutemeljenijom snagom u Crnoj Gori tako što ćete da pokušate da je ponizite. Tako što ćete da pokušate da je podvedete pod kriterijume koje vi mislite da su prikladni i za njih, a ja mislim da oni najbolje znaju šta je prikladno za njih.

Koji su razlozi da ne uradite mnogo više nego što ste do sada uradili i od onoga kao što ste kao nove mjere za budućnost najavili? Zašto iz pomoći isključujete veliki broj ugroženih pojedinaca, domaćinstava pa čak i čitavih zajednica? Vi ste se naravno fokusirali na grupe za koje ste vi procijenili da su ugroženi, ali danas su ugroženi svi. Nije socijalni slučaj neki taksista, nije socijalni slučaj frizer, nego je taj čovjek dobro zarađivao od svoga posla. Vi računajući da ćete sada sa onima koji su bili socijalni slučajevi ili penzioneri koji su imali male penzije, pa ćete sa tom pomoći to da riješite, ne možete. Prosto su mnogi ljudi dovedeni u stanje socijalne potrebe i jedino na način direktne pomoći koju predlaže Demokratski front možete da obezbijedite da ne promašimo. Mi smo predložili da svaki građanin dobije tu podršku, ali smo takođe u našem Predlogu zakona naglasili da oni koji to ne žele, a ja evo garantujem za sve poslanike Demokratskog fronta i njihove porodice zato što imamo velika primanja da niko od nas tu pomoć

neće uzeti, to će biti naša donacija i mnogi će se tako odrediti. Onda ćete vi imati prilike da i sa tim povraćenim sredstvima raspoložete tako što ćete pomoći one najugroženije.

Zašto snažnije ne podržite ugrožene zanatske radnje. Slušao sam nedavno čovjeka koji mnogo ljudi zapošljava, Zorana Vukčevića, čovjek zapošljava mnogo ljudi. Razgovarao sam sa ljudima koji drže lokale, oni kažu sutra kada se ovo organizuje kako će oni. Oni ne žele da otpuste ljude, oni su sa svim tim svojim zaposlenima izgradili ne samo poslovne nego i prijateljske odnose. Treba im se pomoći, ali pomoći tako da to može da profunkcioniše i da niko ne ostane bez posla. Danas se od vas očekuje da otvoreno kažete koliko novca ste planirali da potrošite za prevazilaženje ove krize. Vi znači morate da imate neku projekciju koliko ćete novca da potrošite za prevazilaženje ove krize i koliko je to u odnosu na bruto društveni proizvod Crne Gore recimo u odnosu na prošlu godinu. Sa kojim iznosom sada raspoložete i kakve sve restriktivne mjere u budućnosti planirate? Mi smo vidjeli neke mjere, neke ste najavili, ali pretpostavljam da možete danas ovdje pred čitavom Crnom Gorom da odgovorite i koje su to nove restriktivne mjere koje će ići poslije ovih mjera koje ste najavili.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 12:55:23)

Hvala.

Riječ ima predsjednik Vlade, izvolite.

DUŠKO MARKOVIĆ (29.04.20 12:55:26)

Poslaniče Mandiću, otvorili ste kroz obrazloženje dosta pitanja na koje ću morati da komentarišem, naravno ako mi Vi date priliku, kroz nastavak dijaloga nakon mog odgovora kojeg sam pripremio.

Poslaniče Mandiću, sa punom pažnjom sagledao sam sve predloge koji su prethodnih dana adresirani Vladi njih na desetine, a tiču se modela za saniranje posljedica izazvani pojavom epidemije virusa Kovid-19. Sa nepodijeljenom pažnjom sagledavane su i mjere za podršku i građanima i podsticaj privredi koje su preduzimale zemlje u regionu i u Evropi, naravno. Jednako sam i sada Vas saslušao sa pažnjom. Nažalost, prevladavala je nevjerica da sa toliko ostrašćenosti možete negirati, iako ste pominjali i dobre primjere, sve što je dobro, samo da biste dokazali svoju tezu da vlast u Crnoj Gori radi protiv svojih građana ili onu da je Vlada nesposobna.

Demantuju Vas rezultati koje smo ostvarili, gospodine Mandiću, demantuju Vas i sve ocjene sa referentnih adresa domaćih i međunarodnih, demantuju Vas i istraživanje javnog mjenja koja pokazuju skoro 100% podršku mjerama Nacionalnog koordinacionog tijela i Vlade koju predstavljamo.

Pošto sam se rijetko pojavljivao želim da iskoristim ovu priliku i mislim da je ovdje mjesto da se zahvalimo Nacionalnom koordinacionom tijelu i predsjedniku NKT-a Simoviću, na predanom radu svih ovih dana, odlukama koje su donijete i njihovoj realizaciji.

Dakle, vjerujem gospodine Mandiću da bi bilo dobro kada bi mogli čuti sebe sa neke distance, pristojne distance, o ovome što ste govorili, ili je to samo moja zabluda da bi se bilo šta promijenilo u Vašem pristupu.

S toga, prije nego što prokomentarišem sijaset pitanja koja ste postavili, a neke i u nastavku reći ću vam jedno. Ponosan sam na način na koji se borimo sa krizom izazvanom pojavom koronavirusa. Ponosan sam što smo sačuvali živote naših građana u najvećoj mogućoj mjeri, a zadovoljan što danas možemo ovdje da se okupimo u ovom broju i sastavu.

Drago mi je poslaniče Mandiću što smo danas tu i Vi i ja i sve naše kolege. Prije nego prokomentarišem, citiram, set urgentnih mjera pomoći građanima koje ste predočili, važno je da vam kažem i ovo kada donosite odluke, a posebno kada se ozbiljno bavite politikom morate biti sigurni da je temelj na kojem stojite dovoljno čvrst da izdrži sva opterećenja koja mu nadodajete. To se u najprostijem smislu riječi zove politička i sveukupna društvena odgovornost.

U Vašem pristupu bojim se da toga nema, niti zrelosti, niti odgovornosti. Baš zbog odgovornosti prema građanima i državi, sve mjere koje smo preduzeli, a koje danas saopštavam i

u odgovorima na pitanja Vaših kolega i više puta u javnosti prethodnih dana upravo su takve. Definirane da obezbijede potreban nivo podrške, tj. da omoguće efikasniji oporavak ekonomije po isteku krize, ali i da ne ugroze stabilnost države.

Da li ćemo svi izaći bez posljedica i da li to nudi bilo koji set mjera Vaš ili Vladin? Ne poslaniče Mandiću, rane će biti duboke, ali će i zarasti sasvim sam siguran.

Kazali ste da zakon Demokratskog fronta obezbjeđuje višestruko veću finansijsku podršku građanima nego što je to opredijelio moj kabinet. Da budem potpuno jasan zakon Demokratskog fronta ne obezbjeđuje gotovo ništa. On je primjer bojim se površnosti, pa možda i političke demagogije. S druge strane, Vladin paket mjera obezbjeđuje višemilionsku podršku privredi i ugroženim građanima, baš ono o čemu ste govorili ili na čemu ste potencirali. Onu koja je realna i ostvariva, na osnovu onoga što su naši ekonomski pokazatelji moći. Nijesmo ih usvajali tako što smo ih prepisivali od drugih, pa dodavali kako to neki žele. Već tako što smo kako sam na početku kazao pažljivo analizirali prilike i potom projektovali mjere. Tu se apsolutno nećemo zaustaviti, već pripremamo novi paket koji će odgovoriti novonastalim potrebama privrede i pojedinaca.

Čitajući i gledajući šta su drugi uradili zaključio sam da nema istih država niti istovjetnih ekonomija, pa samim tim ne može biti ni istih ili sličnih ekonomskih modela. Zato nije pametno prepisivati od drugih, nije pametno ni gledati u tuđe dvorište i baš zbog toga nijesam od onih koji će opredijeliti jednokratnu pomoć građanima, pa ih pozivati da je ne uzmu, ako im baš nije neophodna. To bi po meni bio politički kviz, a ne ekonomska i socijalna politika, i po tome se Crna Gora razlikuje od drugih.

Čisto poređenja radi, samo dvije mjere koje ste predložili, da se svakom punoljetnom građaninu dodijeli jednokratno minimalna zarada, a svakom maloljetnom polovina tog iznosa podrazumijevala bi izdvajanje od 123 miliona eura. To je da vam približim više nego cjelogodišnje izdvajanje za zarade za sistem zdravstva ili za 50% više od svih kapitalnih projekta za ovu godinu, izuzimajući autoput, koja je na nivou od 84 miliona eura.

Hipotetički govoreći čak i da smo prihvatili taj uvozni prijedlog vi biste prvi kazali da DPS plaća svojim glasačima, kojih je po analogiji najviše jer smo najveća stranka i opet biste nas optužili za političku kampanju u vrijeme epidemije, jer to uvijek radite kada nemate nikakav bolji argument na stolu.

Da ne zaboravim, a pitali ste me, ko mi je dao za pravo da brobu protiv konoravirusa zloupotrijebim tako što ću je pretvoriti u izbornu kampanju DPS-a, odgovoriću Vam.

Ni d od DPS-a ni p od politike nijeste čuli od mene i od mojih saradnika svih ovih dana, a za Vašu informaciju pisma i poruke podrške svakodnevno stižu i od najtvrdokornijih opozicionara. Naprotiv, vi ste taj koji neprekidno pominjanjem DPS-a, pokušava da dobije infuziju za svoje političko trajanje. Ovih dana istrajavali ste samo na jednom da dokažete da mjere koje je donijelo Nacionalno koordinaciono tijelo nijesu bile ustavne, zakonite, valjane i da je Crna Gora trebala drugim putem. Kojim putem poslaniče Mandiću? Odavno se Crna Gora oslobodila tuđih puteva i putokaza koji vode nikuda. Zapravo ste po ustaljenoj praksi pokušali kompromitovati institucije nadajući se da rezultati neće biti kakvi jesu. Ni ovoga puta nijeste imali rašta.

Da privodim kraju, još detaljnije o ekonomskim mjerama čućete ako budete željeli u daljem razgovoru sa uvažanim poslanicima. Vama kao i obično ostajem na raspolaganju da razgovaramo za dobrobit građana i svako narednog dana kao i danas ako za to bude bilo interesovanja.

Hvala vam na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 13:03:38)

Hvala Vam.

Sada riječ ima, pravo na komentar poslanik Andrija Mandić, izvolite.

ANDRIJA MANDIĆ (29.04.20 13:03:46)

Poštovani građani znate da ja neću imati prilike da govorim poslije premijera iako me on velikodušno ponudio. Evo ja tražim od predsjednika Parlamenta da mi omogući pošto neću sve

čuti argumentacije nego ću morati da dobijem odgovore poslije koji su namijenjeni i drugim kolegama da na kraju dobijem neka tri minuta kada se završi premijerski čas, ako postoji mogućnost. Ali, da građani znaju o čemu se radi.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 13:04:12)

Poslaniče Mandiću odmah da Vam kažem ne postoji nikakva mogućnost. Ali, kao što ste vidjeli dao sam Vam vremena koliko ste god mislili postavljanjem pitanja i imate ga i sada u komentarisanju.

Izvolite.

ANDRIJA MANDIĆ (29.04.20 13:04:21)

Dakle, naš koncept, poštovani građani, koji smo predložili i koji je koncept u kome svi dobijaju. Znači, nema porodice, nema građanina, nema djeteta koje na osnovu predloga Demokratskog fronta neće dobiti neki novac koji će služiti za zadovoljenje potreba u ovom teškom vremenu, kada ne možete nigdje da zaradite ništa. Taj naš koncept samo te jednokratne pomoći porodicama iznosi 125 miliona evra i o tome je nešto rekao premijer Marković.

Nije na odmet da vas podsjetim, da je ovdje u ovoj Skupštini i u ovoj Vladi Olegu Deripaski dato na ime garancije i promašene ekonomske politike 135 miliona evra iz vaših džepova, 135 miliona Olegu Deripaski, a za građane Crne Gore, za vas sve i svakog pojedinačno nema 125 miliona. Da ne govorim o drugim promašajima koje je plaćala ova Vlada. Da ne govorim o sudskim presudama koliko se isplaćivalo ljudima koji su bili nevino osuđeni. Dakle, naš koncept je prirodan. Naš koncept je održiv. Naš koncept je koncept za svakog čovjeka u Crnoj Gori, kao što je i onaj zakon koji smo sa zadovoljstvom glasali u ovoj Skupštini za majke sa troje i više djece bio koncept za svaku majku i bio koncept kako da ova zemlja bude bogatija, kako da ima više djece. Vi ste i taj koncept srušili i, naravno, srušili ste poslije izbora, nijeste imali hrabrosti da u izbornoj kampanji kažete da ćete da ukinete majkama ono što je izglasala Skupština Crne Gore.

Kako se druge zemlje odnose prema ovoj krizi, nabrojaću samo neke. Crna Gora ima brutodruštveni proizvod oko pet milijardi evra. Ovo što je do sada uradila ili što će uraditi Vlada, potrošeno je 0,8% od tog brutodruštvenog proizvoda, mislim o neto sredstvima, ne ulazim na oslobađanje poreza i ovo što im nećete uzeti nego govorim o onome šta ćete dati. To je 0,8% brutodruštvenog proizvoda. Njemačka će potrošiti za pomoć svojim građanima, svojim preduzećima 25% brutodruštvenog proizvoda. Finska će potrošiti 25% brutodruštvenog proizvoda. Bosna i Hercegovina, dakle jedna skromna ekonomija, potrošiće 3% brutodruštvenog proizvoda jer ima odgovoran odnos prema krizi koja ih je zadesila. Neću da govorim o Srbiji iako je dvocifren iznos da ne bi ispalo da nekoga oponašam i da nekoga želim ovdje posebno da afirmišem ko je meni veoma blizak, pa da kažete sada navrćem vodu na ovu vodenicu.

Naš predlog je manje od 3% jednokratne pomoći. Mi računamo da će, u vremenu koje dolazi, država morati sve više i više da ulaže kako bi se suprotstavili ovom čudu koje je zadesilo Crnu Goru. Problem sa kojim se suočavamo nije problem koji je prouzrokovala Vlada, da ne bi bilo nikakve zabune. Mi sa vama imamo jedini problem oko toga kako da se suprotstavimo tome. Mi smo za koncept da se građanima da više i da poslije pobjede nad koronom Crna Gora ozdravi. Crna Gora neće ozdraviti samo ako se završi priča s koronom. Crna Gora nakon toga mora da ozdravi i od droge i od kriminala i od mafije. Znači, mora da ozdravi i od toga da bi mogla da krene naprijed. Ne može više nikada da se desi da se prave dilovi sa narkodilerima kao što su se pravili sa izvjesnim Šarićem kada je trebalo da se preda Srbiji. Mislim da će se o tome vrlo brzo progovoriti i da ćemo dobiti konkretne informacije ko je u tom hangaru na Golubovcima pravio određene dilove, dogovore i sl. Moramo da ozdravimo od droge. Moramo da ozdravimo od svih onih ponuda, prvenstveno poslije droge ide i šverc cigareta, šverc akciznih roba.

Moramo da otmemo iz ruku porodice predsjednika Crne Gore, njegov brat kontroliše finansijsko tržište, njegov savjetnik kontroliše niskogradnju i visokogradnju, njegova sestra kontroliše sve pravne ugovore. Nekako to vidi Crna Gora. Moramo i toga da se oslobodimo.

Moramo da se sjetimo da su se ovdje prodavali mnogi ljudi. Vi ste majstori da iskoristite ljude. Kažete o dugom trajanju, vi dugo trajete. Vi ste vlast od 1990. godine. Nikada nisam bio vlast. Većina ljudi u Demokratskom frontu nikada nije bila vlast. Dakle, vi ste neko ko dugo traje. U tom dugom trajanju promijenili ste više ideologija nego čarapa i imali više saveznika i, po pravilu, svakog saveznika izdali od Slobodana Miloševića preko Radovana Karadžića, a sada pišete pisma NATO paktu da vam šalje pampers pelene i ne znam šta ste sve tražili u onom, ne govorim vi ili NKT ili neko ko se bavio time, ne mislim da ste to Vi lično radili, ne želim da optužujem Vas lično, ali Vi ste najodgovorniji čovjek. Vi ste prvi čovjek ove zemlje, predsjednik ste Vlade, vodite unutrašnju i spoljnu politiku Vi i Vaš kabinet. Kada se govori o nekom čovjeku koji je to uradio, nekako na kraju dođe da vi odgovarate za sve. Ne mislim da Vi treba da odgovarate za sve, ali se na kraju, u konačnom, pripiše Vama. Ova kampanja predsjednika Crne Gore u Beranama i u Nikšiću pripisaće se Vama iako znam da on to ne radi zbog Vas nego radi zbog sebe.

Morate da prihvatite činjenicu da ova dva puta, jedan put koji zagovarate Vi i koji podrazumijeva trošenje skromnih sredstava kako bi se podupro i podržao naš narod i svi građani Crne Gore da je slabiji i neodgovorniji u odnosu na ono što predlaže Demokratski front. Danas namjerno ne želim da uđem u neku oštru retoriku, vjerujući da ćemo nekako doprijeti do Vašeg kabineta i do Vas lično da prihvatite ovo što svakom građaninu, svakoj porodici, svakom djetetu, svakoj ženi i svakom čovjeku u Crnoj Gori donosi konkretan novčani iznos koji će im značiti mnogo u ovom vremenu sa kojim se suočavaju i koji ih je zadesio, ne ni Vašom krivicom, ni mojom krivicom, ali mi moramo da odgovorimo na ovo što nas je snašlo.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 13:11:23)

Hvala.

Predsjednik Vlade ima riječ.

DUŠKO MARKOVIĆ (29.04.20 13:11:40)

Poslaniče Mandiću, mislim da sam već dva puta rekao različitim povodima da ništa više ne samo u Crnoj Gori nego ni u svijetu neće biti isto nakon ove epidemije. Nisam to govorio samo s aspekta ekonomskih, socijalnih nego i političkih i svih drugih potencijala koje ima crnogorsko društvo. Dakle, vjerujem da, kada se ovo završi, i naša politika može biti drugačija i kvalitetnija, bez obzira na naše razlike, ne samo kada se ne slažemo nego i ako se mrzimo jer je i mržnja svojstvena čovjeku, pa i kolektivna. Iz vaših riječi u posljednje vrijeme, dozvolite mi da budem slobodan, prepoznaje se i mržnja. Vjerujem da ona, u vremenu koje dolazi, može biti drugačija, mržnja prema politici i rezultatima te politike, a ne prema ljudima, komšijama, prijateljima i na bilo koji drugi način.

Želim da vjerujem, bez obzira na sve što ste rekli, bez obzira iza koje retorike stojite ovih dana, pa i mjeseci, da može doći takvo vrijeme. Trudio sam se da u ovoj situaciji ne dam drugačiji povod osim takvoj novoj prilici za Crnu Goru. Zbog toga, nije dobro da se podsjećamo gdje smo bili prije 30 ili 40 godina. Bili smo makar u jednoj stranci. Za vas znam da ste bili u nekoliko stranaka. Znam da nijeste bili lojalni nekoliko vaših predsjednika. Vi ste to otvorili. Ne želim više da se bavim time, pozivam vas da se time ne bavimo. Nije problem vašoj politici niti Duško Marković niti Milo Đukanović. Problem vašoj politici je vaša politika i način kako je sprovodite. Zbog toga, ako želite da budete vlast, previše slobode uzimam, dajmo da drugačije razmišljamo, a o tome ću nešto na kraju.

Šta nudi vaš predlog, poslaniče Mandiću. Sto dvadeset i nešto miliona da podijelimo svakom građaninu u Crnoj Gori, pa čak i po ovom modelu koji vi kažete neko će prihvatiti, neko neće, neko će to solidarno usmjeriti za neke druge potrebe. Šta možete da uradite sa 220 eura, šta može da uradi svaki građanin, pa i onaj koji ima i onaj koji nema? Potrošiće ih za 15 dana. Šta poslije tih 15 dana, gospodine Mandiću? Da li treba da nam ponudite novi paket od 123 miliona dodatne pomoći od 222 eura? Da li će to, poslaniče Mandiću, sačuvati ijedno radno mjesto? Ne. Dovešće do otpuštanja zaposlenih i socijalne i društvene drame u Crnoj Gori. Vjerujte mi, i da

odvojimo tih 127 miliona, to nije dobra politika, to je pogrešna politika. To je kratkoročni potez koji ima samo jednog malog smisla za stranku koja predlaže /prekid/ za politiku i progres i standard u društvu. Naša pomoć, /upadica/ sad ću vam reći na to, reći ću vam i oko toga, zapisao sam to, nijesam preskočio, ne samo on nego i mnogi drugi, zbog toga sam rekao da mi ne prepisujemo.

Dakle, mi našu pomoć upućujemo zaposlenima koji ne rade, koji su socijalno ugroženi u djelatnostima koje su zatvorene i uključili smo i turističku privredu koja nije stala zbog odluka Vlade u borbi sa epidemijom, nego zbog globalnih razloga i njima dajemo 222 eura, poslaniče Mandiću, i 100% poreza i doprinosa. Dakle, više nego što vi nudite i 90% njih će ostati na svojim radnim mjestima i biti u prilici da rade i zarađuju više i da sačuvaju svoja preduzeća i kompanije, jer oni ne mogu da opstaju bez privrede, odnosno bez preduzeća malih i srednjih i bilo kojih drugih. To je naša intervencija i to je naša pomoć.

Istovremeno tim kompanijama mi dajemo sredstva da preko tog iznosa uzmu kredite kod Investiciono razvojnog fonda po kamati od 1,5%, grejs period od dvije godine i osam godina rok povraćaja, gospodine Mandiću. Ta linija ne omogućava samo sredstva za zarade, nego za plaćanje zakupa, režijskih i drugih troškova i za tekuću likvidnost. Preko 28 miliona eura je Investiciono razvojni fond do dana današnjega po tom osnovu podijelio u sklopu prvog paketa i 146 miliona sredstava po posnovu moratorijuma na kredite preduzećima i privredi koje je davao do sad.

Ja se ne ljutim na Vas zbog ovoga što ne znate, jer ne učestvujete u tome, ja sada, /upadica/ ovo se naše već primjenjuje. Dakle, ova praksa podjele para je samo politička demagogija, privremeni akt. Da Vas još jednom podsjetim da u ovom periodu svaka zarada je isplaćena, svaka penzija je isplaćena, svako socijano davanje je isplaćeno i obezbijedena veća socijalna podrška. Dakle, od ove kategorije stanovništva niko nije u težoj situaciji danas nego čak i u boljoj situaciji, gospodine Mandiću.

Poslaniče Mandiću, da li je 1.500 dolara koje je podijelio predsjednik Amerike svojim građanima zaustavilo pad nezaposlenosti u Americi? Ne. Preko 22 miliona za mjesec dana je ljudi ostalo bez posla u Sjedinjenim Američkim Državama, nažalost. Nije tih 1.500 dolara sačuvalo njihova radna mjesta. Dakle, mi radimo mnogo kvalitetnije i mnogo odgovornije. Ne govorim od Amerike, nego u odnosu na naše prilike.

Vi ste govorili da ne iskazujemo posebnu brigu o socijalno ugroženim kategorijama, pa ste govorili o maskama, kako ih naručujemo, kako improvizujemo, a vidite kakva je oprema kod naših zdravstvenih radnika, vidite da je minimalan broj naših zdravstvenih radnika bio izložen zarazi. Evo u zemlji u koju se vi kunete, vidite na šta to izgleda, 600 zaraženih zdravstvenih radnika, 300 na postelji. Najkvalitetnija oprema. Prva tranša maski na tržištu preko Montefarma je bila po 51 cent, znate li koliko je u našem okruženju ta maska, preko eura.

Da vas obavijestim, mi smo već donijeli odluku da se za 120 hiljada penzionera i korisnika ostalih prava iz Fonda PIO obezbijedi 240 hiljada zaštitnih maski koje će biti raspodijeljene u narednim danima. Za preko 22 hiljade korisnika dodataka za njegu i pomoć i korisnika lične invalidnine raspoređiće se 44 hiljade maski preko Ministarstva rada i socijalnog staranja ovih dana. Evo neka bude da smo prihvatili vaš predlog.

Slušajte me dalje, poslaniče Mandiću, slušajte i učite. Za 3.420 korisnika staračkih naknada za poljoprivrednike raspodijeliće se ovih dana oko sedam hiljada maski preko Ministarstva poljoprivrede, a već smo to uradili kao što znate za 8.600 korisnika materijalnog obezbjeđenja kojima je podijeljeno 26.000 maski. Da Vam kažem, pošto ste me pitali za predsjednika Đukanovića, koja je to zemlja, koji je to političar kritikuje predsjednika države izabranog od građana da radeći svoju funkciju ode, posjeti bolnice, posjeti građane, razgovara sa njima, zar je to jeres u Crnoj Gori, zar morate da kritikujete to? Znam da ćete to da radite, ali u čemu je problem? Vidite predsjednika u kojeg se vi kunete da je svaki dan 24 sata na 400 lokacija istog dana u zemlji. Ne smeta meni, što vama smeta Đukanović. /upadice/ Odličo, onda ću zamoliti predsjednika Đukanovića da četiri puta dnevno bude u javnost i u svakoj opštini, zamjeriću mu da ne ide dovoljno i da se više pojavljuje, a vi nabavite tablete i pijte tablete za smirenje, zbog Đukanovca sam rekao.

Još jedno, poslaniče Mandiću, nije politika da se iz podruma, iz dnevnih soba šalju dronovi širom Crne Gore nezakonito, snimaju privatna imanja, snimaju ljudi na ulicama i onda se to na poseban način dalje medijima i mediji objavljuju. Dakle, šaljući te dronove istovremeno primete

hiljadu i po, ne govorim o Vama i vašem političkom bloku, se primaju po hiljadu i po i dvije hiljade eura plate. Dakle, vjerujem da u narednom periodu, ono o pčemu sam govorio, politiku treba da sagledavamo drugačije i da jedni drugima vjerujemo i da radimo korektnije.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 13:22:28)

Hvala.

Da čujem proceduralnu intervenciju, imate minut.

ANDRIJA MANDIĆ (29.04.20 13:22:37)

Predsjedniče, premijer je u ovom drugom javljanju, kao što sam i pretpostavio, zloupotrijebio govornicu i Vi ste trebali da ga opomenete, nijeste trebali da mu dozvolite ovo, jer su ostale sve neke insinucije i nedorečene priče. Nit sam ja kome slao dronove, niti ja imam veze sa snimanjima, niti se ja bavim obavještajnim radom, ni ja ni bilo ko iz Demokratskog fronta, mi se bavimo politikom. Kada je već kod toga, Vas kao predsjednika Parlamenta pozivam kada dođe do ove mjere oko prepolovljavanja plata poslanika koje se ovdje pominju treba sve to da se uradi, imate punu podršku Demokratskog fronta, Vi kao predsjednik Parlametna i imaćete dodatne zhtjeve, da se parkiraju i prodaju oni "majabasi" sa kojima se vozi predsjednik Vlade, da se otpušte obezbeđenja, da se prizemne avioni i helikopteri, osim za zdravstevne slučajeve, da se svakome oduzme ovo - skupoceni automobil ili da se svi prevedu na "škode fabie" i da se sa tim voze.

Nama se priča o demagogiji, ali kada smo došli, mi hoćemo svakom građaninu Crne Gore da ponudimo, a neko hoće demagogiju na račun oduzimanja, ne. Treba da se oduzme, ne toliko, nego mnogo više. Mi imamo predloge da se oduzme mnogo više. Zašto Vi ne bi vozili "škodou fabiu" i vozili sami, nego mora "majbah" da Vas vozi? Evo za početak da počnemo od Vas, pa da onda pričamo je li demagogija ili nije demagogija, za početak "fabia".

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 13:24:01)

Hvala Vam.

Znači, završili smo i sa ovim pitanjem.

Poštovane kolege, sada poslanik Raško Konjević može da postavi pitanje. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (29.04.20 13:24:11)

Predsjedniče Vlade i članovi Vlade, poštovani građani,

Slazem se da možda nas, nažalost, ovakva situacija nauči da politiku doživljavamo drugačije. Neka iz toga što ste vi rekli svako, uključujući Vas i mene i sve nas, pokuša da izvuče ili shvati određenu vrstu poruke. Neće biti baš, predsjedniče Vlade da sve što dolazi od drugih političkih subjekata, a tiče se nekog prijedloga, neke mjere statistički je nemoguće, zakonom vjerovatnoće je nemoguće da je baš sve na nivou političke demagogije, a da sve što dolazi od strane Vlade da to nije prepisivanje, da je to odmjereno i tako dalje.

Sad kad bih htio da budem ciničan, a neću, mogao bih da kažem da je Vlada 24.03. kad je imala press rekla da nije finansijski u potencijalu da ima subvencije. To je bila neoprezna izjava, trenutak koji nas je sve negdje u tom segmentu iznenadio. Pratim što kažu članovi Vlade, predsjedniče Vlade, ne znam jeste li Vi to pratili, ali manje je važno. Hoću da kažem samo koliko je ovakva vrsta krize proizvela određenu vrstu dinamike. Potpuno je normalno i politički i ljudski i na svaki drugi način da nešto što u ovakvim okolnostima koje nam se dešavaju jer zaista nije bilo lako procijeniti 24. kako će se neke stvari dešavati. Kao što vam sada kažem mi nijesmo ni ušli u krizu, mi nijesmo ni ušli u krizu. Mi smo pola koraka ušli u krizu. Mi ćemo imati ovdje i u junu i u julu

mjesecu, posebno u julu mjesecu u njegovoj drugoj polovini kada budemo imali pretpostavljam u drugoj polovini Premijerski sat vidjećemo i gdje su nam javne finansije kako nam ide turistička sezona jer nije nama turistička sezona nešto što mi nećemo osjetiti nije to samo 25% bruto društvenog proizvoda. To je u trećem kvartalu 750 miliona keša. Vi ste jednim dijelom govorili i u ovom monetarnom dijelu šta to znači. Tako ovo sam više naveo u kontekstu nadovezujući se na ovo što ste Vi rekli da svi nekako drugačije politiku pokušavamo da shvatimo. Mislim da bi to bio dobar cilj i da, pošto ste u Parlamentu sada, da i ovu priliku, to smo govorili dok smo imali neke naše druge rasprave, uvijek treba reći zdravstveni radnici i građani su bili i odgovorni i požrtvovani u svakom smislu te riječi u ovih dva mjeseca. Svaku priliku treba da koristimo posebno građane sada kad se ova kriza smanjuje da pozovemo da se i dalje pridržavaju svega onoga što zdravstveni radnici u tom segmentu govore.

Ova kriza nije pobijeđena ona je trenutno nadjačana. Danas imate informaciju da u Bosni i Hercegovini ponovo se vraća veći broj zaraženih zbog popuštanja mjera itd. Ipak, da ne ulazim ja u nešto što nijesam stručan, samo mi je bio apel, nešto što ne mogu da govorim na valjan način. Kriza otkrije sve i ona negdje ukaže i na naše priče koje su bile i prije godinu i prije pola godine osam, devet mjeseci negdje nam pokaže koliko smo svi željeli da afirmišemo neke stvari ili da kudimo neke stvari više nego što je bilo mjere i sa jedne i sa druge strane. Danas nam je kriza otvorila sve sve je stavljeno na sto i nema potrebe da se ubjeđujemo o finansijskom potencijalu bilo vas bilo nas bilo države - sve je na dlanu. Upravo kad dođe ovakva kriza onda se slažem sa Vama te mjere koje se donose moraju biti maksimalno moguće preciznije ili bolju riječ da iskoristim moraju biti fokusirane tamo gdje su zaista potrebne jer ne postoje neograničeni resursi posebno kada se radi o novcu.

Moje pitanje bilo je prama Vama motivisano iz jednog razloga. Ako sam ja dobro izračunao Vlada je u prvom ili drugom paketu jer razdvajam ekonomske i socijalne mjere. Nisu to iste kategorije. Vlada je ako sam ja dobro izračunao i zapazio u prvom i drugom paketu izdvojila dva miliona eura socijalne pomoći. Govorim o vanrednoj socijalnoj pomoći. U prvom paketu negdje oko milion eura, krajem marta mjeseca i ako je dobro intepretirana izjava gospodina Purišića u jednom od elektronskih medija čini mi se 860.000 eura za jednu kategoriju i nekih 280.000 eura za drugu kategoriju. Govorim direktne socijalne pomoći. Ekstra, znači ekstra mimo redovnih socijalnih pomoći.

Moje pitanje je imajući u vidu da u posljednjih više od mjesec dana broj nezaposlenih usled novonastalih okolnosti prema zvaničnim evidencijama je porastao skoro 3.000, danas na Zavodu za zapošljavanje negdje oko 35 ili 36.000 nezaposlenih. Vlada skoro dvije godine najavljuje usvajanje novog zakona o PIO, a 30% penzionera od njih 110 ili 120.000 ima penziju ispod 200 eura. Kako Vlada planira da pomogne 36.000 nezaposlenih i skoro 40.000 penzionera sa primanjima ispod 200 eura jer su u pitanju, nadam se da ćemo se oko toga složiti, dvije apsolutno najugroženije kategorije?

Juče sam čuo jedno izlaganje poslanika iz Demokratske partije socijalista i zapisao sam jednu rečenicu. On je rekao ovako: "Mi se zalažemo da uzmemo od onih koji imaju". Super, i to je moje pitanje. Znači, "Mi se zalažemo da uzmemo od onih koji imaju". Ja Vas zato pitam, ne zato što sam znao da će on to juče da kaže, pitam Vas - da li mislite, pa i ovoga puta kada čujemo da učestali pozivi na solidarnost i zajedništvo u crnogorskom društvu bi mogli da dovedu do političke volje, naglašavam - političke volje, da se uvedu posebna poreska opterećenja prema građanima. Ne bi nam bilo prvi put, imali smo krizni porez u jednom vremenskom intervalu. Prema svim građanima, naglašavam - svim, koji ne mogu svojim legalnim prihodima da dokažu porijeklo imovine koje posjeduju? Da li je možda vrijeme da tu solidarnost i zajedništvo iskažemo snažnom reakcijom države i posebno i pravično oporezujemo sve koji su svoju imovinu su stekli bez mogućnosti da njeno porijeklo dokažu legalnim prijavljenim prihodima kod nadležnih poreskih organa? Sami ste rekli ekonomski izazovi se ne mogu prevazići bez podjele tereta, bez doprinosa svake kompanije i svakog pojedinca. Dakle, ako je izlaganje jednog od uvaženih kolega iz Demokratske partije socijalista bilo juče na toj vrsti fona onda mi se čini da se negdje može prepoznati politička volja da pokušamo da uradimo ovo. Za ovo nam je potrebna snažna reakcija države i da zaista, kako vi kažete, pokušamo da podijelimo teret da to uradi svaka kompanija i da to uradi svaki pojedinac kako bismo mogli, na neki način, da fokusiramo mjere prema onima kojima su zaista potrebne. Mi mislimo da su dvije najugroženije kategorije nezaposleni i

penzioneri.

Pozvali ste, predsjedniče Vlade, i bankarski sektor, da se citiram Vas: "Odrekne bezuslovnog profita". Mnogo direktniji u apelu bio je predsjednik Hrvatske gospodin Milanović koji je pozvao banke da svoje ponude moratorijuma prilagode vremenu i trenutku u kojem živimo. Da li se slažete sa ovakvim pozivima i da li su oni po Vama mjera brige i državne odgovornosti za svoje građane u novonastalim okolnostima?

Pa, dobro predsjedniče Vlade, ako nemate preča posla što kažu drugi državnici to pretpostavljam da ćete kad ih sretnete to im saopštiti, ne morate to na ovakav način saopštavati nama, zadržite to u komunikaciji koju budete imali. Neću ja predsjedniče Vlade da Vas pitam o moratorijumu jer to ja znam da nije nadležnost Vlade. Ja ću da vas pitam o snazi naših institucija. Ja ću da Vas pitam da li mislite kao predsjednik Vlade, kao neko ko ima, kao i Vlada, neku vrstu koordinacije sa drugim institucijama uključujući i Centralnu banku. Molim Vas da mi odgovorite direktno. Da li mislite da je normalno, u političkom smislu naravno govorim, da bilo ko od nas, a predstavnici smo građana sedmi, osmi, deveti ili deseti put, manje je bitno potpuno, pita nešto javno, bilo to smisljeno bilo to besmisleno odgovorno ili neodgovorno. Da li mislite da je odgovoran odnos institucije u kojoj njega nijeste obuhvatili u A i B jer on nije ni A ni B nego je mimo, reći ću vam na koga mislim, nego je mimo zakona. Neko ko prima u ovom društvu tri i po hiljade eura da ne udostoji desetak ili petnaest dana računajući na onu nekome će dosaditi da pita. Ne, neće meni neće dosaditi da pitam sve dok neko ko prima toliku platu ne izađe javno kaže uvaženi kolega, ili bez uvaženi, u pravu ste to je toliko, nijeste u pravu to nije toliko itd. Slažem se sa Vama kad kažete da ovaj teret krize treba da ponesu svi i kompanije i pojedinci, odnosno građani i bankarski sektor, ali nije predsjedniče Vlade, baš tako da u vremenu krize koliko god odlaganje značilo. Pa, upravo zato što smo počeli jer ovaj problem obračuna kamata kad krenu da se naplaćuje to će tada da bude problem, to će da krene 1. jula neće krenuti prije. Danas to niko ne osjeća. Ali da ne ulazim sa Vama u polemiku oko tog dijela pitam Vas samo precizirano - je li to odgovoran institucija, starješina tih institucija prema drugim organima i na kraju da li je to odgovoran odnos prema javnosti koja nas sve prati. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 13:35:34)

Hvala.

Predsjednik Vlade ima riječ. Izvolite.

DUŠKO MARKOVIĆ (29.04.20 13:35:50)

Poslaniče Konjeviću, samo ću kratak komentar prije nego što pređem na pripremljeni odgovor u odnosu na neke Vaše teze, jer mislim da će nam poslužiti za nastavak dijaloga nakon ovoga odgovora.

Mislim da morate, ne morate, nego da bi trebalo da budete objektivniji da kažemo i odmjerjeniji u pristupu, jer smo u Parlamentu i Vi to možete i takav potencijal imate. Ja sam u odgovoru potpredsjedniku Gvozdenoviću jasno saopštio da je u Crnoj Gori danas prisutna snaga institucije, dakle, najveća zahvalnost i poštovanje zdravstvenim radnicima. Ali, da li bi naše zdravstvo odgovorilo svojoj potrebi i ovom izazovu da druge institucije nijesu imale potencijal kapacitet i na nivou zadatka, dakle sve. Ne plediram da Vi kao političar se opredeljujete prema nekome za koga ja mislim da treba, ali hoću da iskoristim priliku da kažem da to poštovanje pored zdravstvenih radnika zaslužuju svi policajci, svaki pripadnik Vojske, svako ministarstvo, sve lokalne samouprave, njihove službe, svaki pojedinac. Zbog toga mi danas u Crnoj Gori imamo razloga da budemo zadovoljniji nego što smo to bili samo prije mjesec dana, jer smo o našim institucijama mislili, a vrlo često govorili loše, a i ja vrlo često bio veoma nezadovoljan kvalitetom rada ažurnosti i doprinosa. Dakle, svaka institucija i svaki sistem, imamo takve institucije, imamo takav sistem.

Istraživanje koje je rađeno zadnjih dana čije podatke imam govori da preko 95% građana vjeruje i poštuje odluke Nacionalnog koordinacionog tijela, da 84% građana vjeruje u zdravstveni

sistem Crne Gore, da 81% građana vjeruje u obrazovni sistem Crne Gore. Rijetko ko, osim ja u jednoj politici sam govorio, o naporu i rezultatu koji ostvaruju prosvjetni radnici, nastava na daljinu pružajući i štiteći ono što je najneophodnije mladim generacijama. Vojsci vjeruje na današnji dan 73% građana Crne Gore. Policiji na današnji dan vjeruje 68% građana Crne Gore. Danas Vladi vjeruje i mislim da može iznijeti se sa ovom situacijom 66% građana Crne Gore. To je ono što vide naši građani. Vjerujem da se to vidi i u ovoj sali, ali treba imati političke kondicije i to reći.

Što se tiče odgovornosti vjerujem da ja i svaki državni službenik koji je odgovoran Vladi od ministra pa dalje nije izbjegao svoju društvenu i profesionalnu odgovornost, pa i političku da ne odgovori i ne izađe u susret poslaniku, ja i ova Vlada posebno Vama, svakom Vašem predlogu, iako za mnoge mislim da nisu baš dobri, ali da nastavimo.

Dakle, poslaniče Konjeviću, briga o najranjivijim kategorijama našeg društva uvijek je aktuelna tema i u vrhu je prioriteta ove Vlade, a ne samo kada se suočavamo sa globalnim problemom, odnosno pandemijom koronavirusa. Ipak cijenim što ste za razliku od drugih dali detaljni i realniji predlog mjera pomoći najugroženijim građanima, penzionerima, nezaposlenima sa preciznijim proračunima. Imajući u vidu da ste mi predloge dostavili u ponedjeljak iste sam prosljedio kolegama koji rade na formiranju ekonomskih mjera i vjerujem da će kao i sve do sada biti predmet detaljne analize. Ponavljam od izuzetne je važnosti da vodimo računa o održivosti ekonomije javnih finansija. Dakle, ne da poklanjamo već da pomognemo u mjeri mogućeg tj. toliko koliko finansijski sistem u ovom trenutku može podržati plan za oporavak ekonomije. No, o funkcionalnosti sistema bilo je i biće dosta riječ. Jedan dio onoga što ste predložili već smo sproveli u mjeri mogućeg ili imamo u planu da realizujemo, ali prije svega važno je istaći da redovno isplaćujemo davanja iz socijalnog osiguranja i socijalne zaštite za blizu 200.000 naših građana, dok smo u vrijeme pandemije uveli i dodatne mehanizme podrške, kao što znate. S tim u vezi opredijelili smo jednokratnu finansijsku pomoć u iznosu od 50 eura koja je obuhvatila korisnike materijalnog obezbjeđenja porodica i penzionere koji primaju minimalni iznos penzije, dok je isti iznos podrške po korisniku opredijeljen za one sa srazmjernim penzijama čiji iznos ukupno sa penzijom iz inostranstva ne prelazi iznos najniže penzije. U okviru prvog paketa mjera našlo se i odlaganje plaćanja kredita kao mjera podrške najugroženijima i na njihov zahtjev pa je tu mogućnost iskoristilo 64,1 hiljada fizičkih i 3.800 pravnih lica, a banke su zaustavile naplatu 1,3 milijarde eura svojih potraživanja.

U ulozi banaka u našim dodatnim očekivanjima od njih kao i usvojena podrška građana i o privredi uskoro ćemo ponovo razgovarati. Razumio sam da je juče već bio jedan sastanak i da su tom sastanku prisustvovali i predstavnici Parlamenta, određeni poslanici, barem sam tako dobio informaciju. Paralelno sa tim opredijelili smo subvenciju za novo zapošljavanje u trajanju od šest mjeseci, to sam zaboravio da kažem poslaniku Mandiću u odnosu na naše mjere koje do sad nije uradila ni jedna Vlada. Dakle, mi u ovom trenutku dajemo podsticaj za nova zapošljavanja i ne za tri mjeseca nego za šest mjeseci, 70% iznosa minimalne zarade kao što znate. Dakle, za sve one koji evidentiraju nove zaposlene, a koji su bili na evidenciji Zavoda za zapošljavanje.

Ovdje bih želio da se osvrnem na podatak koji ste iznijeli da se povećao broj građana na evidenciji Zavoda. Važno je da ne zaboravimo da je ova Vlada u prethodne tri godine otvorila preko 30.000 novih radnih mjesta i značajno smanjila nezaposlenost sa kojom smo bili suočeni početkom 2017. godine. Dramatičan rast nezaposlenosti bilježe i najrazvijenije ekonomije svijeta i svaka ekonomija na svijetu. Svjesni da sada imamo situaciju da usljed više sile imamo povećanje na evidenciji nezaposlenih, kreirali smo prethodno pomenutu mjeru koja će vjerujem dugoročno postaći nova zapošljavanja i time dati impuls oživljavanju tržišta rada.

Posebna mjera je program podrške poljoprivredi i ribarstvu koji jednako ako ne i više podstiče nezaposlene da formiraju svoju preduzetničku i porodičnu aktivnost u poljoprivrednoj proizvodnji i proizvodnji hrane uz novu kreditnu liniju Investiciono razvojnog fonda. Za te namjene obezbijedili smo 17 miliona eura. Investicioni fond zaključno sa jučerašnjim danom odobrio je 143 kredita u ukupnom iznosu od 28,2 miliona eura dok je u obradi još 191 zahtjev. Sredstva su namijenjena likvidnosti i novim investicijama. Ne treba zanemariti ni kredite za samozapošljavanje za koje je planirano 200.000 eura kao i aktivnosti Fonda PIO koje uključuju subvencioniranje stambene izgradnje za potrebe penzionera, subvencioniranje odmora i oporavka kao i podršku klubovima penzionera. Da sumiramo navedeno.

Dakle, kroz implementaciju prvog seta Vladinih mjera obezbijedena su sredstva

jednokratne pomoći u iznosu od 1.030.000 eura za 20,605 korisnika od kog broja za 8,593 porodice korisnika materijalnog obezbjeđenja i 12.000 korisnika sa najnižom penzijom.

Drugim setom mjera u oblasti socijalnih davanja planirana je finansijska pomoć za 16.000 građana vrijedna oko 800.000 eura, o tome ste Vi već rekli. U okviru tog paketa subvencijama su obuhvaćeni potrošači električne energije u stanju socijalne potrebe njih 20.000 kojima je duplirana subvencija. Na primjer o tome niko ne govori zaista želim da se zahvalim Elektroprivredi Crne Gore i Upravnom odboru i menadžmentu na takvom pristupu.

Poslaniče Konjeviću, u odnosu na moratorijum na kredite i poređenja koja pravite s Republikom Hrvatskom istakao bih da moratorijum u toj zemlji, vjerujem da ste to uočili, nije uveden kao obaveza bankama već je ostavljeno diskreciono pravo određivanja uslova i rokova za svaki zahtjev pojedinačno. U Crnoj Gori banke su obavezane na moratorijum, kako sam već kazao, za sve korisnike kredita koji to zahtijevaju. Posljedično, u procentima posmatrano, u Hrvatskoj je do sada odobren moratorijum za oko 10% klijenata dok je na osnovu posljednjih raspoloživih podataka u Crnoj Gori moratorijumom obuhvaćeno 52% klijenata. Vidite koja je razlika, iako se slažem sa Vama da moratorijum nije naša ključna mjera za sanaciju ekonomsko socijalnog stanja. Dakle, širok odziv govori o velikom izazovu s kojim se svi suočavamo, ali ukazuje i na postojanje balansa između koristi i troška koji se nudi korisnicima kredita.

Dalje, u uporednom periodu mart 2019 - mart 2020. godine kreditna aktivnost crnogorskih banaka, poslaniče Konjeviću, veća je za 129 miliona plasiranih sredstava. Dakle, iz ove priče o bankama stiže se utisak da su banke zaključale svoju aktivnost i da ne daju kredite pravnim licima, odnosno preduzećima. Već je 129 miliona eura je veća kreditna aktivnost banaka u martu 2020, dakle dok traje epidemija virusa, nego u martu 2019. godine. Treba da budemo veoma pažljivi i korektni. Dakle, banke se nijesu zatvorile, kao što sam rekao, nego razumiju svoju ulogu i prate zahtjeve privrede. Vlada i Centralna banka, vjerujem i ovaj parlament će naći načina da banke prate ono što će biti naša potreba.

Složićemo se da nam ne treba kriza u tom sektoru. Sjetimo se samo koliko naših građana radi u bankama i kreditnim institucijama, kolike su im zarade i šta to znači za njihov standard i standard njihovih porodica. Razumijem da subjektivni doživljaj javno izgovorene riječi može biti različit. Lično vjerujem da moj poziv bankama da se odreknu bezuslovnog profita nije indirektan već vrlo precizan i jasan. Tu se ne razlikujemo vi i ja. Nema dileme u tome da bankarski sektor mora da živi i prilagodi se ovom vremenu, vodeći računa, prije svega o korisnicima svojih usluga. Ne zaboravimo da su očekivanja od bankarskog sektora ovdje ne završavaju. Banke moraju ostati potentne i sposobne da budu jedan od glavnih stubova oporavka realnog sektora u narednom periodu. To je, između ostalog, na liniji vašeg predloga da banke obezbijede kreditne linije u iznosu od 200 miliona eura.

Međutim, kao nekadašnjem ministru finansija, jasno vam je da ne smijemo dozvoliti da se izazovi realnog sektora nekritički i u potpunosti preliju na finansijski sistem ugrožavajući njegovu održivost. To nije urađeno ni u susjednoj Republici Hrvatskoj na čije primjere se pozivate ni u drugim zemljama Evropske unije. Oporavka nema ako ne pronalazimo održiva rješenja. Vlast je tu da zaštiti, podrži i stvori uslove za privrednu aktivnost, privredna društva da stvore novu vrijednost, a bankarski sektor da obezbijedi potrebna finansijska sredstva. Zato, moramo vjerovati jedni drugima i ostaviti dovoljno prostora za oporavak i novi razvojni zamah.

Uvaženi poslaniče Konjeviću, u odnosu na preostale segmente Vašeg pitanja, podsjetio bih Vas da u zakonodavnom sistemu već imamo uređena pravila i postupke za oduzimanje nelegalno stečene imovine po različitim osnovama o kojima svjedoči brojna sudska praksa. Takođe, uređeno je i utvrđivanje poreske obaveze kada se u postupku kontrole utvrdi da je riječ o obavljanju neregistrovane, odnosno nelegalne aktivnosti. Međutim, prostora za unapređenje ovako važnih rješenja uvijek ima, i o tome možemo da razgovaramo. Važno je da ne izgubimo orijentaciju, čak i u najboljoj želji da pomognemo prevazilaženju aktuelnog izazova. Stara je izreka da u krizi ne donosite sistemski rješenja jer ste vrlo blizu da pogriješite. Dakle, ne smijemo upasti u zamku kreiranja očekivanja budžetskih prihoda po osnovu nelegalno stečene imovine. Naš primarni cilj mora biti sprečavanje nezakonitog bogaćenja, a budžetske prihode kao društvo treba da gradimo na zdravoj poreskoj bazi i održivom ekonomskom rastu.

Na samom kraju, što se tiče novog zakona o PIO, podsjećam da je u Socijalnom savjetu postignut visok stepen saglasnosti u vezi svih otvorenih pitanja. Uvjeren sam da će zakon, kada

bude usvojen, dati očekivane rezultate, ali trenutno odgovornost i posvećenost u pristupu moraju biti ispred brzine jer je donošenje ovog zakona istovremeno i rješavanje pitanja nediskriminacije, pitanje ukupnog položaja i statusa naših penzionera, kao i najstarijih i najzaslužnijih članova našeg društva. Hvala vam na pažnji. Izvinjavam se, predsjedniče, bio sam dug, ali sam razumio da dozvoljavate.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 13:50:43)

Kao što vidite, dozvoljavam. Hvala Vam.
Poslanik Konjević komentar. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (29.04.20 13:50:48)

Pravo da Vam kažem, mislio sam da Vi nećete puno oko banaka, čisto sam citirao jednu izjavu. Da sam na Vašem mjestu, bio bih malo oprezniji kada govorite o ovim podacima koje ste rekli, posebno ovim novim kreditima itd. Vi provjerite jesu li reprogrami ili novi krediti, pa ćete vidjeti šta je to dvoje od toga.

Nijesam govorio, predsjedniče, o odgovornosti institucija ili sistema Vlade, ako mogu tako da kažem, na čijem ste čelu Vi. Mogao bih i o tome, ali ne mislim da je u vremenu solidarnosti koje se traži, da, recimo, u vremenu kada Vi na preskonferenciji kažete da se obustavljaju sva plaćanja, komisija, da u vremenu kada imate strateški dokument plana optimizacije, u vremenu kada je Vlada donijela odluku na svojoj sjednici da nema novih zapošljavanja i da u vremenu krize koja se najavljuje vi imate skoro 200 oglasa u sistemu Vlade. Neće biti, predsjedniče Vlade da nam treba novih 200 ljudi u ovakvim okolnostima. Vi lijepo kažete, prije nekoliko dana, da ste posebno ponosni na dio administracije koja je u mnogo manjem obimu uradila dobar posao, dakle bila efikasna iako nisu svi ljudi bili na poslu. Možda Vam je promaklo, predsjedniče Vlade. Vaši organi u tih mjesec od 1. do 4. aprila su raspisali 200 oglasa. Vjerovatno je nešto od toga opravdano, ne sumnjam, ali ne može biti da nam treba dodatnog troška, 200 radnih mjesta u državnoj administraciji, a mi pričamo o okolnostima o kojima pričamo danas, dakle apropos tog isticanja.

Drugo, predsjedniče Vlade, zahvalio sam se, iskoristio priliku jer smo mi to u Parlamentu uradili i prema prosvjetnim radnicima i prema zdravstvenim radnicima i prema Policiji i prema Vojsci. Evo, ako nijesmo, možemo li zajedno vi kao Vlada i mi kao Parlament da se dogovorimo da im se zajedno zahvalimo na način koji je primjeren trenutku. Navešću vam dva primjera. Dakle, da narednog puta vaša politička struktura glasa za povećanje zarada zdravstvenim radnicima. Dozvolite, predsjedniče Vlade, da im se zahvalimo na takav način. Sada predlažem da tu zahvalnost iskažemo još jednoj strukturi, a to je Policija. Jer, od 4.200 policajaca 2.900 njih ima platu ispod 400 eura. Za takav prijedlog pošto sada pokušavate nama da imputirate iako smo dva javna saopštenja izdali u tom dijelu, neka budete vi u pravu za ta saopštenja iako nijeste. Sada vas pozivam da se svi zajedno, i tu ćete, vjerujem, imati podršku svih u ovim parlamentarnim klupama, ajmo za početak zdravstvenim radnicima, neka DPS glasa za to, ajmo za početak policajcima, neka DPS glasa za to. Neka to bude ova solidarnost i zajedništvo koje proklamujete i vi kao Vlada, koje jednim dijelom proklamuje i ovaj parlament.

Predsjedniče Vlade, uputio sam vam otvoren poziv, pošto pokušavate da me dekoncentrišete, ne morate da mi odgovorite, znam da ćete ovo da podržite. Imao sam, tačno, jedan prijedlog, uputio sam i u pisanoj formi i prema javnosti. Volio bih da ste vi u pravu u tom dijelu kada kažete da će bankarski sektor snažno da podrži naš mali i srednji mikro biznis.

Ali predsjedniče Vlade, Srbija, Slovenija, Češka, Poljska, Njemačka, Španija, Francuska, Velika Britanija. Sve su to države koje su formirale garantne šeme u kojima učestvuju banke, država i njihove monetarne vlasti. Nerealno je očekivati da budem pošten do kraja na javnoj sceni, nerealno je očekivati da sada banke bez neke potpore države u smislu ovakvih šema i garancija pohrle u finansiranje odnosno kreditiranje privrede. Nije realno, jer je privreda dobrim dijelom uzdrmana, i ako bi se to tako radilo onda bismo ušli u ono o čemu vi govorite, da bismo doveli

finansijski sistem u problem što naravno nikako ne treba raditi.

Dakle, o tom prijedlogu pretpostavljam da će se negdje razgovarati i u narednom periodu. Mi smo predložili predsjedniče Vlade drago mi je što sam bio u pravu sa aspekta cifre jer sam to pratio negdje cirka preko dva miliona eura ove direktne socijalne pomoći, naglašavam socijalne pomoći. Ona je imala po našem sudu neki svoj skroman obuhvat.

Dakle, nezaposleni koji nijesu ni u jednoj drugoj kategoriji, penzioneri koji su do penzije od 128 eura. Naš prijedlog je sljedeći, ja ću ga dodatno obrzaložiti pokušati u stvari da ga obrazložim.

Svaka socijalna pomoć treba da bude socijalno fokusirana, da tačno znamo kome ta socijalna pomoć ide. Svaka pomoć treba da bude fiskalno odgovorna, sačekat ću ja predsjedniče da. Znači, svaka pomoć treba da bude fiskalno odgovorna, fiskalno odgovorna podrazumijeva ako nešto želite da predložite bilo bi poželjno da kažete odakle će ta sredstva da pribavite.

Zašto biramo nezaposlene, zašto biramo penzionere? Vi ste malo govorili o otvaranju novih 30 radnih mjesta, danas imamo 35.000 nezaposlenih. Dobro ste obrnuli tezu moramo priznati, vješto, ali baš da je bilo 30.000 novog zapošljanja ne bi bilo 35.000 nezaposlenih na Zavodu za zapošljavanje ali, nije mi to poenta priče.

Zašto vam govorim da smo odabrali ove dvije kategorije. Penzionere, zato što realno u posljednje tri godine, ne prema mojim podacima nego zvaničnim statističkim podacima realne penzije u Crnoj Gori su manje za 4%. Zato što su to ljudi u životnoj dobi koji teško mogu na bilo koji način dodatno da budu na tržištu rada.

Zato predsjedniče samo jedan argument na to. Ako je bilo gdje poskupljenja u ovim okolnostima novonastale krize bilo ih je u ovom sektoru lijekova itd. koji su penzionerima potrebni. To su razlozi zašto mi mislimo da treba posebno izdvojiti kategoriju penzionera i dodatno im pomoći i posebno izdvojiti kategoriju nezaposlenih, zašto? Zato predsjedniče Vlade što će u Crnoj Gori sticajem okolnosti ove krize biti sve teže naći posao. Objektivno jedno vrijeme biti sve teže naći posao, nas čeka jun, jul, avgust i septembar gdje je veliki broj ljudi sa sjevera Crne Gore radio na jugu tokom sezone bojim se da toga neće biti tokom ove godine.

Ova pomoć, predsjedniče, o kojoj mi govorimo 222 eura za penzionere, 200 eura do kategorije od 200 eura penzije i 80% minimalne zarade odnosno 180 eura za penzionera do prosječne zarade slovom i brojem je 20,2 miliona jednokratne pomoći, da budem precizan, 0,77% važećeg budžeta i 0,4% bruto društvenog proizvoda.

Dakle, siguran sam da ćemo se složiti da su ovo dvije najugroženije kategorije. Možemo da raspravljamo da li budžet Crne Gore u ovom trenutku može da bude izdašan na nivou 20,2 miliona u tom iznosu. Pokušali smo da pogledamo najavili ste uštede ja sam vam sugerisao gdje se na nekim stvarima već ne štedi, teško me možete ubijediti da u sektoru prosvjete treba 135 novih zaposlenih u vremenu krize. Ali, pogledajte predsjedniče Vlade pozicije, nudim da pogledate, pozicije 413 rashoda za materijal koja je 37 miliona. Pogledajte poziciju 414 rashoda za usluge koja je 91 milion i u okviru pozicije 414 rashoda za usluge pogledajte poziciju 4147 konsultantskih usluga koja je u okviru toga 51 milion. Ako se ne može u 140 miliona naći ozbiljna ušteda na toj poziciji i uzgred sa pozicije tekuće budžetske rezerve koja je 86 miliona uzeti nekih dva do četiri miliona, ja mislim da se ovo može obezbijediti. Ovo treba da se obezbijedi ovim ljudima, jer će njihova pozicija predsjedniče Vlade da bude, nažalost, sve teža i teža i nećemo im u toj njihovoj teškoj poziciji koliko god vi vršili vlast ili bili mi u opoziciji, nećemo im ne jednako nećemo im nažalost uspjeti da pomognemo ni Vi ni ja imajući u vidu okolnosti krize koja nas u tom segmentu očekuju.

Završavam i zahvaljujem predsjedniče Skupštine. Ako danas, kad kažem danas ne mislim bukvalno ako u ovom vremenu gdje smo još uvijek na početku krize ne pomognemo privredu, zaposlene ljude koji su u stanju socijalne potrebe koliko god da je teško. Mnogo će se poslova izgubiti i mnogo će veći broj ljudi da bude u stanju socijalne potrebe. Nećete, za takvo stanje biti krivi ni Vi ni ja, biće kriva okolnost u kojoj se mi svi zajedno nalazimo. Nas je koronavirus ili ova epidemija zadesila da je bila pola godine kasnije bilo bi nam lakše.

Mi ćemo nažalost bojim se volio bih da debelo pogriješim samo 750 miliona ostati bez tog keša u julu, avgustu i septembru mjesecu. Prema tome, nas kriza tek očekuje. Zato pomozimo dok iole možemo.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 14:02:27)

Hvala Vam.

Ja mislim da su Vaše mogućnosti koliko pričate neograničene i prevazilaze svaku moje strpljenje da dam produžavanje vremena i zato bih zamolio Vas da malo vodite računa o racionalnijem obraćanju.

Izvolite predsjedniče Vlade.

DUŠKO MARKOVIĆ (29.04.20 14:02:54)

Ja ću pokušati da budem kratak.

Dakle, ono gdje se ne slažem sa poslanikom Konjevićem apsolutno da treba danas sve da potrošimo zbog toga što počinje dolazi kriza, a pošto će krizva trajati čak ne zna niko u svijetu koliko će trajati, onda da gledamo u nebo.

Znači tu se ja i Konjević razlikujemo kao nebo i zemlja. Pored svih dobrih predloga koje on šalje kao poslanik koje čitamo u našim timovima analiziramo, ovaj njegov pristup odnosno pristup poslanika Konjevića ne interesuje me uopšte. Jer, mi ne živimo jedan dan nego moramo da živimo svaki dan i zbog toga sam rekao da je predlog DF-a, ne da bih oponirao politički poslaniku Mandiću, politička demagogija, nego zbog toga što nema smisla, ekonomskog smisla, čak ni socijalnog opravdanja nema.

Tako da poslaniče Konjeviću mi smo završili mart sa prebačajem plana prihoda za preko 2%, 0,7 od dva miliona. U aprilu mjesecu za 21 dan manjak prihoda od 29 skoro 30 miliona. Ne zbog toga što smo nesposobni, ne zbog toga što ne radi Poreska uprava, nego zbog toga što smo u takvoj situaciji. Sada je vama lako reći odakle dajete ovoliko ovome, dajete toliko onome. Mi moramo da stvorimo te pare i mi ih naravno stvaramo. Znači da dio ove pomoći izdvajamo iz depozita koje smo obezbijedili dobrom, pametnom politikom na međunarodnom finansijskom tržištu i odlučnošću Ministarstva finansija u prethodnoj godini.

Tako da Vi imate taj potencijal da budete realni, ali nekada Vam ovaj poriv da na neprimjeren način oponirate političkim protivnicima guši tu kreativnost, da budem najblaži.

Sljedeće, govorili ste o tome da se ne poštuje stav Vlade, pa i moja sugestija oko zapošljavanja. Možete dobiti spisak saglasnosti zapošljavanja svakoga koje smo dali ne znam oko 200, da dobijete spisak po radnim mjestima poslaniče Konjeviću. Između ostalog, tu je oko 30-ak ljudi u Institutu za javno zdravlje, tu je više novozaposlenih u Kliničkom centru, tu su novi zaposleni u svakom domu zdravlja i svakoj bolnici u Crnoj Gori, tu su zaposleni u Poreskoj upravi, poslaniče Konjeviću i tu su zaposleni u prosvjeti, ali ni jedno novo radno mjesto, nego konkursi za postojeća radna mjesta koja su neophodna. Dakle, nema prevare, nema sigurno prevare. Možda smo negdje rekli, možda nijesmo u pet, šest mjesta rekli, možda je moglo da sačeka neko drugo vrijeme, ali to je to da znate kada je u pitanju novo zapošljavanje.

Što se tiče zarada u zdravstvu, sam sam bio izložen kritici kada smo predložili da zdravstvu povećamo plate u ovoj godini 12%, u sljedećoj godini 3%, zašto to nijesmo uradili za druge ili na primjer zašto nijesmo uradili jednako za sve i pokazalo se da smo uradili pravu stvar u okviru naših mogućnosti, 15% u dvije godine povećanja u zdravstvu. Već u martu mjesecu isplatili 15% nagrade za ono što rade povodom ove situacije. Slažem se sa Vama, treba da povećamo, ali da nađemo izvore. Evo imam predlog, ako se složimo, dajte da smanjimo izdvajanja za političke stranke i za sve što po tom osnovu izdvojimo da usmjerimo u zarade za zdravstvo. Vi se u Parlamentu dogovorilite da li svim političkim strankama i subjektima na isti način, da li isti procenat treba da imaju stranke koje bojkotuju Parlament i četiri godine ih nema u Parlamentu. Evo Vam jedan predlog jednog modela da nađemo pare da povećamo plate u zdravstvu. Evo ja sam Vam rekao, Vi predložite, napišite zakon. Evo ja Vam predlažem Vi napišite zakon.

Drugo, oko troškova, takođe, budžet će biti u maju mjesecu u Parlamentu i tu ćemo razgovarati o svim ovim pitanjima o kojima ste rekli, pokušaćemo da smanjimo troškove, da eliminišemo troškove, da sve što uštedimo usmjerimo na podršku privredi i zaposlenima u privredi i da ne zakasnimo ni jedan dan sa isplatom penzionerima i korisnicima socijalne pomoći, što će biti izazaov, slažem se, ali rekao sam i uradićemo sve. Ako budemo mogli uzimaćemo kredite,

najskuplje, da to ne dovedemo u pitanje. Penzioneri i korisnici socijalnih primanja će morati svakog mjeseca da prime ono što im pripada, a svi drugi možda i ne, uključujući i poslanike i javnu administraciju i lokalnu administraciju i tako dalje.

U odnosu na ove uporedne podatke, rekao sam vam za Hrvatsku, baš jutros, pošto pratim njihov program, Vi me stalno podsjećate na dobre primjere iz Hrvatske, naravno, ja sa kolegom Plenkovićem imam odličnu komunikaciju i dobro sarađujemo. Njihov predlog ekonomskih mjera evo se ovih dana kritikuje od opozicije gore, više nego što vi kritikujete kao opozicija naše mjere. Kao što znate, ovo su prve mjere i u pravu ste, mi smo tek na početku krize. Ovo su hitne mjere, urgentne mjere. Treći paket treba da bude ozbiljniji. Možda ćemo biti u situaciji da formulišemo treći paket, ali ćemo morati da ga mijenjamo i da radimo novi ili četvrti paket. Kao što vidite, niko nema jasnu viziju kako će stvari da se kreću.

Kada se već često pozivate na Hrvatsku i njihovu izdašnost znate li, poslanice Konjeviću, da je njima Evropska unija iz njihovog trogodišnjeg budžeta oslobodila dvije milijarde eura da ih troše danas i odmah po njihovoj procjeni? Dakle, kada sabirate iskustva drugih onda uzmite čitav aspekt, nemojte samo detalje. Hvala predsjedniče.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 14:09:29)

Hvala Vam.

Završili smo i raspravu po ovom pitanju.

Sada riječ ima poslanik Ervin Ibrahimović. Izvolite, kolega.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (29.04.20 14:09:36)

Zahvaljujem.

Poštovani predsjedniče Skupštine sa saradnicima, predsjedniče Vlade, članovi Vlade, kolegice i kolege poslanici, poštovani građani, draga dijasporo,

U skladu sa Poslovníkom Skupštine Crne Gore postavio sam pitanje uvaženom predsjedniku Vlade Dušku Markoviću:

Poštovani predsjedniče Vlade, da li Vlada planira nastavljati započete projekte na sjeveru Crne Gore?

Globalna pandemija izazvana virusom Kovid-19 suočila je savremeni svijet, možemo slobodno reći sa najvećim savremenim istorijskim izazovom, kako zdravstvenim tako i ekonomskim. Ono što treba naše građane da hrabri i danas smo čuli u riječima premijera, da je 95% građana podržalo sve ono što država, odnosno njene institucije su uradile u pravcu borbe sa ovim velikim zdravstvenim izazovom i kvalitetno odgovorili na prvi udar. Pored zdravstvenog izazova pred nama imamo vrlo neizvjestan ekonomski period. Hoću da kažem da je ekonomska kriza i svi oni problemi sa kojima će se susresti naša privreda svakako očekuje pravovremeno, odnosno snažan i urgentan odgovor na one posljedice, negativne posljedice koje je ova pandemija Kovid-19 izazvala.

Takođe, želim da reći da je Vlada preduzela one ekonomske mjere iz dva koraka, ali danas smo imali priliku da čujemo da Vlada planira još snažnije ekonomske mjere koje će imati podršku privrede, ali posebno, ako sam ja dobro razumio, onom najugroženijem sektoru - privredi. Mislim da je to pravi put sa ciljem oporavka ugroženog sektora i svakako da dobijemo neki zamajac, sve one komponente koji će učiniti da imamo bolju razvojnu šansu i svakako sačuvati ona radna mjesta.

Takođe, ovo vrijeme očekuje od svih nas, očekuje jedan pravovremeni odgovor, posebno od odgovornih ljudi da prepoznaju te prioritete i prema tome da usmjeravamo i našu ekonomiju. Mislim da već čujem od stručnjaka iz ekonomije u našoj državi svakako i od Vlade, da se prepoznaje da se mora restrukturirati ekonomija, da moram ojačati ona proizvodna preduzeća i svakako ono pravo gdje imamo jednu vertikalu, to je razvoj poljoprivrede i turizma. Ovdje želim da pomenem i značaj kapitalne investicije. Moramo nastaviti sa kapitalnim investicijama u cijeloj državi, a svakako i na sjeveru naše države. Mislim da završetak tih kapitalnih investicija na sjeveru

će napraviti ambijent da što kvalitetnije iskoristimo izuzetno bogate resurse na sjeveru naše države. Naravno, svjestan sam da mi ne možemo odvojeno posmatrati ekonomiju, sjever, jug, srednja regija, već naprotiv, ekonomija naše Crne Gore mora se posmatrati u pravcu spojenih sudova.

Dozvolite mi da samo podsjetim sa kakvim fantastičnim resursima raspolaže sjeverni region koji su od izuzetne važnosti za ekonomiju u ovom teškom trenutku. Skoro većinski hidropotencijal naše države nalazi se na sjeveru države. Treba li da podsjetim koji značaj dajemo, posebno u ovom trenutku, razvoju energetskog sektora? Takođe, sa 71% drvne mase raspolaže sjever. Treba li da podsjetim ovdje šta znači značaj drvoprerade za našu državu? Oko 67% obradive površine naše zemlje nalazi se na sjeveru. Jedan od prioriteta razvoja naše ekonomije smo rekli da je poljoprivreda i zdrava hrana. Prema podacima 70% stočnog fonda se nalazi na sjeveru. I ako imamo u obzir da skoro sve sirovine uglja nalaze se na sjeveru, skoro sve sirovine olova i cinka se nalaze na sjeveru. Kada znamo da imamo fantastične predjele ili resurse za razvoj zimskog i eko turizma i proizvodnju zdrave hrane moramo iskoristiti ovaj potencijal. Ne smijemo dozvoliti da u našoj ekonomiji, odnosno u našem BDP-u sjever učestvuje sa tako malim procentom.

Naravno, za sve ovo treba da imamo u vidu da moramo početi da mijenjamo ustaljene navike, da moramo drugačije promišljati, jer ovi resursi više nego ikad očekuju od odgovornih ljudi da počnu da se kvalitetno eksploatišu i da ih napokon valorizujemo. Ono što će dati više prednosti je to, pored toga ekonomskog uspjecemo da zadržimo ljude na sjeveru naše države. Samim kreiranju toga ambijenta stvorićemo povjerenje kod potencijalnih investitora da investiraju u sjever i sve će to napraviti jedan zamajac naše ekonomije i očekujem, kao što ste i vi rekli, u jednom kraćem periodu koji zahtijeva sada hitnost i urgentnost.

Zato još jednom ponavljam, moje pitanje nije usmjereno samo na razvoj sjevera, ne možemo odvojeno posmatrati našu ekonomiju, ali sigurno treba tražiti razvojnu šansu naše ekonomije baš na ovim bogatim resursima koje je sam Bog dao našoj državi. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 14:15:25)

Hvala Vam, poslaniče Ibrahimoviću.
Izvolite, predsjedniče Vlade.

DUŠKO MARKOVIĆ (29.04.20 14:15:36)

Uvaženi poslaniče Ibrahimoviću,

Činjenica je da se cijeli svijet trenutno nalazi u situaciji kada je čovječanstvo okrenuto pitanjima sopstvene egzistencije. Jednako tako i Crna Gora je mjesec koji su za nama podredila zaštiti zdravlja i života svojih građana, ali upravo u ovakvim vremenima neophodno je uložiti dodatne napore i pronaći način da se ne zaustave osnovni pokretači privrede, odnosno osigura nesmetana realizacija svih društvenih aktivnosti koje doprinose tom cilju. Od prvog dana propisivanja zdravstveno bezbjednosnih mjera iako privremenih bili smo svjesni da se ne smije dozvoliti da kapitalni projekti u ovom periodu stanu. Upravo zbog toga na Vaše pitanje da li Vlada planira da nastavi započete infrastrukturne projekte na sjeveru naše države sa zadovoljstvom danas svjedočimo da realizacija pomenutih kapitalnih investicija zapravo teče u kontinuitetu. Građani su imali priliku da vide pravovremeni odgovor države koji je išao na dva kolosjeka. Sposobnost da sačuva zdravlje stanovništva s jedne strane i vizija i odlučnost da se u krizi globalnih razmjera održe aktivnim najvažniji segmenti crnogorske ekonomije posebno razvojni investicioni projekti. Upravo zbog toga ovih dana posvećuje se velika pažnja organizaciji poslova na gradilištima na kojima je država investitor. Poštuju se zdravstvene mjere, propisiju se dodatne preporuke i donose naredbe. Dakle, činimo sve da se osigura bezbjedan rad i nesmetano funkcionisanje na gradilištu. Istina je da se radi u posebnim uslovima, ali aktivnosti teku bez značajnih kašnjenja izuzev na gradilištima autoputa o čemu ću danas govoriti u okviru posebnog pitanja.

Na projektima niskogradnje, kao što je proboj puteva, pretvaranje planinskih padina u

uređene ski staze, te izgradnje rekonstrukcija saobraćajnica u najvećoj mjeri angažovana je mehanizacija tako da i sama prinuda posla olakšava sprovođenje epidemioloških i zdravstvenih instrukcija. Dakle, uprkos izazovima izazvanim epidemijom sva gradilišta na sjeveru Crne Gore koja su tokom zimskog perioda bila konzervirana nastavljaju sa radom. Ne samo to već u skladu sa planiranim aktivnostima otvaraju i brojna nova. Paralelno sa nabrojanim građevinskim poduhvatima teče realizacija velikog broja projekata koji će nam u narednim mjesecima obezbijediti nove škole i vrtiće. U prilog tome svjedoče i podaci da je Uprava javnih radova u tekućoj godini imala odličnu realizaciju od preko 13 miliona eura od čega je za projekte na sjeveru utrošeno preko sedam i po miliona.

Poslaniče Ibrahimoviću, više puta sam naglašavao da su ulaganja u infrastrukturne projekte na sjeveru Crne Gore, kao i podizanje nivoa pružanja usluga u zdravstvu, školstvu i ostaloj društvenoj infrastrukturi potvrda dugoročne i strateške politike kojoj smo ostali i posvećeni u vremenu pandemijske krize. Ovih dana možemo svjedočiti kontinuiranim aktivnostima na gradilištima sva tri skijališta na području Bjelasice i Komova, Kolašin 1600 u Kolašinu, Žarski u Mojkovcu, Cmiljača u Bijelom Polju. Napominjem da vrijednost ulaganja na ove tri lokacije prema investicionim elaboratima iznosi blizu 70 miliona eura. Nakon što je otvoren ski centar Kolašin 1600 sa žičarom kapaciteta 2.600 skijaša na sat u ovoj godini započete su i aktivnosti na izgradnji dodatnih sadržaja. U toku je realizacija ugovora za novu žičaru koja će povezati lokalitete Kolašin 1600 i Kolašin 1450 vrijednosti devet miliona eura i izgradnja novih ski staza vrijednosti tri miliona. Dakle, ovo se realizuje.

Radi se na pripremi projekta vodosnabdijevanja novog planinskog centra i osnježavanja postojećih i novih ski staza. Na lokalitetu planinskog centra Cmiljača u Bijelom Polju u toku je izgradnja žičare i tri kilometra staza ugovorene vrijednosti od skoro osam miliona eura. U završnoj fazi izrada projektne dokumentacije bazne stanice Cmiljača čija će izgradnja uskoro početi. Nastavljene su aktivnosti na izgradnji planinskog centra na lokalitetu Žarski u Mojkovcu na kojem je do sada utrošeno preko pet miliona eura. Projektuje se objekat bazne stanice, a uskoro će otpočeti i sa radovima na njegovoj izgradnji. Realizuje se izgradnja žičare i ski staza.

Kada su u pitanju aktivnosti na projektu Savin Kuk na Žabljaku planirana ulaganja iz kapitalnog budžeta procijenjena su na preko 47 miliona eura. Do sada je u infrastrukturu ovog projekta uloženo sedam i po miliona eura za izgradnju žičare i oko četiri kilometra staza. U ovoj godini ugovoreni su radovi na rekonstrukciji puta Usjek - Motički gaj u vrijednosti od 1,8 miliona eura. Aktivnosti nijesu stale ni kada je u pitanju ski centar Hajla u Rožajama gdje se radi na projektnoj dokumentaciji za izgradnju žičare i bazne stanice, a zadovoljavajućom dinamikom napreduje izgradnja putne infrastrukture za šta je do sada utrošeno tri miliona eura. Vjerujem da ste u prilici neposredno da tome svjedočite. Povoljni vremenski uslovi tokom zimskog perioda omogućili su intezivno izvođenje radova i na projektu valorizacije Đalovića pećine u Bijelom Polju uz minimalne obustave. Radovi na saobraćajnicama pored brojnih problema usljed pojave klizišta odvijali su se odličnom dinamikom. Upravo počinju radovi na uređenju pristupnog platoa na ulazu u pećinu, a očekuje se i skoriji početak radova na uređenju unutrašnjosti same pećine. Rekonstrukcija lokalnog puta Gubavač - Bistrica u Bijelom Polju sa mostom preko rijeke Bistrice izgradnja vizitiring centra i regulacija korita rijeke samo su neki od projekata čiji nas početak očekuje u narednim danima i mjesecima.

Uvaženi poslaniče, radovi na sjeveru Crne Gore nijesu obustavljeni niti smo to razmatrali kao opciju. Naprotiv u ovim mjesecima trudili smo se da odemo i korak dalje, da pokušamo da zadržimo zainteresovanost investitora ka daljem ulaganju u naš sjever i na svakoj drugoj lokaciji širom Crne Gore. Kao što smo i najavljivali program sticanja crnogorskog državljanstva po osnovu investiranja počeo je da daje rezultate. Naime, od šest projekata koji su se kroz ovaj program našli na listi razvojnih projekata u oblasti turizma čak pet projekata realizovaće se na sjeveru Crne Gore. To su četiri hotela u Kolašinu i jedan na Žabljaku. Ukupna vrijednost iznosiće preko 74 miliona eura, a stavljanjem u funkciju ovih pet hotela biće stvorene pretpostavke za otvaranje preko 400 novih radnih mjesta, a smještajni kapaciteti biće bogatiji za 525 soba visoke kategorije sa četiri i pet zvjezdica. Ovdje želim da ne bi ispalo da pričam samo o sjeveru da ćemo do kraja ove godine vjerovatno u septembru, oktobru otvoriti i prvi hotel u Evropi iz kategorije one and only. Dakle, i pored krize i pored zaustavljanja investicija tako kapitalna investicija se realizuje imaćemo prilike na jesen da otvorimo taj hotel u Crnoj Gori, prvi u Evropi.

Sada više nego ikada prije svjesni smo da se realizacijom ovakvih projekata povećava vrijednost cjelokupnog prostora naše zemlje prvenstveno za nas same kojima je ova zemlja jedini dom. Upravo zbog toga nastavićemo sa realizacijom kapitalnih projekata kako bismo uspostavili ravnomjeran i održiv razvoj na cijeloj teritoriji i omogućili bolji život svakom građaninu i njegovoj porodici. Ovaj hotel poslaniče Ibrahimoviću je dio kompleksa Portonovi u Kumboru. Hvala vam na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 14:23:44)

Hvala, predsjedniče Vlade.
Sada komentar ima poslanik Ervin Ibrahimović.
Izvolite.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (29.04.20 14:23:57)

Naravno kada pričamo o sjeveru mislim da svakako je prepoznatljiva posebna senzibilnost našeg premijera i sve ono što ste dosad uradili u Vašem mandatu mislim da građani prepoznaju i da su Vam zahvalni. Mom uvaženom kolegi da kažem da me raduje otvaranje tako prestižnog hotela i u Kumboru i u cijeloj Crnoj Gori.

Ono što treba, prije svega, da raduje građane, a mislim da sa pažnjom slušaju potencijalni strani investitori koji žele da investiraju u Crnu Goru je to da ćemo nastaviti sa kapitalnim projektima na sjeveru Crne Gore. Ponavljam od izuzetne je važnosti jer ima takav potencijal za eksploataciju i valorizaciju predivnih resursa.

Ono što takođe treba pomenuti je to da smo ovdje imali saradnju, odnosno jedan lijepi razgovor sa premijerom i kada je bilo pitanje puta Pljevlja - Metaljka, isto kao puta Dinoša - Cijevna Zatrijbačka - Gusinje gdje ste ostali do kraja dosljedni i da radovi idu baš kvalitetnim tokom, to će sigurno podsjetiti naše građane. Uvažavajući vrijeme, posebno ono koje su nam uzele kolege prije nas, ne zanemarujući važnost teme, a treba podsjetiti da trenutno na sjeveru se blizu 35 projekata izvodi što je svakako za svu pohvalu. Kada smo pričali o trenutnoj ekonomskoj neizvjesnosti i razvoju naše ekonomije, ponovo bih želio da potcrtam i da iskoristim priliku da kažem da moramo početi da mijenjamo navike, da drugačije promišljamo. Podsjetiću na par stavki, znam da Vlada razmišlja, ali treba i cijelo društvo. Još jednom ću reći da podržavam Vaš stav da ovaj odgovor ne treba da bude samo adresa Vlade nego cijelog društva, privrednika i svakog pojedinca. Treba podsjetiti sve nas da je pokrivenost uvoza izvozom samo 16% i, ono što građane treba da interesuje, da mi uvozimo blizu dvije milijarde i šesto miliona eura robe, a izvozimo samo, dragi građani, 415 miliona.

Takođe, stavka hrana i životinje, ovo je za 2019. godinu. Uvozimo čak 484 miliona, a izvozimo samo 25 miliona. Namjerno pominjem ove stavke koje su direktno vezane gdje sjever može da da veliki doprinos i mora dati. Stavka namještaj i djelovi, uvoz čak 74 miliona, a izvoz samo 954.000. Ono što nikako ne smijemo dozvoliti, da nam je uvoz vode skoro svake godine više od 40 miliona eura.

Uvaženi predsjedniče Vlade, kada ste pričali o izgradnji ovih svih ski centara, hoću da Vam pošaljem poruku građana sa sjevera. Imate maksimalnu podršku u tom pravcu, posebno ako znamo, evo jedan kuriozitet, mogu biti osuđen kao lokalpatriota, ali ni to nije jeres, iako tako nisam vaspitan, ali sigurno za sve naše građane na sjeveru, odnosno Crne Gore, a i oni koji su u inostranstvu koji žele, kada prođe sve ovo, da posjete Crnu Goru, da na planini Hajla, odnosno Štedimu zadnja četiri mjeseca imamo snijega. Znači, kada se sve ovo završi, vjerujemo da će nastaviti taj trend da mogu, kada se sve zaokruži normalno, da će moći ljudi da se skijaju na predivnoj planini Hajla, odnosno na Štedimu. Vjerujte, imao sam prilike da putujem, a u januaru i u februaru takvu blagodat nisu imale ni Alpi koje su prepoznate sa izvanrednim ski centrima. Zašto ovo kažem. Šaljem poruku, prije svega građanima sjevera, da sjever ima budućnost. Uz ovakav rad Vlade i svih nas sjever će imati bolji život, odnosno naši građani. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 14:28:14)

Hvala, poslaniče Ibrahimoviću.
Predsjednik Vlade. Izvolite.

DUŠKO MARKOVIĆ (29.04.20 14:28:23)

Hvala, poslaniče Ibrahimoviću, na podršci i ocjeni našeg rada kada je u pitanju kapitalni razvoj i posebno sjever. Nadam se da Vaše ocjene i poruke proizilaze iz raspoloženja građana, to bi bilo važno. Zaista, u prilici sam da pratim ovo što ste rekli u Rožajama na toj lokaciji Štedima da danas ima snijega iako ga nema nigdje u Evropi. Posebno je važno u odnosu na cio kontekst ovih investicija, želim to da apostrofiram, ne to nego ovo, da se složim i da pratim to stanje na terenu, da se u Crnu Goru vratilo preko 11.000 njenih građana. Nadam se da će oni biti u prilici da vide kako mi radimo i kako razvijamo njihovu zemlju. Vjerujem da se niko od njih neće vratiti iz Crne Gore. Uradimo svi da tako bude. Ali, ako se vrate da se vrati mali broj. Zbog toga je važno sve ovo što radimo i na sjeveru i na jugu i cijeloj Crnoj Gori.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 14:29:35)

Hvala Vam.
Sada prelazimo na pitanje koje postavlja poslanik Neđeljko Rudović. Izvolite.

NEĐELJKO RUDOVIĆ (29.04.20 14:30:01)

Poštovani građani i građanke Crne Gore, dame i gospodo, gospodine Markoviću,

Rekli ste sada u jednoj od polemika da se ne može živjeti samo jedan dan nego treba živjeti svaki dan u godini, mislili ste na kalendarsku godinu. Potrebno je voditi racionalnu ekonomsku politiku i kada je u pitanju trošenje iz budžeta i kada je u pitanju prihod budžeta. Problema je previše. Mi smo saopštili kao DEMOS i na prošlom zasijedanju da se Crna Gora nalazi u jednom trenutku koji stvarno zahtijeva neku vrstu političkog sporazuma o mjerama koje treba sprovesti u oblasti ekonomije i socijalne politike koji će nam omogućiti da što bezbolnije prođemo ovu krizu i da razmislimo da teret ove krize u većem dijelu podnesu oni koji su u proteklom periodu imali profite i ekstraprofitu mnogo više nego svi ostali koji žive od plate, od 1. do 1. i koji se bore i za taj jedan dan. Neki imaju od tih profita i ekstraprofita obezbijeđen naredni period u nedogled i oni se neće sjekirati kako će ova kriza i koliko će da traje i kako će ih dotiče. Mnogi razmišljaju samo o tom jednom danu i previše je onih koji razmišljaju samo o jednom mjesecu. Podatak koji sam iznio prošlog četvrtka koji se baš pojavio toga dana iz Elektroprivrede Crne Gore je da je preko 20.000 domaćinstava kasnilo sa plaćanjem računa za struju za mart sada u ovom mjesecu. Na samom početku krize se desilo to da 10% domaćinstava u Crnoj Gori nije u stanju da plati struju ili pokušava da izvede neku računicu kako da ovaj period proživi, a da ne ugrozi svoj biloški opstanak.

Gospodine Markoviću, kada smo prije nepunih godinu dana u ovom Parlamentu, dakle u ovom formatu otvorili jednu temu, tada je Vlada napravila određene iskorake. Dakle, Vi lično ste odlučili da obustavite dodjelu funkcionerskih stanova. Rekli ste da u budžetu za 2020. godinu neće biti predviđena stavka za dodjelu funkcionerskih stanova i za isplatu tih kredita. Mislim da je vrijeme da zaokružimo tu priču ako kod vas postoji volja i ako već i Vi mislite, a predlagali ste to u ime Vaše partije, da se pokuša pronaći politički sporazum u periodu krize, a vidimo da nas ta kriza tek čeka, onda je vrijeme da vi učinite neke korake koji će nam dati za pravo da možda budemo dio tog sporazuma. Jedan od tih je, gospodine Markoviću, da se ponište nezakonite odluke o dodjeli funkcionerskih stanova. Dakle, svaki nam je euro bitan. Iako imamo ovu situaciju koju imamo, moje pitanje glasi:

"Da li je Vlada preduzela mjere za poništenje odluka Komisije za stambena pitanja u slučajevima kada nije poštovana sama odluka, odnosno, konkretno, oni koji su dobili funkcionerske stanove nijesu vratili one koje već imaju od kojih su neki ti koji su već posjedovali, takođe dobili od Vlade, odnosno od građana Crne Gore nečijom voljom? Koje sankcije će snositi članovi Komisije za donošenje takvih nezakonitih odluka? Molim vas, zašto se mora držati u tajnosti i dalje Odluka Vlade, odnosno Komisije za stambena pitanja, odluke donosene u periodu 2006-2016. godina o tome kome su sve dodijeljeni stanovi i krediti? Ako je ta odluka označena oznakom tajnosti interno, ona traje, kao što dobro znate, dvije godine. Odavno su se stekli uslovi da ta odluka bude javna i da svi znamo na osnovu čega, kako i kome i, što je još važnije, da znamo da li je neko stekao taj ekstraprofit. Za neke već znamo, ali da vidimo ko je još stekao taj ekstraprofit, zašto je neko morao da bude čašćen sa 100.000 eura kada već ima platu koja je četiri ili pet puta veća od prosječne, zašto mu je rata 30 eura, a svi ostali moraju da plaćaju rate za kredit od recimo 45.000 moraju da plaćaju rate koje su oko 300 eura mjesečno. Vi znate gospodine Markoviću, da to ne ide. Ne vodi se tako ekonomska politika niti se Vlada na taj način ponaša odgovorno prema građanima niti služi građanima i državi. Dalje, koliko stanova postoji već u vlasništvu Vlade za službene potrebe, dakle, koji se nalaze u državnoj svojini, kolika je njihova ukupna kvadratura i procijenjena vrijednost. Koliko je stanova koji ne potpadaju pod definiciju stana za službene potrebe zabilježeno u evidenciji Uprave za imovinu, kolika je njihova ukupna kvadratura i procijenjena vrijednost?

Gospodine Markoviću, znamo da postoje državni stanovi i ja mislim da ste nam dužni odgovor na pitanje zašto se funkcionerima ne dodjeljuju stanovi na korišćenje kojima su potrebni, koji ne žive u Podgorici nego im se daju stanovi u vlasništvo koje oni kasnije prodaju kao što i sami dobro znate i pored primanja koja su pet puta veća od prosječnih primanja u Crnoj Gori. S obzirom da ste legalista i svi smo legalisti, dakle, nije moguće retroaktivno ukinuti odluke koje su već donosene na osnovu važećeg propisa, osim u slučaju nezakonitih dodjela stambenih kredita i nepoštovanja samo odluke Vlade kada su kriterijumi u pitanju. Hoćete li makar u ovom vremenu krize zamoliti funkcionere koji su dobili stanove i kredite da ih počnu plaćati po tržišnoj vrijednosti? Možemo zajedno izračunati koliko bi to novca donijelo državi Crnoj Gori i kako bi pomoglo makar jednu mjeru iz oblasti ekonomske i socijalne podrške građanima i privredi Crne Gore.

Ja ću za ovu priliku samo da vam kažem kako izgleda jedan dan jedne familije sa Cetinja, koja je petočlana, a u kojoj niko nema radni odnos. Oni žive tako što idu na nadnice. Na primjer svako jutro neko od njih u prošlim mjesec dana kada su čuli da ste im najavili da će lica koja su nezapošljena dobiti 50 eura zove Zavod za zapošljavanje na Cetinju, pitaju kad će 50 eura. Te 50 eura nijesu isplaćene. Njima tih 50 eura znači da će sedam do deset dana imati ručak, njima je tih 50 eura veliko i važno. Njihov račun za struju za mart mjesec je bio 158 eura mimo 3.200 duga po reprogramu koje vraćaju zato što nisu imali da plate i oni ne mogu da plate ni ovih 158 eura za mart mjesec. Onda su išli u Elektrodistribuciju Cetinje i pitali mogu li one dobiti te subvencije koje vi pominjete. Niko ne radi već 24 godine. Zato što su to radnici Košute koje je da vas obavijestim Vaš ministar rada koji sjedi iza vas, nažalost, obmanuo prije četiri mjeseca saopštavajući im da će po novom Zakonu o radu iz Fonda rada dobiti šest zaostalih zarada od ukupno devet koje im se duguje. Nažalost, ispalo je da to nije tačno što je i sam Purišić odgovarajući mi na pismo koje sam mu poslao 4. februara potvrdio. E to su ti ljudi gospodine Markoviću, i oni se pitaju kako da prežive, na nadnicu, u proteklih mjesec i po dana, nijesu mogli da idu.

Dakle, molim Vas da ovo pitanje koje Vam postavljam razumijete dobronamjerno iako iskreno vjerujete u Crnu Goru u koju se zaklinjete mislim da je vrijeme da zaustavite ovo besramno podsmijavanje zdravom razumu i svakom građaninu Crne Gore koji voli Crnu Goru iako od nje nema nikakve koristi niti tu korist traži. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 14:40:44)

Predsjednik Vlade Duško Marković, izvolite.

DUŠKO MARKOVIĆ (29.04.20 14:40:46)

Poslaniče Rudoviću, volio bih da ste u ovoj situaciji, osim ovog zadnjeg, u odnosu na osnovno pitanje izabrali drugo vrijeme da o tome razgovaramo kada mislim na pitanja stambene politike, jer onda bi ostali dosljedni onome što je vaša stranka, rekao bih jedna od rijetkih u opozicionim strankama na čelu sa Vašim predsjednikom, pokazala odgovornost u vrijeme krize i suštinu problema koje imamo. Nažalost, Vi ste otvorili ovo pitanje i možda će moj odgovor na to Vaše pitanje biti razlog da se ne složimo, možda i zamjerimo, u političkom smislu, ne lično.

Što se tiče ovog drugog pitanja razumio sam da je postojala komunikacija u odnosu na prava koja će proisteći iz ovog Zakona o fondu rada koji nije usvojen, koji je u Parlamentu. Ja mislim da je dostavljen Parlamentu i dajte da se stvore uslovi da se taj zakon usvoji i da svi oni koji steknu uslove to pravo i dobiju. Ne znam da li će ti građani, odnosno pojedinci, ta porodica ispunjavati uslove po tom zakonu, ali kada se bude zakon usvajao taj primjer može biti dobar da se zakon popravi i da odgovori svim potrebama.

Treće, u odnosu na to, Vlada je zbog toga predložila izmjene Zakona o finansiranju političkih stranaka vezano za pomoći koje je u ovakvim situacijama odobravao uži kabinet Vlade dakle, na čelu sa predsjednikom Vlade i potpredsjednicima kada tu pomoć ne mogu dobiti iz centara za socijalni rad iz ministarstva i po nekom drugom osnovu, a novac im je potreban i za struju i za hranu i za lijekove, a vidjeli ste da zakup stana kako je ta inicijativa dočekana i kako se komentarisala. Komentarisala se da je to potez Vlade i priprema za političku kampanju, kupovinu glasova. Mnoge takve porodice su u Vladi imale ne dnevnom nivou odgovor i pomoć samo iz ovih razloga, a ne nekih drugih. Zbog toga smo tražili izmjenu toga zakona, a ne iz političkih razloga. Da se vratim na Vaše osnovno pitanje. Najprije, dozvolite da podsjetim javnost da smo prošle godine, dakle jul mjesec, razgovarali na ovu temu. Zato ovo pitanje doživljam kao dobru priliku za nastavak našeg razgovora, a rekao sam da bih volio da je to nešto kasnije. Tada sam vam takođe kazao da sam spreman da ponovo sagledam tekst odluke o načinu i kriterijumima za rješavanje stambenih potreba funkcionera, isto tako da sam spreman da skinem oznaku tajnosti sa imena funkcionera koji su na ovaj način riješili stambeno pitanje, i jedno i drugo sam učinio kao što znate.

Podsjetiću Vas svega nekoliko dana nakon našeg razgovora ovdje u Parlamentu objavljen je spisak funkcionera koji su stambena pitanja riješili pod povoljnim uslovima, a koji su to ostvarili u mandatu 41. Vlade tj. ove za čiji sam rad ja odgovoran. Takođe, dao sam instrukciju potpredsjedniku Vlade za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku da formira radnu grupu za preispitivanje pravnog okvira kojim je uređeno pitanje rješavanja stambenih potreba funkcionera i državnih službenika i namještenika. On je to učinio na način što je formirao interresorsku radnu grupu u kojoj su između ostalog i predstavnici Agencije za sprečavanje korupcije, jer i sa te adrese na ovu temu bilo dosta interesovanja i interesa da se učestvuje u prekompoziciji postojećeg normativnog okvira.

Dakle, poslaniče Rudoviću, tokom našeg prethodnog razgovora u Parlamentu kazao sam da ću uvažiti svaku dobronamjernu sugestiju u pogledu izmjene kriterijuma za dodjelu stanova pod povoljnim uslovima. Od Vas je nijesam dobio, a očekivao sam i to baš dobronamjerno. Dakle, u ovom našem dijalogu jedino Vi po ovom pitanju nijeste ništa uradili, a kao poslanik mogli ste. Imali ste izgleda preča posla na nekim drugim pitanjima da ne kažem kampanjama. Nego da se ne udaljavamo od teme.

Princip podjele vlasti najbolji je odgovor na dio Vašeg pitanja koje se tiče eventualne odgovornosti ljudi iz Komisije. Ukoliko je postojalo kršenje zakonskih procedura od strane bilo kog pojedinca o tome brigu vode institucije koje su za to zadužene s toga pitanje odgovornosti i eventualnih sankcija morate readresirati. Ono što ja znam ili informaciju koju sam ja dobio da je Specijalno tužilaštvo radilo po krivičnoj prijavi protiv Stambene komisije po ovom osnovu i da nije utvrdilo nezakonitosti i da je ta krivična prijava odbačena, primite ovu informaciju uslovno kao poslanik možete je dobiti zvanično.

Što se tiče stanova za službene potrebe oko kojih se interesujete prema podacima Uprave za imovinu za tu namjenu evidentirane su dvije nekretnine stana, dok 44 stana ne potpadaju pod definiciju stana za službene potrebe. Uprava za imovinu pokreće proceduru procjene ovih stanova na način propisan Zakonom o državnoj imovini i njihova ukupna kvadratura je 3.249,74 m².

Poštovani poslaniče Rudoviću, moram da primijetim da sam od Vas kao političara i

poslanika nakon onakvog nastupa lani očekivao ne samo doprinos boljem rješavanju pitanja stambene politike nego i više informacija u pojedinačnim slučajevima oko kojih imate prigovor, a i od dugogodišnjeg istraživačkog novinara ništa za manje za skoro godinu dana nije dato.

Ja sam uvijek spreman da ponovim da u Vladi rješavanje stambenih potreba i sada ponavljam ne vidim kao privilegiju, već kao potrebu i da Vlada treba da brine o svojim zaposlenima i o svojim najboljim kadrovima. Jedan broj ljudi iz javne administracije ili značajan broj ljudi iz javne administracije i ustanova koji su se našli u odlukama Komisije za stambena pitanja upravo ovih dana je bio u prvom redu odbrane zdravlja i života naših građana u odnosu na očuvanju svakog aspekta javnog interesa u danima epidemije koronavirusa. Nasuprot njima kao što znate oko sebe imamo i one koji sakriveni pod jorganom bilježe minuse čekaju da prođe opasnost pa da nametnu filozofiju svjetskih pokazivača iz propovijedaka Radoja Domanovića.

Na kraju želim da informišem poslanike i javnost da sam se nedavno upoznao sa izvještajem o radu Radne grupe za preispitivanje pravnog okvira kojima je uređeno pitanje rješavanje stambenih potreba funkcionera i državnih službenika i namještenika. Pošto ja ne nastupam populistički niti se plašim kampanja, kazaću vam i ovo, nijesam do kraja zadovoljan rezultatima radne grupe, pa sam izvještaje vratio na doradu dok u potpunosti ne odgovori na sva pitanja koja će doprinijeti legitimitetu i cjelishodnosti odluka koje se ubuduće budu donosila. Do tada je iako važan segment ukupnih politika, stambena politika Vlade je stopirana i apsolutno ni jedan cent neće biti isplaćen po ovom osnovu.

Hvala na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 14:48:26)

Hvala Vam.

Komentar poslanik Rudović, izvolite.

NEĐELJKO RUDOVIĆ (29.04.20 14:48:28)

Hvala Vam gospodine Markoviću ponovo ste nam pomogli da razjasnimo malo ovu situaciju i da dobijemo širu sliku 46 stanova, dakle dvije nekretnine koje su zvanično u državnoj svojini i 44 nekretnine za koje se još vodi postupak da se utvrdi jesu li ili nijesu državna svojina u svakom slučaju mislim da i Vi i ja znate da je riječ o stanovima državnim koji su mogli biti dati na korišćenje funkcionerima koji su u Podgorici, koji rade u Podgorici, a ne žive u Podgorici nego im je stambeno pitanje riješeno u drugoj opštini i umjesto toga vi odlučujete da nekoga častite po stan.

Sad zašto to radite ostavit ćemo za drugu priliku. Važno je da imamo sad ovu informaciju.

Druga informacija da se preispituje trenutna stambena politika za funkcionere i da ste za to formirali radnu grupu itd.

Treće, optužili ste me da Vam ja nijesam dao ni jedan konkretan predlog. Ne znam da li se gospodine Brajoviću računa to što mi govorimo ovdje ili sve moramo da pišemo premijeru ili članovima Vlade. Ja sam Vam prvi dao predlog gospodine Markoviću - ukinite odluku o dodjeli stanova funkcionerima, ne govorim o državnim službenicima i namještenicima, što Vi pokušavate malo da iskoristite i da se prikažete kao njihov dobrotvor. Gospodine Markoviću, ukinite odluku o dodjeli stanova funkcionerima, pogotovo ona u ovom trenutku nije prikladna nije poštena, nije pravična, a nije bila ni do sada. Bogu hvala funkcioneri imaju mogućnost da apliciraju za kredite koje daju komercijalne banke kao i svi ostali građani i mnogo lakše da otplaćuju rate od 300 eura mjesečno, u čemu je problem? Ne vidim problem osim što vi vidite potrebu da na taj način častite nekoga ko je specijalni tužilac, sudija Ustavnog ili Vrhovnog suda. Neki od ostalih funkcionera u državnom aparatu da biste, računate na taj način, čuvali sebe, čuvali ovaj sistem i čuvali svoju vlast. To je ono što ja vidim kao razlog zašto vi trošite novac građana Crne Gore na taj način. Zašto sam Vam baš postavio ovo pitanje? Zato što ja mislim da smo saglasni da u ovom trenutku treba da razmišljamo o tome kako da troškove, pogotovo bespotrebne troškove, kako da te troškove eliminišemo. Jeste li saglasni? Nijeste mi odgovorili na pitanje da li ćete zamoliti Vaše kolege iz Vlade, iz Skupštine, iz Vrhovnog suda, iz Ustavnog suda da plaćaju tržišnu cijenu. Neka

to bude njihov doprinos državi i društvu u vremenu krize čiji epilog još ne možemo da naslutimo. Nažalost i koja može veoma da pogodi sve nas, to je prvo.

Drugo, gospodine Markoviću nijeste mi odgovorili da li će te učiniti javnim odluke Vaših prethodnika u periodu 2006 - 2016.godina. Ja Vas molim, da odgovorite na to pitanje nemojte da izbjegavate odgovore, mislim da su odgovori važni.

Tako da gospodine Markoviću ja Vam sve ovo govorim zbog jednog virusa koji nam prijeti i prije, a očigledno je prijeteće nam i poslije korone. To je virus gramzljivosti, to je virus čerupanja Crne Gore, prisvajavnja svega što nekome pod ruku dođe, to je problem Crne Gore koji će ostati i nakon ovog virusa. Ukoliko nešto ne promijeni Vlada, Parlament i oni koji su pozvani da to urade, da bi ovo bilo jedno normalno evropsko društvo.

Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 14:53:30)

Hvala.

Želite li Vi predsjedniče Vlade? Izvolite.

DUŠKO MARKOVIĆ (29.04.20 14:53:33)

Poslanik Rudović insinuira da namjerno ne odgovaram na pitanje koja je postavio, ja ih smatrao kažem Vam besmislenim ili makar jedno besmislenim.

Dakle, stanovi se dodjeljuju na osnovu odluke u posebnoj proceduri na osnovu pravnog režima koji je postojao kada je u pitanju ova politika i koji postoji i danas, koji nije promijenjen i tek sada radimo da ga promijenimo. O tome donosi odluku tijelo koje je formirano na bazi tog pravnog akta. Na osnovu odluke se zaključuje ugovor o dodjeli toga stana i uslovi o dodjeli stana. Koji predsjednik Vlade može sada da dekretom ili svojom izjavom moli nekoga da radi nešto mimo onoga što je potpisao i što nije ugovorna obaveza? Razumijemo se nijeste pravnik, nego novinar. Tako nemojte mi to postavljati više, jer ću Vam na isti način odgovoriti. Nema smisla.

Što se tiče Vašeg pitanja da li izbjegavam to. Pa ne, ja sam čovjek koji gleda naprijed i koji odgovara za svoje obaveze. Ova Vlada kreira svoju politiku u ovom Parlamentu izbrana je od ovog Parlamenta odgovara ovom Parlamentu. Stambena politika na ovakav način nije karakteristika ni prethodne ni nekoliko prethodnih vlada nego i onih u velikoj Jugoslaviji i mi smo negdje kontinutet takve politike naslijedili iz tog perioda. Vjerujem da neko u Vašoj porodici na takav način dobio stan, vjerujem, a možda i nije, ali većina građana u Crnoj Gori jeste. Znaete da smo jednom odlukom to pretvorili u /prekid/ i ne po tržišnim uslovima. Vi ste to sada otvorili u mom vremenu, ja odgovaram za ovo, nemam namjeru da preispitujem šta je bilo iza mene, retroaktivno kako bi se reklo, jer posebno zbog toga što mislim da svaki poslodavac treba da se bavi i da rješava stambena pitanja onih koji stvaraju i rade za dobro zajednice. Tu se Vi i ja razlikujemo, onaj ko je zloupotrijebio i prekršio neka odgovara. Rekao sam Vam da sam čuo da je Specijalno tužilaštvo radilo, da je zaključilo predmet, da je donijelo odluku, kao poslanik tražite informaciju i za mene je to mjerodavno, a ne Vaš osjećaj o pravdi. Kada bi na bazi toga vodili politku svako od nas ima poseban odnos prema pravičnosti i pravdi.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 14:56:12)

Hvala predsjedniče Vlade.

Poslanik Boris Mugoša. Izvolite.

BORIS MUGOŠA (29.04.20 14:56:20)

Zahvaljujem predsjedniče. Poštovane poslanice i poslanici, uvaženi premijeru Markoviću,

poštovane članice i članovi Vlade, uvažene građanke i građani,

Ja sam predsjedniku Vlade postavio jedno, po mom mišljenju, suštinski važno pitanje koje se tiče, ne onoga što je do sada preduzeto, o tome smo zaista u ovom Parlamentu imali prilike da razgovaramo prethodnih dana, nego mi je cilj bio da razgovaramo danas o onome što dolazi, a to je taj treći paket mjera. Ja ga nazivam suštinskim, najvažnijim paketom mjera, strateškim paketom mjera koji treba da definiše dugoročne mjere za podršku privredi. Tačnije, mjere koje će značiti oporavak privrede, ali isto mjere koje će značiti i podsticanje razvojne komponente crnogorske ekonomije. Sa posebnim fokusom na jačanje realnog sektora, odnosno potrebu znatno intenzivnijeg razvoja domaće proizvodnje. Zbog toga mislim da je najvažnije u ovom trenutku da ujediniho sav potencijal da bi ovaj paket mjera kreirali na adekvatan način.

Što se tiče prvog i drugog paketa mjera ja sam to u javnosti komentarisao. Negdje je primjetno posljednjih dana da postoji jedna vrsta utakmice na političkoj sceni gdje pojedini politički subjekti se takmiče ko će "da ostvari pobjedu" kod građana predlažući neke izdašne pakete. Kažem za većinu tih paketa, da mi niko ne zamjeri, treba manjak znanja, a višak nedobronamjernosti, jer bi mi svi mogli na taj način da predložimo određene mjere. Čini mi se da je u ovom trenutku potreban dodatni stepen ozbiljnosti svih nas. Bez obzira na sve to, uvijek kažem, mnogo više vjerujem u zrelost građana nego u njihovu naivnost. Zbog toga sam siguran da će oni na pravi način prepoznati iskrenost kod svih tih predloga, a bogami u pojedinim slučajevima i principijalnost.

Kada je taj drugi paket, samo ću kratko iskoristiti priliku, jer nijesam ni htio da barjačim da su neke stvari koje sam predlagao usvojene, jer ja ovo ne shvatam kao političku borbu. Ovo je vrijeme borbe za život, odnosno borbe za zdravlje. Kakva politika borba. Zar neko misli da će za dva, tri mjeseca se sjećati što je neko predložio ili da li je tad ubrao neki politički poen. To je, ljudi, potpuno nebitno u ovom periodu. Koristim priliku i tu je ministar Purišić, mislim da sam osoba koja ga je najviše zvala u prethodnih 15 dana, jer je bila ta inicijativa oko srazmjernih penzija. Nije bilo lako to definisati u administrativnom smislu i zaista zahvaljujem mu se što je našao način da tu jednu vrstu inicijative, koja nije bila samo moja nego i drugih subjekata, ali ja sam vjerovatno bio najuporniji kod njega, što je uspio da nađe način da se isplati ta jednokratna pomoć, to je 5.800 korisnika. Ja sam dobijao upite od njih, imate ljude koji po 80 eura mjesečno primaju. Takođe, drago mi je da se našlo rješenje za lica sa invaliditetom, bilo je i tu određenih izazova kod ostvarivanja njihovih prava jer ne rade socijalno-ljekarske komisije, ali je nađen način kroz socijalni karton, koji neki toliko kritikuju, po automatizmu im je kroz socijalni karton produženo to pravo. Eto koliko je važan projekat socijalnog kartona. Takođe, sad pozivam i one koji treba da prvi put da ostvare da podnesu zahtjev, bez obzira što ne rade socijalno-ljekarske komisije, naći će se način da im se ti zahtjevi obrade.

Drugi dio moga pitanja tiče se, koliko je sredstava potrebno u ovoj godini za sve pakete mjera? Bilo je oko toga dosta priče.

Ako upoređujete procenat GDP-a iz drugih zemalja morate da znate da se tamo uračunavaju mjere direktne i indirektno podrške. Nemojte da manipulirate kad kažete u nekoj zemlji je 10% GDP-a, a kod nas uzmete samo direktnu podršku da računate. Ne tamo je uračunata i direktna podrška i krediti i odlaganje poreza i doprinosa, znači cjelokupni set mjera. Pitanje je da li je dovoljan paket mjera, pa mi smo svi svjesni ni jedan paket mjera neće biti dovoljan, jer nećemo moći da spriječimo ogromne negativne posljedice ove epidemije, odnosno nećemo moći svakoga ko je pogođen da mu na adekvatan način pomognemo. Ne mi, nego neće moći niko. Samo trebamo da nađemo realnu mjeru, odnosno najodrživiju mjeru podrške građanima i privredi. Veoma je važno u kontekstu cijele priče govoriti o tome koji je naš kapacitet u ovom trenutku. Juče sam diskutovao i kažem, ne politički možda to nije bilo oportuno, ali rekao, poštovani građani ovo zahtijeva otvoren i iskren dijalog sa vama. Mislim da je nama najveći izazov da ove godine isplatimo redovne penzije u iznosu kakav je sad, redovna socijalna davanja u iznosu kakav je sad i da finansiramo zdravstvo i obrazovanje kako smo ga planirali budžetom. To je najveći izazov, a za to nam treba milijarda eura.

Da vas podsjetim, ta milijarda eura je bila 60% planiranih ukupnih izvornih prihoda u budžetu, ali planiranih prije korone. Mi već sad smo svjesni da ne možemo ostvariti milijardu i 700 miliona prihoda od poreza i doprinosa, pa već vidimo da u aprilu imamo pad od 22 %, odnosno 30 miliona. Prema tome, nama će glavni izazov biti da postojeće usluge pružimo na taj način, sve

dodatno je dodatni plus. On zavisi od privrede. Zbog toga treba da bude fokus na podršku privrede. Privreda puni budžet. Ako mi ne pomognemo privredi nema ni plata, ni penzija, ni socijale, jer vam kažemo dvije milijarde i 600 miliona budžeta, milijardu i 700 su porezi i doprinosi, a njih dominantno čine porezi i doprinosi od strane privrednih subjekata, odnosno zaposlenih u njima. Važno je, pričamo o GDP-u, biće recesija. Evo danas je izašao podatak Svjetske banke pesimističniji nego ranije. Ako pad u turizmu bude 1/3, minus 5,6, a ako bude 1/2, minus 9 i puno je nepoznanica god GDP-a. Pašće i lična potrošnja, a vas podsjećam da je ona 74% GDP-a, pašće investicije, prihodi od turizma koji generišu preko milijardu eura od kojih je 67% u trećem kvartalu jul, avgust i septembar.

Negdje me novinarka pitala koji procenat pada očekujete, ja sam rekao, nadam se da neće biti veći iz recesije iz 2009, a to je minus 5,7. Sve nas podsjećam da je u 2009. javni dug bio 38% GDP-a, nešto preko milijardu, sad je blizu četiri milijarde, blizu 80% što će učinkovitost svih intervencija činiti znatno manjom nego u onom iz 2009. godine. Zbog toga je važno da sagledamo sve aspekte kad govorimo o održivosti svih mjera koje predlažemo. Najlakše je uraditi ovo, ajmo 100 - 200 miliona odmah i što ćemo za tri mjeseca, neko će ih potrošiti a za tri mjeseca će biti na bioru rada pa će živjeti od socijale od 80 eura.

Prema tome, nama mora prioritet nad prioritetima da bude da očuvamo postojeća radna mjesta. Čitao sam povodom zaduživanja i Fiskalni savez Srbije koji izuzetno cijenim, tamo su nevjerovatni stručnjaci, koji je rekao da će to biti najveći izazov kada je u pitanju Srbija, da će se povećati budžetski deficit jer će morati tri i po milijarde za finansiranje fiskalnog deficita, jer će morati tri milijarde za finansiranja postojećeg duga. Pitanje je koliko ćemo morati mi. Ministar Radunović čiju stručnost izuzetno cijenim je izjavio da će negdje po sadašnjim projekcijama 350 do 400 miliona eura biti manjak u kasi, odnosno manjak prihoda. Mi imamo onih 250 miliona potencijalnog zaduženja gdje je Svjetska banka dala garancije. Očekujemo tokom maja pod povoljnijim uslovima zahvaljujući toj garanciji Svjetske banke. Sad da se vratimo pola godine unazad za ono zaduženje od 500 miliona kada smo bili kritikovani, zamislite da se tada po tim uslovima nismo zadužili kako bismo sada vratili 400 miliona dospjelog duga u ovoj godini, ali je pitanje koliko ćemo moći da se zadužimo i kako ćemo moći. Jedno je što mi svi hoćemo da se zadužimo, ali hoće i cijeli svijet. Cijeli naš region hoće da se dodatno zaduži. Slovenija 7. aprila dvije milijarde duga kroz tzv. korona obveznice. Znaete što je problem, i kreditori tu razmišljaju, prvo daju prioritet onima koji tu imaju najbolji kreditni rejting jer su za njih sigurni da će vjerovatno vratiti, pa onda gledaju na ostale. Tako da je jedno naša želja da se zadužimo, a drugo je mogućnost kroz razgovor sa finansijskim institucijama da li ćemo moći, u kojem iznosu i, što je najvažnije, u kojem procentu.

Za ovaj prvi razgovor, malo odudara od ove teme, ali i o tome je bilo dosta oprečnih razmišljanja gdje se svi zahvaljujemo donatorima i zaboravljamo ponekad i volontere, ali je važno da se dobiju informacije i daju se oko toga kako se troše sredstva donacija. Bilo je raznih oprečnih mišljenja, dobronamjernih, nedobronamjernih, najmanje je važno. Bilo bi dobro da u tom dijelu Vi, kao predsjednik Vlade, kažete par riječi o tome na koji način se troše donacije koje su brojni građani uputili ka Nacionalnom koordinacionom tijelu, i gdje smo, čini mi se, u ovoj situaciji pokazali iskrenu solidarnost. Jer, vraćam se na početak, ovo je najmanje politička borba, ovo je borba za zdravlje nacije. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 15:07:07)

Hvala, poslaniče Mugoša.
Izvolite, predsjedniče Vlade.

DUŠKO MARKOVIĆ (29.04.20 15:07:15)

Hvala, predsjedniče.

Uvaženi poslaniče Mugoša, dozvolite mi da kao ne samo predsjednik Vlade nego kao stariji čovjek Vam kažem, bez ustezanja, da pametno i mudro govorite. Zbog toga mi je drago što ću

imati priliku da na ove teme danas sa Vama diskutujem.

Dakle, slažemo se da je poslije brige o zdravlju naših građana, najvažniji oporavak naše ekonomije i briga o standardu naših građana. To je zadatak i odgovornost Vlade, ali i svih sudionika privredne aktivnosti i posebno u okolnostima krize poput ove koja nas je zadesila i čije posljedice još ne sagledavamo i nijesmo u stanju da ih u potpunosti sagledamo. Vlada nastoji da pravovremeno i sveobuhvatno podrži privredu. Kao što znate, do sada su donijeta dva paketa mjera. Dozvolite da ponovim iako ste u toku. One imaju za cilj stvaranje uslova za očuvanje ekonomskog potencijala Crne Gore, očuvanje radnih mjesta, odnosno materijalog položaja našeg čovjeka kao najvrednijeg resursa. Naša politika nije politika davanja i poklona i preživljanja nego politika razvoja i izvjesne budućnosti.

Odmah na početku da kažem već se radi na trećem paketu ekonomskih mjera i podrška države će biti nesporna i ona je sasvim izvjesna. Ali, da budem direktan, u narednoj fazi ključnu ulogu će imati finansijski sektor. Razvoj savremene tržišne ekonomije neraskidivo je vezan za razvoj bankarskog i finansijskog sektora. Kriza koja je počela i sa kojom ćemo se tek suočavati izvorno nije ekonomska i za njeno prevazilaženje od presudnog značaja će biti uključivanje bankarskog sektora. Država ne može i ne treba da bude sama na zadatku oporavka ekonomije i očuvanja privredne supstance. Naprotiv, podrška privrednim subjektima jeste interes komercijalnih banaka. Nema stabilnost ni za bankarski sistem ukoliko prijeteća nelikvidnost ugrozi zdravo tkivo naše privrede. U tom slučaju svi bi bili na gubitku. Dakle, Centralna banka, Ministarstvo finansija, komercijalne banke, Investiciono razvojni fond za sada su najpotrebniji privredi. Zbog toga, u pogledu ekonomskog opredjeljenja treba da budu jedno i zajedno.

Kao što vidite, Vlada se uspješno nosi sa teretom vremena u kojem živimo. Mjerama koje smo preduzeli i na kojima i dalje radimo nastojimo da zaštitimo ekonomske interese privrede i građana. To je dio i naših ukupnih nastojanja u stvaranju novog unaprijeđenog poslovnog ambijenta kao preduslova ubrzanog razvoja poslije krize. Zbog toga, očekujem da će poslovna zajednica prepoznati šanse za veća ulaganja u realni sektor i u proizvodne djelatnosti.

Dozvolite mi ovdje da iskočim za trenutak od pripremljenog odgovora. Ovih dana u kontinuitetu dobijamo brojne inicijative i predloge koji se najčešće svode na to izdvojite toliko novca i podijelite. Nažalost, takve inicijative dobijamo i od naših socijalnih partnera, ne ubrajam u to sindikate, jer to i jeste negdje priroda njihovog interesa, ali takve zahtjeve dobijamo i od privrednih udruženja, od Unije poslodavaca, od Privredne komore, od Udruženja menadžera. Ovo je vrijeme kada treba više kreativnosti i napora da ono što uvozimo proizvodimo u Crnoj Gori. Pokazali smo da to možemo. Pokazali smo da imamo znanja za to, ali nam je potrebno samo novo pregnuće.

Dakle, pozivam sve te naše uvažene partnere da predlože projekte na osnovu menadžerskog i poslovnog znanja u kompanijama da neke projekte pokrenemo, a Vlada obezbijedi novac da ih isfinansira. Zašto ne mogu crnogorske kompanije napraviti konzorcijum o izgradnji i otvaranju cementare u Pljevljima, da ne uvozimo nijedan kilogram cementa, da ne uvozimo nijednu ciglu, da ne uvozimo kreč, da ne uvozimo opeku, da zapošljavamo ljude i trošimo 17 miliona tona sirovine koja je na jednom mjestu lagerovana? Zašto da farmaceutske kompanije ili veliki dobavljači ne pokrenu ili ne zatraže podršku za pokretanje proizvodnje za opremu koja je neophodna zdravstvu, zaštitnu i svaku drugu? Zašto moramo na našim putevima, autoputu i drugim putevima sve što je galanterija koja je neophodna za to uvoziti iz inostranstva kada možemo to proizvoditi, na primjer, u Metalcu ili negdje drugo? Takve inicijative, takvi projekti, takvi ekonomski elaborati su potrebni Vladi, a Vlada će naći pare da ih isfinansira. Želim da u Parlamentu svi učinimo napor i napravimo pritisak na naše nesporno znanje i sposobnost da preokrenemo način razmišljanja u onome što je naša stvarna ekonomska potreba i naš potencijal, ne samo u resursima nego i u ljudima koje imamo.

Dakle, nova ekonomska epoha mora započeti, kao što sam rekao, proizvodnjom i usvajanjem filozofije ekonomskog patriotizma, da proizvodimo i pronalazimo kupce za ono što smo proizveli, da za proizvedeno ima plasman na domaćem tržištu. Vlada će u okviru ingerencija koje stoje na raspolaganju raditi na tome i u budućem periodu. Uloga države u ukupnom društvenom razvoju nije mala, ali stvarni nosioci ekonomskog razvoja su privrednici, od preduzetnika do korporacije i baš u prethodnom osvrtu sam na to i mislio. Zbog toga, ponavljam da je stečeni kapital mrtav kapital ukoliko nije reinvestiran. Od njega niko nema koristi, pa ni sami vlasnici. Ovo je istovremeno i šansa i obaveza za velike vlasnike kapitala i akumuliranog profita.

Uvaženi poslanice, okolnosti uzrokovane pandemijom virusa na globalnom nivou uzrokovace pad GDP-a, o tome ste vec govorili, sa cime ce se suočiti i Crna Gora. Projekcije nijesu optimisticke, a ja želim da se ne ostvare. Nemogućnost da se privredna aktivnost odvija u punom kapacitetu rezultirace smanjenim prihodima budžeta dok ce na drugoj strani biti neophodno obezbijediti sredstva za finansiranje mjera za saniranje posljedica epidemije na privredu. Sve ovo zahtijeva donošenje rebalansa budžeta za 2020. godinu kojim ce se stvoriti dodatni fiskalni prostor za realizaciju mjera podrške privredi i građanima.

Shodno Zakonu o budžetu za 2020. godinu planiran je deficit budžeta na nivou od 1% GDP-a, što je trebalo biti potvrda postignutih ciljeva i ostvarenih rezultata kroz fiskalnu konsolidaciju prethodne tri godine o kojima ste govorili. Takođe, sredstva za finansiranje ovogodišnjeg budžeta su bila obezbijedena kroz akumulirane depozite iz prethodne godine. Ipak, nove okolnosti zahtijevaju revidiranje postojećih budžetskih planova jer ce očekivano smanjenje budžetskih prihoda i finansiranje mjera podrške privredi dovesti do povećanja deficita budžeta, a što posljedično zahtijeva i dodatna sredstva za njegovo ostvarivanje. Crna Gora je zbog svoje promišljene ekonomske politike neposredno prije izbijanja pandemije dobila garanciju Svjetske banke u iznosu od 80 miliona eura koja ce obezbijediti povoljno zaduženje od najmanje 250 miliona eura. Na ovaj način zahvaljujući našoj reputaciji kod međunarodnih kreditora olakšace se pristup finansijskim tržištima i obezbijediti najznačajniji iznos sredstava neophodnih za finansiranje budžeta u 2020. godini, barem tako mislim, a slažem se sa Vama da ce biti puno zahtjeva i da je pitanje ko ce imati pristup i kojim redoslijedom.

Dakle, pored navedenog, dio sredstava biće obezbjeđen kroz kreditnu podršku MMF-a, kao i Evropske komisije. Konkretno u ovom trenutku pregovara se za obezbjeđenje sredstava u iznosu od 508 miliona eura. Od navedenog iznosa 455 miliona eura ce biti obezbijedeno kroz kreditne aranžmane, dok je 53 miliona eura obezbijedeno iz donacija, odnosno Evropske unije. Razgovori se vode kako sa domaćim tako i sa inostranim finansijskim institucijama. Ministarstvo finansija je u svakodnevnoj komunikaciji sa Svjetskom bankom, Evropskom komisijom, Međunarodnim monetarnim fondom, Evropskom bankom za obnovu i razvoj, Evropskom investicionom bankom i Razvojnou bankom Savjeta Evrope. Kod svih ovih adresa postoji spremnost za definisanje paketa podrške Crnoj Gori u cilju smanjivanja socioekonomskih posljedica koje su nastale usljed epidemije.

Od Evropske komisije očekuje se finansijska podrška od okvirno 60 miliona eura, uz skoro definisanje uslova korišćenja tih sredstava. Evropska komisija je već odobrila da se sredstva IPA aranžamana u iznosu od 53 miliona eura preusmjere i iskoriste za realizaciju tekućih urgentnih potreba u oblasti zdravstva, podrške privredi i građanima. Ne zaboravimo da smo jedina zemlja u regionu koja je donijela strategiju pametne specijalizacije, sada imamo dobru priliku za njenu primjenu. Svako ko ima ideju i projekat koji može doprinijeti ekonomskom razvoju Crne Gore imaće sredstva da taj projekat i realizuje. Kao što sam rekao naša nova ekonomska rješenja moraju biti zasnovana na potencijalima koje imamo u poljoprivredi, zelenoj energetici, turizmu, ekonomiji znanja i digitalnoj ekonomiji. Prethodna dva mjeseca su nam pokazala da naš sistem može biti znatno efikasniji i brži, da se problemi mogu rješavati i satno, a ne dnevno i sedmično, a uvjerali smo se i u efikasnost ne malog broja institucija u mjeri značajno većoj od očekivane.

Vjerujem da ćemo i na ovom kratkom, ali izuzetno dragocjenom iskustvu kreirajući novi ekonomski pristup još uspješnije odgovoriti izazovima novog vremena koje je već pred nama ili u kojem smo već.

Postavili ste, razumio sam i dopunsko pitanje, koje se tiče finansijskih donacija Nacionalnom koordinacionom tijelu.

Ukupne finansijske donacije Nacionalnom koordinacionom tijelu do danas iznose oko osam miliona eura, tačnije 7.920.000 eura. Stanje na računu Nacionalnog koordinacionog tijela je 6.163.000 eura, do danas je potrošeno 1.757.000 eura. Struktura utrošenih sredstava su:

- Cveni krst i nabavka hrane 600.000 eura, dakle, ovdje vidimo da se ova politika realizuje suprotno onome što nam je rečeno u okviru prvog poslaničkog pitanja.
- Nabavka medicinske opreme, respiratori - 600.000 eura,
- Materijal za testiranje 186.000 eura,
- Opremanje privremenih bolnica 212.000 eura, na sreću mogu reći da nam neće biti potrebne, ali ce nam biti potrebna i lagerovaćemo sredstva i opremu za ne daj Bože drugi put.

- Uplate pojedinim zdravstvenim ustanovama po iskazanim očekivanjima donatora 145.000 eura.

Pored finansijske podrške dobijena je veoma izdašna i značajna robna podrška brojnih donatora. Medicinska zaštitna oprema i uređaji, brojni hotelski i drugi smještajni kapaciteti besplatno su stavljeni na raspolaganje za potrebe karantina i za smještaj medicinskih radnika, podrška u hrani, druga važna i vrijedna oprema, donacije su pristizale i pristižu ovih dana sa svih meridijana. Probudila se energija solidarnosti i saradnje u cijelom društvu, brojnih građana Crne Gore, privrednih subjekata, brojnih institucija, stranih investitora i nezaobilazno kao mnogo puta do sada naše brojne dijaspore. U ovaj pregled nijesu uključena značajna finansijska i robna podrška naših evropskih i evroatlanskih i drugih međunarodnih partnera. Ovom prilikom svima u ime države želim da kažem veliko hvala.

Kao izraz odgovornosti i zahvalnosti za svaki uplaćeni euro i svaku robnu donaciju nezavisno od njene vrijednosti Vlada i Nacionalno koordinaciono tijelo su imali posebno odgovoran odnos prema evidentiranju i potrošnji svih donacija. Sa željom o potrebom da nakon ove epidemije izađemo još spremiji za buduće izazove ovog tipa i sa posebnom željom sjećanja na ovako izraženu solidarnost svih donatora Vlada će donijeti odluku da ukupni finansijski izlaz donacije bude usmjeren na izgradnju i opremanje najsavremenije Infektivne klinike u Podgorici. To će biti nova insitucionalna snaga Crne Gore simbol solidarnosti i saradnje svih, prije svega građana Crne Gore koji su dali svoj ključni doprinos u odgovoru na ovaj izazov i drugih brojnih donatora. U temelje te klinike biće upisano svako ime, svakog onog koji sa svojom podrškom upisao u ovaj naš zajednički simbol humanosti i patriotizma. Do sada utrošena sredstva sa računa Nacionalnog koordinacionog tijela biće refundirana iz sredstava budžetske rezerve. Dakle, 1.700.000 eura potrošenih za ove namjene iz budžetske rezerve vrtićemo Nacionalnom koordinacionom tijelu i usmjeriti ih sve za izgradnju nove Infektivne klinike u Podgorici. Već sam dao nalog direktoru Direkcije javnih radova da započne pripreme radi početka radova na klinici u ovoj godini. Hvala na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 15:21:15)

Hvala Vama, predsjedniče Vlade.
Komentar, poslanik Mugoša. Izvolite.

BORIS MUGOŠA (29.04.20 15:21:19)

Zahvaljujem se na izuzetno detaljnom ugovoru koji će mi zaista poslužiti kao više nego kvalitetna osnova za nastavak dijaloga, a on se tiče jednog od krucijalnih pitanja, to je struktura naše ekonomije. Definitivno je ova kriza potvrdila nešto što smo i ranije govorili da postoji određena strukturna ranjivost kada je u pitanju crnogorska ekonomija i da se mora mnogo više osloniti na domaću proizvodnju.

Ja sam negdje izvadio podatke kako je to bilo u posljednjih 13 godina kada je struktura crnogorske ekonomije u pitanju, i reći ću vam samo evo 2018. jer je to posljednji podatak zvanični Monstat, mislim da će u septembru biti podaci vezani za 2019. kada je u pitanju GDP, da poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo i prerađivačka industrija učestvuju manje u GDP nego trgovina na veliko i malo. Na primjer poslovanje sa nekretninama većim procentom učestvuje u GDP od prerađivačke industrije. Onda i ako uzmemo ovaj podatak koji je rekao kolega Ibrahimović, da oko 500 miliona prehrambenih proizvoda mi uvozimo, izvozimo oko 50 miliona, ja sam to čuo u Privrednoj komori, a znamo, naravno neke i ne možemo da proizvodimo u Crnoj Gori i to je činjenica, ali mnoge možemo. To nije samo zadatak države, jer kao što vidite iz godine u godinu se povećavaju sredstva iz Agro budžeta, nove mjere, evropski fondovi, ali je to zadatak i trgovinskih lanaca, to je zadatak i turističkih poslanika. Kad nam dođe gost da nećemo mu ponuditi francusko vino, ako je došao iz Francuske zna kako izgleda francusko vino, ako je došao iz Francuske zna kako izgledaju tamo suhomesnati proizvodi treba da proba naše i francuski sirevi, treba da proba i pljevaljski i kolašinski sir. Moraju da u tom lancu budu svi. Ne može da se desi da

trgovinski lanci akontativno plaćaju uvoznicima robu, a da naši poljoprivredni proizvođači mjesecima čekaju da im se plati njihova roba. Ne može, tu već dolazimo do onoga ekonomskog patriotizma. Zbog toga je dobro ove mjere, jedna od najkvalitetnijih mjera se tiču poljoprivrede u ovom paketu, kupujmo domaće, subvencionirajmo rafove. Kad neko uđe u ovaj naš market, on će prvo da vidi raf sa domaćim proizvodima. To neka mu je svaki put prvo pred očima. Pa ako tu ne nađe nešto da ga zadovoljava neka gleda drugo.

Priče o slobodnom tržištu, koje slobodno tržište? Evo Slovenija je donijela zakon gdje je naložila 50% javnih ustanova: bolnice, škole, vrtići, starački domovi, mora najmanje 50% da nabavi prehrambenih proizvoda koji su proizvedeni ili prerađeni u Sloveniji. Je li to evropska zemlja, kakva sad priča o slobodnom tržištu. Nema bre, forsira se domaća proizvodnja. Ovo je takođe mjera da se smanjuje lanac distribucije od proizvođača do trgovinskih lanaca, ali to znači da moramo ukрупnjavati naše poljoprivredne proizvode. Moramo ih učiniti cjenovno konkurentnim. Ne može onaj mali sitni poljoprivredni proizvođač da bude konkurentan velikom proizvođaču. Zato je dobar regionalni otkupni centar na jugu, ali treba i u centralnom i u sjevernom dijelu.

Trebamo definitivno da uradimo još dosta stvari, ali opet kažem nije to samo stvar države. Država je potpora, ali tu moraju da učestvuju svi. Džaba država može da upumpava koliko god hoćete novca u poljoprivredu ako nemate ove druge segmente koji će to ispratiti onda je to bačen novac. Ovi podaci govore više ulažemo, raste poljoprivreda, ali nam raste i GDP procenat poljoprivrede nije takav kakav bi svi mi htjeli da bude. Da ne pričamo o drvoprerađi koji tu tek imamo potencijal. Mi damo sirovinu strancu on nam vrati namještaj po 30 puta većoj cijeni, tu izvozni klaster je finalnih proizvoda.

Ovo što ste vi pominjali oko cementare više smo o tome i pričali na nakom od prethodnih diskusija, da ne pričamo o svim drugim materijalima koji se koriste koje možemo da proizvodimo. Znači, toliko imamo resursa samo negdje da tu logiku gdje nam 70% GDP čine usluge. Ja nemam ništa protiv toga, ali moramo da to diverzifikujemo jer nam to znači dugoročno održivi razvoj. Kad neko kaže možda ste vi, nije niko od nas protiv turizma, da Bog da imali 10 puta veće prihode od turizma. Treba da ih imamo, imamo te resurse, ali imamo i resurse za druge stvari, pa ako ove iskorišćavamo u velikoj mjeri ajmo da iskoristimo i ove resurse. Tako da definitivno će jedan od najozbiljnijih izazova biti pitanje restrukturiranja crnogorske ekonomije. E, tu nam treba zajedništvo, e tu nema veze ko je što iz koje partije. Uvijek imam jedan princip da čovjek ima onoliko sujete koliko mu nedostaje razuma. Nema sujete. Ko god da predloži, ako je dobronamjerno, ako je kvalitetno - prihvatamo. Ljudi ovo je zajednička priča. Iz ove situacije možemo samo da izađemo kao pobjednici svi zajedno, ali i kao gubitnici svi zajedno. E, zbog toga moramo da vodimo računa da budemo realni, da budemo poštteni, da budemo iskreni prema građanima kad predlažemo određene mjere.

Na samom kraju imam obavezu da se osvrnem i na bankarski sektor. Igrom prilika sam radio u banci, bio sam i asistent četiri godine na predmetima iz oblasti bankarstva, pa možda mogu malo relevantnije da pričam o tome. Ja sam jedan od onih koji je imao kritični odnos prema poslovnoj politici banaka i u prethodnom periodu. U kojem smislu? Uvijek sam smatrao da ima prostora za smanjenje postojećih kamatnih stopa, da su mnogo više pale kamatne stope na depozite nego kamatne stope na kredite, smatrao sam i da postoje brojne provizije koje su prevelike, da treba da se ukinu neke provizije. Evo sad se ispostavilo tokom korone da se može i bez tih provizija živjeti. Ali sa druge strane moramo da znamo banke su nam jedan od ključnih činilaca privrednog razvoja i najlakše je sad napadati sve. To je ona logika kritizerstva popularna kod građana, ajmo banke su nam katastrofa, mjere su katastrofa. Super neko će to da čuje, ali ljudi mi bez banaka ne možemo kao što mi ne možemo bez banke ne mogu banke ni bez nas. To moraju banke da uvijek imaju na umu. E, zbog toga smatram da banke imaju prostora sad i restrukturiranje kredita pod povoljnijim uslovima i duži rokovi otplate i smanjene kamatne stope i da ukidaju provizije jer će plasirati mnogo sredstava u narednom periodu.

Tu je važno pitanje moratorijuma. Moram tu da kažem stručni stav. Možda to politički neće odgovarati meni, ali ja imam obavezu, prije svega, prema sebi da budem u tom smislu izuzetno profesionalan 0% kamate na moratorijum nema nigdje. Evo imate uporedne primjere svi su odradili isto kao mi. Da li je dobro, mislim da nije. Ja sam u jednom intervjuu jer volim da sam pažljiv kad odgovaram rekao da treba preispitati određivanje kamata u visini ugovorene kamatne stope. E, ja mislim da je tu bilo prostora, da se ne reprogramiraju ti kredit i moratorijum po istoj

kreditnoj stopi po kojoj su ugovoreni nego da se moralo voditi računa o kvalitetu svakog klijenta jer tu su u isti koš i oni koji su uredni klijenti i oni koji su problematični. Banka treba da osigura sebi neki minimum koji je cijena sredstava po kojima ona nabavlja te pare, to je pasiva banke i određena marža koja pokriva njihove stvarne troškove, a ne da bude u visini ugovorene kamatne stope. To bi trebalo obratiti pažnju kod potencijalnog novog moratorijuma.

Kad su u pitanju banke i država i Centralna banka to je ta spona. Garantni fond, evo ja sam pričao, evo tu mi je i svjedok ministar finansija i potpredsjednik Vlade ja sam pomenuo u tom razgovoru Garantni fond nijesam htio u javnost da izlazim, evo sad neki barjače sa garantnim fondom. Ja sam to smatrao da treba između sebe da porazgovaramo. To je zajednički projekat, kao da je bitno ko je o tome pričao i čija je bila inicijativa. Imamo tih primjera i to je dobar primjer, ali ja sam više za to da država ne subvencionise kamatne stope jer to je keš nego da garantuje za kredite. Povećaće se javni dug, ali to ne znači da će svaki kredit od tih da padne nego će banke na osnovu te garancije da spuštaju kamatne stope klijentima. Imamo primjer, pročitao sam, Hrvatske banke za obnovu i razvoj mada sam tu ranjiv jer vi znate da se ja zalažem za državnu razvojnu banku i mislim da je dobar trenutak da se analizira kad sve ovo prođe i potreba transformacije IRF-a u državnu razvojnu banku. Ističem, IRF plasirao milijardu eura za 10 godina i to je nevjerovatan uspjeh takve institucije, ali ima prostora da pređe u državnu razvojnu banku jer je to dodatni pritisak na komercijalne banke. Što je uradila Hrvatska banka za obnovu i razvoj? Dva sporazuma je potpisala. Jedan sporazum je potpisala sa komercijalnim bankama gdje je rekla garantovaćemo, osiguraćemo 50% glavnice i kamata, ali da morate da date mnogo povoljnije uslove za kredite. To je prvi sporazum i drugi sporazum je potpisala sa Ministarstvom turizma gdje Ministarstvu turizma iz budžeta mislim 26 miliona kuna, možda se varam, ali zbog toga će Hrvatska banka za obnovu i razvoj da da kredite gdje je 0% kamata u prve tri godine, a 1,5% u četvrtoj i petoj. Prema tome, kažem vam mora da postoji veoma precizno i jasno partnerstvo svih ovih sektora.

Eto ja sam pokušao u ovom drugom dijelu, izvinjavam se zbog prekoračenja, ali prosto je negdje tema koja stvarno zahtijeva najmanje politike a mnogo više jednog ozbiljnog čini mi se stručnog pristupa, ovo ne kažem da je moj stručan. Trebalo bi da se barem kod ovih stvari malo manje sjetimo da li pripadamo i kojoj partiji pripadamo. Ovo mora da bude predmet rasprave baziran isključivo na argumentima struke. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 15:32:49)

Hvala poslaniče Mugoša.
Predsjednik Vlade, izvolite.

DUŠKO MARKOVIĆ (29.04.20 15:32:54)

Oko restrukturiranja privrede potpuno se slažem poslaniče Mugoša s tim što to ne bih zasnivao na čestoj tezi da to radimo na štetu ili na teret turizma. Turizam ne samo da treba da razvijamo i održimo na ovom nivou nego imamo prostora da povećamo njegovo učešće. Ne vjerujem da će svake godine ili svake desete nastupiti ovakva situacija koja nam prihode po tom osnovu smanjuje, ali moramo da iskoristimo druge resurse. Vjerujem, evo ministarka ekonomije i potpredsjednik Vlade su tu da naš novi paket mjera može sadržati i zakonodavne i druge odluke koje će stvoriti pretpostavke za nove razvojne i proizvodne kapacitete u Crnoj Gori bilo u sektoru drvne industrije, odnosno šumarstva i drvne industrije, poljoprivrede, metalne industrije, tekstilne industrije, naravno i digitalne ekonomije. Da donesemo zakon da predvidimo povlastice da svaki takav projekat u početku i u određenom periodu bude oslobođen svih tereta, smanjenih poreza i doprinosa itd. Mislim da je vrijeme da formiramo jedno posebno tijelo pri Ministarstvu ekonomije i da li će se to zvati agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća ili agencija za razvoj koja neće biti samo administrativna podrška i adresa nego i finansijska i institucionalna podrška na ovom biznisu, u smislu ove potrebe.

Oko banaka i oko toga ste govorili, imao sam sastanak sa turističkom privredom i znate šta

je njihova poruka. Za njih moratorijum ovakav kakav je ne interesuje, on jeste da kažem pružena ruka i uzimanje vazduha. Oni čak ne traže ni umanjenje kamate, ne traže ni oslobađanje od kamate, oni traže grejs period na postojeće kredite od 12 mjeseci i mogućnost reprograma postojećih kredita zavisno od iznosa i ročnosti kredita koji su već ugovoreni. Naravno da se obezbijede sredstva za tekuću likvidnost. Tako da ja vjerujem da mi u razgovorima koji slijede sa bankama jer je to njihov interes, a interes i privrede možemo naći održiva rješenja za sve.

Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 15:35:36)

Hvala Vam, predsjedniče Vlade.

Evo i ja kao predsjednik Skupštine i predsjednik Socijaldemokrata, da se složim sa ovim vašim ocjenama o nastupu poslanika Mugoše, a mislim da je bilo pitanje i pitanje i odgovor koji je zaista vrlo važan za trenutak kad se ovakva polemika vodi.

Ostalo nam je još jedno pitanje, a to je pitanje poslanika Aleksandra Damjanovića.

Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (29.04.20 15:36:00)

Poštovana Skupštino, poštovani građani, predsjedniče Vlade, ministri,

Pretpostavljam da smo već u četvrtom satu rasprave, da smo pomalo i umorni dug je dan, dugo vas nije bilo u Parlamentu čini mi se od decembra mjeseca. Gledao sam Vas ja i pratio pažljivo, tako da ima potrebe da se neki dijalog koji ste bili počeli, pa ste ga čini mi se privremeno zaustavili, a vezan je za evropsku budućnost Crne Gore, nastavimo i na ovaj način biće prilike naravno da se razgovara.

Ja sam Vam postavio pitanje - koji su razlozi sad već veoma ozbiljno kašnjenje u realizaciji projekta autoputa i kada će isti biti završeni imajući u vidu da je prvobitni rok završetka bio u maju 2019. godine. Pretpostavljam da će stići odgovor i u pisanoj formi, a povod za ovo pitanje koje se naslanja jer će nas doticati naravno i imaće indirektno i direktne veze sa posljedicama pandemije jeste, pa i jedna vaša izjava gdje sam primijetio, iako znam da niste obično takvi, da u pandemiji negdje i Vi tražite razloge za odlaganje projekta ili usporenu dinamiku investiranja u ovaj projekat.

Znam samo jedno od traženja alibija kada nešto kasni ili kada se nešto ne završava kako treba do mogućih zloupotreba je mali korak. Želim ovdje danas samo da podijelim tu neku namjeru da Vi i ja ovdje pred javnosti kažemo da neće biti u onome što treba i mora da se završi nikakvih alibija ni zbog pandemije koronavirusa ni zbog bilo čega. Naravno oblast investicija, odnosno građevinarstva, odnosno radova na autoputu nije zasutavljena ili zabranjena djelatnost već djelatnost koja je imala i te kako potencijala da se i mimo posljedica pandemije uz sve realne posljedice koje jesu odvija nesmetanom dinamikom. Dakle, ne može biti, naravno Vi i ja to znamo, gospodine predsjedniče Vlade, razlog kašnjenja to što 500 ili 600 radnika nije došlo iz Kine od milijardu i 350 miliona stanovnika ili nekoliko desetina hiljada radnika koje može CRBC da angažuje kad god hoće već postoje neki razlozi vjerovatno koji su i do nas i negdje neophodna odgovornost. Odgovornost zbog posljedica koje će imati ovo usporavanje.

Ja ću naravno obuhvatiti jedan širi aspekt i u onom odgovoru naravno ćemo ponovo imati prilike da razmijenimo argumente. Dakle, 2014. godine u decembru ovaj dom je većinom donio odluku o gradnji autoputa. To je prije pet i po godina. Put je počeo da se radi u maju 2015. godine, trebao je da bude završen do maja 2019. godine. Godinu dana evidentno kasnimo i po onome što ste Vi rekli, što svi mi znamo, što možemo da pretpostavimo, što negdje i ljudi iz struke govore on neće biti gotov do maja naredne godine. To je šest godina gradnje dionica od 45 km od Podgorice prema Mateševu.

Imajući u vidu, gospodine Markoviću, da u ovom trenutku ni na vidiku nije nastavak gradnje autoputa od Mateševa prema Boljarima, a i Vi i ja znamo i relevantni dio struke da će i ta dionica da košta najmanje odgovorno, sad Vas gledam, milijardu evra, najmanje milijardu evra od Mateševa do Andrijevice i da će početi tek kada se završi ovaj dio radova sa autoputom u

momentu kada ćemo početi da plaćamo i obaveze, naredne godine. Iako znamo da će i za tu dionicu trebati nekoliko godina dobićemo jedan horizont gospodine predsjedniče Vlade od 10 godina gradnje autoputa, stotinak kilometara. Neko bi se našalio, a nije za šalu pa rekao da smo ga kopali rukama, krampali, lopatali i asfaltirali ručno više bi ga završili. Imajući u vidu da su se i neki drugi autoputevi prije 70 - 80 godina kada je tehnika bila mnogo drugačija završavali mnogo, mnogo brže.

Dakle, nešto ovdje jeste problematično i želim ovdje da čujem, da li Vlada Crne Gore, da li Vi lično preduzimate aktivnosti i mjere da se identifikuje odgovornost za kašnjenje, da se jasno kaže koje su posljedica tog kašnjenja. Imajući u vidu ono što nam pandemija nosi, a to je jedno, uslovno rečeno, zatvaranje tih kreditnih kanala, kako za investicije, tako i za neophodne mjere kako bi sanirali direktne posljedice pandemije. Neće lako biti doći do sredstava, već se govori o tome da će možda taj drugi dio autoputa da se gradi po nekom drugom modelu, ne po modelu koji je do sada bio, model koncesije privatno-javnog partnerstva ne bi bilo dobro da to bude samo zbog toga da bi budući koncesionari bili naši dobro poznati drugari znanci već da to budu ozbiljne firme koje će to da rade. Da ne bude sve ovo da je rađeno da bi samo neko ostvario kratkoročnu profit, a sve nas ubacio u problem kako ćemo planirati javnu potrošnju, kako ćemo planirati budžet narednih godina u situaciji kada će ozbiljan dio budžeta morati da se bavi posljedicama saniranja pandemije koronavirusa, ekonomsko-socijalne, finansijske i sve druge. Gdje će nam biti taj neki efekat istiskivanja veoma značajan gdje će ostati veoma malo prostora za neke druge investicije gdje ćemo imati realno probleme javnih finansija zbog ovoga autoputa i to treba reći.

Autoput je već došao u neku fazu kada se mora završiti. Dakle, nema više povratka nazad. Ja sam rekao i tada 2015. politički profitabilan ekonomski upitan, finansijski neodrživa ostajem pri tome i dan danas. Pandemija koronavirusa je samo razotkrila sve probleme koje možemo da imamo i negdje, gospodine Markoviću, ovdje želja da se ova priča pokuša dovesti u nivo odgovornosti. Parlament se nije bavio ovih četiri godine, pet godina jedan jedini put sa autoputom i loše je samo po sebi. Govorim u trećem licu, uz izvinjenje građanima, moja malenkost ili par kolega bavi se poslaničkim pitanjima, traženjem informacija na ovaj način sa putem. Nama je bio neophodan, prvo iz Parlamenta, a nažalost zbog stava većine nije ga bilo, sveobuhvatan kontinuiran nadzor nad ovim projektom, pa bi možda i vi imali povratni fidbek ili informacije, šta nije dobro, pa bi ubrzali tamo taj dio. Ovako je ostalo na tome da se sporadično bavimo pitanjem projekta vijeka u Crnoj Gori u momentu kad imamo već u momentu na djelu veoma, veoma opasne posljedice socijalno ekonomske pandemije koronavirusa, a ovo nam sada ovo sve usložnjava ovaj problem. Negdje da zaokružimo ovaj set za početak, do novembra mjeseca kada sam četvrti ili peti put tražio informaciju ovih tri četiri godine i postavljao pitanje vezano za autoput, da bih informisao javnost, da bi svi informisali javnost negdje sam dobio podatak da je budžet uskraćen za nekih stotinak miliona evra oslobađanja raznih poreskih obaveza za autoput. To vam je ono što je bilo dovoljno za ove mjere koje do sad Vlada primjenjuje vezano za sanaciju posljedica pandemije. Sto miliona evra smo oslobodili investitora, podizvođače poreskih obaveza, to je ono preko troškova koje imamo, eto 100 miliona evra perfektno za saniranje prvog i drugog kruga mjera koje je Vlada predložila. Slažem se sa gospodinom Radunovićem, da će trebati nekih 350 miliona evra ili 7% bruto domaćeg proizvoda za budžet da bi se odgovorilo i onome što Vi gospodine Markoviću namjeravata, a to je taj treći paket mjera koji bi nekako morao da bude i mnogo ozbiljniji, brži nego ova dva paketa kako bismo zaista pomogli da nam ekonomija ne padne na koljena.

U tom dijelu kada te neke cifre imamo u vidu, nedopustivo je, i nadam se da to više nećemo raditi, da pravdamo evidentna kašnjenja i slabosti sa naše strane - zaboravljenu petlju od nekoliko desetina miliona evra, zaboravljene radove za vodu za struju neodrađeno do kraja procesa eksproprijacije i sve ono što će se još ispostaviti. Znae kako, u teoriji ekonomskoj imate kod ovakvih projekata običnu situaciju za produženje roka gradnje korenspondira sa prekoračenjem troškova gradnje. Ukoliko nam se i to desi sa svim ovim očekivanim dinamikama gradnje druge dionice kad koliko do kada itd. mislim da ćemo biti u velikom problemu da će nam značajno usporenje ovog projekta praviti probleme za neke druge ekonomske politike koje ćemo morati da realizujemo, a koje su vezane između ostaloga i za saniranje posljedica koronavirusa.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 15:45:26)

Hvala.

Predsjednik Vlade Duško Marković, izvolite.

DUŠKO MARKOVIĆ (29.04.20 15:45:32)

Poslaniče Damjanoviću, prije nego što krenem sa odgovorom da se ne složim sa jednom ili makar dvije Vaše konstatacije. Prva je da su naše mjere koje smo donijeli i spore i neozbiljne, nešto ste u takvom smislu rekli možda je i lapsus, nijesu mogle biti brže i nijesu mogle biti kvalitetnije. Kao što znate ova situacija nije predvidljiva, okolnosti se mijenjaju iz dana u dan i mislim da smo mi uradili i da smo reagovali brže od drugih i da smo uradili ono što je bilo realno moguće.

Drugo, govorili ste oko ovih 100 miliona koje bi mogle biti upotrijebljive za ovaj paket. Znači da nije baš tako, Vi ste tu na svom terenu više nego ja, toliko bi nas više koštao autoput. Dakle, za ono što smo oslobodili morali bi da platimo.

Treće, mislim da je dobra inicijativa, evo predsjednik je to čuo kao i ja, ali to prije svega na njemu, Kolegijumu i Parlamentu, ovo je ja mislim ako se na varam jedina investicija u Crnoj Gori koja se realizuje na osnovu posebnog zakona koji je donijet u Parlamentu. Dakle, nema problema da Vlada kako Parlament odluči kvartalno ili polugodišnje izvještava Parlament o dinamici i radu, a vjerujem da ćemo ubrzo prvu dionicu završiti, ali ako okolnosti budu ukazivale na to Vlada može da pripremi sveobuhvatnu informaciju za Parlament i da to onda bude predmet za raspravu i naravno objektivnije i sadržajnije upoznavanje građana.

Vaše pitanje je prilika da makar na trenutak skrenemo sa tema veoma zahtjevne borbe protiv krize uzrokovane pandemijom Kovid-19, jer je važno da i u ovim okolnostima građani čuju da ni u kom slučaju ne zanemarujemo kapitalne projekte, prije svih najvažniji od njih autoput Bar-Boljare. Složićemo da je vrijednost ljudskog života nemjerljiva, ali i u takvim okolnostima Vlada nastoji prije svega da stvori uslove da sačuva život i zdravlje svakog pojedinca. Zahvaljujući preduzetim mjerama Crna Gora se danas ubraja u red država koje se uspješnije od drugih bore sa pandemijom virusa i istovremeno u potpunosti smo posvećeni tome da u svakom segmentu života prvenstveno u ekonomsko-socijalnom preduzimamo neophodne i blagovremene mjere kako bismo ublažili posljedice krize. Te posljedice ćemo uz sve napore osjetiti i već ih osjećamo gotovo u svakoj oblasti. Uvjeren sam, međutim, da ćemo zajedničkim radom predanošću i zalaganjem sve to savladati uspješno i najbrže moguće i vratiti se na put strateškog i ekonomskog razvoja na kojem već godinama bilježimo zapažene rezultate. Budite uvjereni da će Vlada učiniti sve da do toga što prije dođe.

Izgradnja autoputa nije izuzetak. Doprinos ovog projekta je razvojni prioritet naše zemlje i imperativ sveukupnog napretka Crne Gore i svakog njenog građanina. Nećemo dopustiti da taj prioritet bilo šta dovede u pitanje. Autoput Bar-Boljare je projekat kojim se od početka odgovorno upravlja, što smo pokazali transparentnim načinom vođenja radova u svakoj dosadašnjoj fazi iako vi imate drugačije viđenje toga. Kao što je poznato izgradnja je počela 11. maja 2015. godine sa ugovorenim rokom realizacije 48 mjeseci koji je produžen do 30. septembra 2020. godine. Ovaj datum je trenutno u skladu sa ugovorom o projektovanju i izgradnji, ugovoreni rok za završetak radova i nije za sada produžavan u ugovornoj proceduri. Do sada je završeno 87% radova i u tom smislu ocjena o ozbiljnom kašnjenju iznesena na današnji dan u najmanju ruku je pretjerana ili evo da kažem preuranjena, a i suštinski neodrživa.

Zahvaljujući izuzetnim naporima Vlade i Ministarstvu saobraćaja i pomorstva kilometri autoputa u Crnoj Gori su realnost vidljiva svakom od nas. Danas je izgradnja autoputa prije svega uspješan graditeljski poduhvat koji je istovremeno objedinio najveći broj građevinskih kompanija ikad čak preko 120 kako iz Crne Gore tako i iz regiona. Crna Gora je svima njima omogućila u uslovima otvorenog tržišta i slobodne konkurencije ne samo uspješno poslovanje već i transfer znanja i iskustva. Time smo domaće izvođače osposobili da sutra i sami mogu konkurisati za realizaciju drugih kapitalnih projekata na globalnom tržištu iako se ovo želi osporiti praktično svakoga dana.

Suštinski je važno i što su do sada prva dionica i radovi na njoj bili generator ekonomskog rasta i novih radnih mjesta što je još jednom ukazalo na neprocjenjiv značaj čitavog projekta za Crnu Goru. Ove činjenice, poslaniče Damjanoviću, kao i to da su radovi bezbjedni i kvalitetni mnogo su važniji, nećete se složiti sa mnom, ali i od samih rokova. Nepredviđenih okolnosti ima i na mnogo manje zahtjevnim građevinskim projektima, a ne na ovako kompleksnom. Tome svjedoči gotovo svako od nas u okviru svojih porodičnih investicija i poduhvata kojih imamo. Iluzorno bi bilo očekivati da projekat ovih dimenzija i značaja postane imun na globalne poremećaje poput pandemije koronavirusa. Dakle, mi nemamo problem samo sa pandemijom nego imamo problem sa ekonomijom, odnosno zaključanom ekonomijom kao posljedica ove pandemije. Sve je zaključano. Zaključani su biznisi, zaključane su granice, uništena su tržišta i onemogućen protok ljudi i radne snage.

U prilog njenom globalnom uticaju na projekte širom svijeta ide i činjenica da efekte pandemije prati i i tumači međunarodna asocijacija inženjera FIDIC dajući odgovarajući smjernice investitorima, izvođačima i konsultantima. Uvažavajući stavove međunarodnih adresa Vlada ipak aktivno radi na tome da posljedice pandemije na projekat budu što manje. Već punih dva mjeseca otežani su uslovi rada na gradilištima i sekcijama autoputa na svim nivoima. Uzroci su obustava međunarodnog saobraćaja, otežano funkcionisanje lanca snabdijevanja, smanjena mobilnost radne snage. Nije ovdje, poslaniče Damjanoviću, u pitanju samo nedostajućih 800 i 900 planiranih radnika kineske kompanije, izvođača, nego nemogućnost obezbjeđenja drugih radnika od strane izvođača, pa i domaćih podizvođača na našem i na regionalnom tržištu, nema ih. Ovdje da Vas podsjetim da u ugovoru jasno stoji da je glavni izvođač dužan da obezbijedi 80% radne snage, a da 30% se ustupa domaćoj radnoj snazi, odnosno podizvođačima. Dakle, ovdje nedostaje radna snaga glavnog izvođača i sa razlogom vjerujte. Čak dio radne snage koju pokušavaju da obezbijedi iz okruženja nemaju ta znanja koje ima ta radna snaga koju su oni imali i izgubili sa kineskog tržišta.

O opravdanosti razloga za eventualno novo produženje će se odlučivati kroz odgovarajuće ugovorne procedure, izvođač radova je pokrenuo postupke za odobrenje produžetka roka usljed više sile izazvane pandemijom virusa i mjere koje se tim povodom preduzimaju. Dakle, izvođač je to već pokrenuo. O ishodu odluke informisaćemo Parlament i uvažene poslanike, a i cijelu javnost čim procedura bude okončana. Želim da podijelim sa vama ohrabrujuće informacije da su uprkos trenutnim okolnostima koje su poremetile svakodnevni život radovi na izgradnji dionice Smokovac - Mataševo odvijaju i to dobrom dinamikom. Istina, jeste smanjen intezitet i uz određena kašnjenja i poteškoće na pojedinim drugim pozicijama.

Izvođač je nakon 11. maja 2019. godine koristeći svoje ugovorno pravo podnio izvjestan broj zahtjeva koji potražuje produžetak roka realizacije zbog događaja koje je smatrao rizičnim na strani investitora, a koji se razmatraju i evouliraju od strane nadzornog organa u ugovornoj proceduri. Sve navedeno je uobičajena praksa FIDIC ugovora čiji ishod investitor ne može prejudicirati do okončanja postupka koji uključuju i pravo ugovornih strana na pokretanje spora pred Komisijom za rješavanje sporova ili u krajnjem pokretanje arbitražnog postupka. Da zaključim, svako do sada odobreno pomjeranje roka bilo je u skladu sa realnim okolnostima ili u sadašnjem kontekstu onima koje nijesu mogle biti predviđene, na primjer kao klizišta na određenim djelovima dionice na kolašinskoj strani.

S toga poslaniče Damjanoviću, nema mjesta rekao bih za dramatična predviđanja kada je u pitanju auto put. Kvalitet i bezbjednost radova će i ubuduće biti naš primarni cilj uz ekspeditivnost na kojoj ćemo insistirati. Kao i do sada javnost će biti upoznata sa realnim rokovima kada se okolnosti sagledaju i procijene, a prepreke otklone. U ovom trenutku je najvažnije da gradilišta nijesu zaustavljena i da nema indicija da se to može dogoditi. Naprotiv i sa podgoričke i sa kolašinske strane i duž cijele trase, radovi odmiču, a autoput poprima sve jasnije obrise i konture. Znam i da svi sa nestrpljenjem očekujemo vožnju i da se radujemo prvim kilometrima autoputa i to je bliska budućnost. Čim budu okončane sve propisane procedure koje garantuju njegovu punu funkcionalnost, kao što sam i ranije rekao zbog sadašnjih okolnosti procjenjujemo da će to biti u prvoj polovini 2021. godine. Za projekat vijeka, kakav jeste prvi crnogorski autoput, to je neizbježna, ali ipak mala cijena ove globalne pandemije, odnosno krize. Da Vas ispravim, mislim, ne mislim nego sam sasvim siguran da druga dionica autoputa po idejnom projektu košta između 270 i 300 miliona eura. Možda ste mislili na i drugu i treću dionicu.

Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 15:56:10)

Hvala Vam.

Komentar, poslanik Damjanović.

Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (29.04.20 15:56:16)

Dakle, nadam se da se slažemo da smo na istom putu da svako sa našeg aspekta odgovornosti uradi ono što treba da se što manje kasni i da se projekat završava. Iz više razloga ja sam ih nabrojao, kratko ću ih ponoviti.

Dakle, već iduće godine počinjemo da otplaćujemo autoput. Imaćemo problem javnih finansija i budžeta. Ovo ne govorim samo ja ovo vi znate, ovo govori MMF i renomirane konsultanske kuće sa Zapada. Dakle, to je žurba da se što prije krene da se ostvaruju prednosti od toga autoputa, žurba da se konačno riješi misterija iz decembra 2017. godine gospodine Markoviću kad je dobijeno 1.300.000 evra od Investicionog okvira Zapadni Balkan da se radi studija po odgovoru resornog ministra saobraćaja, Studija opravdanosti za autoput. Evo dvije i po godine javnost nema predstave, valjda Vi imate ili ćete tražiti šta je sa Studijom opravdanosti. Da vidimo kad počinjemo tu drugu dionicu, kad ćemo da je završimo. Znači, ja Vam govorim o realnim horizontima očekivanja to je 2025. i ovaj dio koji treba prilagoditi autoputu do samoga Bara to je desetak godina, mnogo je. U fazi smo kada nema povratka nazad, donijeta je politička odluka, taj prioritet je određen tada ili je mogao neki drugi prioritet da bude energetika, pruga to je već sad druga priča. Vi niste pregovarali ugovore neko drugi je pregovarao ugovore jesu li mogli da budu mnogo bolji jesu. Kakvo oslobađanje od poreza itd. u iznosu od 100 miliona evra pored svih ovih troškova koje smo ugovorom definisali, pored valutne klauzule koja nam visi, pored dodatnih troškova koji su opravdani i neopravdani, pored troškova koje smo našom krivicom ili krivicom odgovornih u Vladi napumpali. Zatim, pored kašnjenja u nekom, da kažem, vremenskom periodu koje će iziskivati i nove troškove kako god i ko ih god platio gradnje neće to biti baš do kraja prelijepa priča, ali da se složimo projekat je tu i moramo da ga završimo.

Dakle, u tom smislu je ovdje bilo obraćanje da pokušamo da uradimo sve da se identifikuje odgovornost i da se vrši nadzor i kontrola. Nemate Vi ovdje problem sa Parlamentom, ovdje sam ja makar pet ili šest puta molio i apelovao da se pravi ta kontrola, da se pokuša definisati način da to Parlament radi sveobuhvatno i vama je napravio problem jer da je bilo te kontrole vjerovatno bi bilo više ukazivanje javnog pritiska da se stvari završavaju. Imao sam prilike u petak ili subotu prošlu da prođem tim terenom gore do Veruše i vidio sam. Obrisi se pokazuju, ali nema intenzivnih djelatnosti. Radnici, pa znate kako građevinska djelatnost nije zaustavljena gospodine Markoviću 15. marta kao nekih 70-ak drugih djelatnosti. Nekoliko hiljada ljudi je na građevinskim projektima u Crnoj Gori. Komercijalnim, što nije isto što i infrastrukturnim od javnog značaja, možda je bilo načina da se jedan dio angažuje ili preangažuje, da se ovamo ne kasni jer ovo je vrhunski interes, da završavamo što prije.

Dakle, znam da nijeste htjeli, ali negdje šaljemo zajedno poruku da ni priča o autoputu ni neke državne firme tipa "Plantaže" gdje su plate prvih ljudi po sedam - osam hiljada evra, ne budu, uslovno rečeno, sad na način imamo alibi koronavirus je pa sve naše neke poslovne racionalnosti ranijih godina sad ćemo da preturamo na priču o koronavirusu i o tome da nas eto koronavirus zaustavio da napravimo sjajne rezultate itd. i tome slično. To će praviti problem i za usmjeravanje pomoći onome kome je potrebna.

Ovdje smo govorili o prvom i drugom paketu mjera bili su Vaši saradnici. Ja sam pogledao pažljivo dakle ovaj dio koji se tiče odgovora tzv. drugog paketa odgovor na pandemiju Kovid-19 informaciju koju ste poslali i naravno ono što ste poslali kao pravni aspekt ili način kako ste zaokružili ova j drugi paket. Samo da razmišljamo zajedno da li je uredba o Vladi, Zakon o kontroli državne pomoći i Zakon o regionalnom razvoju dovoljan pravni okvir da se ovo usmjeri. Samo da

zajednički razmišljamo, ja neću ovdje ulaziti u taj dio time će se baviti neko drugi, ali da ne bude veća dara nego para, da ne ostavimo prostor da neko državu tuži. Ja Vam samo ukazujem jer vidim na koje smo se članove pozvali.

U odnosu na ovaj dio kad sam počeo, nijesam rekao da je neadekvatno i da je sporo da mora brže, da mora efikasnije. Dakle, ako se kaže da će do 15. maja biti isplaćene djelatnosti koje su zaustavljene 15. marta to je puna dva mjeseca od kada su zaustavljene. Za neke je to malo, za neke je to mnogo. Za nekog taksistu ili većinu taksista je mnogo, frizera samostalnih i nekih da kažem preduzetnika, za nekog koji je bio u nekoj ozbiljnijoj privatnoj firmi i nije, izdržaće. Dakle brže, ako sam molio ovdje i hvala ministru Radunoviću i ministarki Sekulić, što je jedan dio mojih primjedbi uvažen o onome 100% minimalan ne 70% ne ponosim se svi smo zajednički ovdje radili svoj dio posla, ali mart nam je ostao da visi. Znači 15 dana, pola plate, treba objasniti ljudima šta sa majem, šta sa onim djelatnostima koje krenu recimo 10. maja, to je ostalo neidentifikovano u vašem izvještaju. Da li će se kada krenu 10. maja one subvencije odnositi samo za 10 dana maja ili imate za cijeli maj? /upadice/ Odlično to je dobra stvar.

Šta sa nalogima koji stižu iz državnih institucija da se polako u jednom broju institucija gdje je neophodan proces rada ljudi vraćaju na posao, a imate bračnih parova koji imaju djecu maloljetnu odnosno ispod 11 godina, a vrtići ne rade. Dakle i taj dio se mora rješavati, to je dio za NKT to je dio za vas.

Ovaj dio oko banaka, gospodine Markoviću, nema razloga da pažljivo sam Vas slušao ozbiljan je dijalog i sa kolegama, pa zbog distanciranja to radimo da ne budemo baš svi ovdje u sali. Nema razloga da sad nešto se bojimo ili banaka ili da onako oprezno govorimo u tom dijelu. Od banaka, od Centralne banke koja je zakazala do sada u ovom trenutku treba mnogo snažnija podrška. Ja sam i gospodine Radunoviću i Vama sad kažem, ne pitajte, ne tražite, ne čekajte Centralnu banku idite sami u direktne angažmane sa finansijskim institucijama da ove stvari završavamo koje se moraju završavati.

Dakle, od IRF-a koji je od momenta kada smo razgovarali ovdje do 15. aprila kada ste dali informaciju značajno podigao stepen kreditiranja i doveo je uslovno rečeno rad IRF-a u teškim okolnostima u jedno vanredno stanje sa brzim odobravanjem kredita i podrška da se nastavi u tom smjeru ljudima iz IFR-a, da to radimo i sa bankama. Da vidimo gospodine Radunoviću, da li treba da povećamo taj neki iznos mogućih garancija za državu u sistemskom zakonu. Preuzimam na sebe da pomognem u tom dijelu sa zakonodavnom aktivnošću. Da imamo do tih 20% mogućnosti, pa da država za nekih 5% GDP ili bruto domaćeg proizvoda garantuje koliko bude trebalo, da napravimo garantni fond da negdje pokušamo da budemo brži, efikasniji, racionalniji, sa tim mjerama.

Dakle, da ja sam ovdje molio i polako ću zaokružiti, sve su kolege prekoračile mogli smo da budemo, uslovno rečeno, efikasniji zbog samog sjednika ovdje u ovoj sali. Ja dam negdje molio ovdje i kolege i doktori otvarajte ekonomiju, ja vjerujem vama da ste zatvorili iz nekih razloga sad vi vjerujte meni i mojim nekim kolegama da je treba otvoriti. Vi ste, ja sam vas pažljivo gledao, tražili prije 15-ak dana da se ekonomija otvara 4. maja, pa neki 18. maj, pa 1. jun može to čini mi se i brže uz neke mjere koje će građani poštovati. Ajmo da vidimo jesmo li dobro procijenili koje djelatnosti puštamo, koje djelatnosti ne puštamo. Dajte da pustimo sve ono što se može pustiti. Vjerovatno je ugostiteljstvo na kraju, turizma je priča bolna, turizmom ćemo se baviti u junu, julu, u avgustu i nakon sezone itd. i za neke buduće godine se mora definitivno vidjeti šta je sa turizmom i hoće li ta grana biti baš noseća grana u Crnoj Gori 2021/22. godine jer se mijenjaju polako navike poslije svega ovoga. Dakle, ovdje smo svi na istom poslu da pomognemo da svako sa svog aspekta gura negdje da se ovo završava što prije.

Ovaj dio je ostao dakle to ćemo sa kolegama, nadam se, imati prilike ministrima da definišemo i ovaj dio podrške koji ide prema nezaposlenima koji ide prema penzionerima koji je to prag penzije da se da ta podrška. Mislim da je mnogo nizak prag da to mora da bude mnogo veći prag itd.

Postoji negdje prostora da ta direktna podrška subvencioniranja, uz ovaj dio garantnoga fonda uključivanje banaka koje za sada vrlo marginalno, bude mnogo efikasnije. Znam da imamo probleme sa registrima, sa evidencijama, da nije lako.

Na kraju, banalano, sa tim ću završiti, ali pitanje koje recimo koje pogađa na terenu ljude. Ovdje ste dali u onom izvještaju, uslovno rečeno, šifre djelatnosti koje su zatvorene, 72 djelatnosti.

Imate preduzeća, gospođo Sekulić, ovo je iz Vaše branše imate preduzeća čija je šifra osnovne djelatnosti ta da je mogao da radi, nije zaustavljen 15. marta, ali u okviru te djelatnosti imate više drugih djelatnosti koje neke od njih nijesu mogle da rade. Ajmo da ih identifikujemo polako, možda nije žurba, ne moramo danas. Imate takvih primjera, nijesu mali primjeri, gdje su neke djelatnosti u okviru firme zatvorene i jedan dio firme zaposlenih radnih mjesta je na stend baju, čeka. Mislim da je sve ovo propala priča o autoputu i svemu ukoliko mi ne sačuvamo radna mjesta i ukoliko ne dovedemo sve projekte, gospodine Markoviću, uključujući projekat autoputa što prije namjeni kako bismo ostvarivali koristi i uspjeli da zajednički saniramo posljedice i teško vrijeme koje nam predstoji nakon ovog zdravstvenog aspekta koji smo, čini mi se, uspješno prevladali. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 16:06:11)

Hvala.

Predsjednik Vlade. Izvolite.

DUŠKO MARKOVIĆ (29.04.20 16:06:15)

Samo par komentara.

Iznio sam svoje razmišljanje. Rekao sam da će predsjednik Parlamenta, u saradnji s poslaničkim klubovima, odnosno šefovima klubova, možda i planirati jedan poseban kolegijum oko autoputa i svih izazova koje imamo sada na autoputu u smislu njegovog završetka, a Vlada će biti spremna za taj dijalog. Dakle, možda je ovo baš trenutak i ova kriza da ne ostavimo prostor manipulacijama, teorijama zavjere, velikim profitima i bogaćenjima. Da nije domaćih podizvođača ovih 30% na autoputu danas ne bi bilo radova na autoputu.

Drugo, govorili ste o podršci malim i srednjim preduzećima. Mi smo usvojili ova dva paketa u partnerstvu. Ovo nije samo znanje i opredijeljenost Vlade. Znete da smo vodili inkluzivan dijalog o tome, da smo to radili sa socijalnim partnerima, da smo to radili sa nezavisnim ekspertima, stručnjacima, profesorima Ekonomskog fakulteta u Crnoj Gori, da smo to na kraju radili u Parlamentu s vama. Iako se u tom periodu nijesmo izjašnjavali daćemo toliko miliona ili tolike iznose vidjeli ste da smo prihvatili najveći dio predloga jer su bili suvisli, odmjereni, zasnovani na realnim činjenicama, bilo da je to vaš predlog, bilo Borisov ili nekih drugih iz ove sale i van ove sale. Tako ćemo i o trećem paketu razgovarati. Mislim da je taj pristup i ta solidarnost i sabiranje našeg znanja i potencijala kojeg imamo naš najveći kapital u ovom trenutku, mi ga nećemo propustiti kada je u pitanju Vlada.

Dozvolite mi na kraju, vi ste to pitanje otvorili, ne bih bio fer ako se ne bih osvrnuo na to. Mislim da je ovdje, ipak, previše napada na Centralnu banku koji nisu utemeljeni, s mog aspekta, na realnim činjenicama. Što se tiče Vlade i mene lično kao predsjednika Vlade, svakodnevnu komunikaciju imam sa guvernerom Centralne banke. Pošto nijesam ekonomista, a posebno ekonomista iz sfere poslanika Mugoše, veoma pažljivo slušam ljude iz te oblasti, pa i guvernera Žugića, pa govorimo o bankama, pa o njihovom odnosu, pa o njihovom potencijalu, pa nivou kreditiranja, pa da li su to plasmani iz depozita građana itd. Juče je bio taj sastanak guvernera s poslanicima, a sada sa bankama. Vjerujem da je bio, kako mi je guverner jutros rekao u telefonskom razgovoru, koristan. Ostaje da u ova dva dana mi nastavimo taj razgovor na nivou Centralne banke i Vlade. Ne bih bio sklon da Centralnu banku sada tako negativno fokusiramo, nije ni njima lako, njihova ograničenja i njihove mogućnosti nijesu baš previsoke. Ajmo ako su spori da uradimo da budu brži. Ne vjerujem da postoji manjak volje, ekonomskog i nacionalnog patriotizma u Centralnoj banci da svi zajedno damo najbolji odgovor u ovoj situaciji. To sam htio. Znam da vi to razumijete. Znam da se tom temom posebno bavite. Volio bih da i tom segmentu našeg sistema, ekonomskog sistema pridemo pažljivije i sa manje opreza. Najlakše je proglasiti nekoga krivim. Mislim da nema argumentacije za nešto tako. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 16:10:12)

Izvolite proceduralno.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (29.04.20 16:10:15)

Nećemo ovdje tražiti ni krivce ni istjerivati krivdu i pravdu u ovom trenutku, imamo kada. Rekao sam Vam, ne napadajući, naravno, Centralnu banku, da u odnosu na IRF koji sada komplementarno radi s Vladom i koji brže odobrava kredite da je Centralna banka zbog milion razloga, nećemo u njih ulaziti, nefleksibilna i ne prati ono što bi trebalo da prati sada rad Vlade i da, ukoliko nemate do kraja tu dinamiku saradnje, da idete direktno u aranžmane sa komercijalnim bankama.

Zaokružiću time, predsjedniče Vlade. Juče imamo jednu poraznu činjenicu svi u Crnoj Gori koju možemo da komentarišemo. Juče je po prvi put promet na crnogorskoj berzi, tržištu kapitala bio nula evra. Znete o čemu smo razgovarali Vi i ja u Vašem kabinetu prije godinu dana kada nam je tema bila tržište kapitala. Sve ono tada što sam Vam rekao, na žalost, desilo se sada. Sjetite se kritike moje prema Vama, kada je na telefonskoj sjednici Vlade ista struktura koja je desetinama godina na tom tržištu kapitala ponovo postavljena u toj komisiji. Ne kažem da su oni krivi, niko nije kriv personalno ni u Centralnoj banci, u bilo kojoj instituciji. Hajde sada da podvučemo crtu i da vidimo gdje nam ne štima u institucijama. Jer, znate kako, valjalo bi nam sad to tržište kapitala, pa nešto što možemo kroz banke, nešto što možemo direktno od države, nešto što možemo sa IRF-om, a nešto tržište kapitala koje je nula. Dakle, imaćemo akumulaciju tržišta kapitala koje nam je neophodno, iako su sve berze u problemima na svijetu, ali ova naša jedina nema problem jer nema prometa - nula, sada nam je to trebalo kao nasušni hljeb. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.04.20 16:11:52)

Hvala i Vama, poslaniče Damjanoviću.

Predsjedniče Vlade, Vi ste rekli da je autoput projekat koji je ustanovljen i zakonom ovdje. Da podsjetim naše građane, a i poslanike da je to zakon o kojem se najduže raspravljalo u Parlamentu, četiri dana. Najtransparentnije je vođen i najtransparentnije predstavljen jer je ovdje bio, pored Zakona o autoputu, prisutan i Ugovor o projektovanju i izgradnji, kao i Ugovor o finansiranju. Naravno, tu je, a slažem se sa ovim ocjenama koje je istakao poslanik Mugoša, ministar Radunović, on će razgovarati o ovoj priči o početku otplate vraćanja kredita. To je prostor za razgovor koji postoji. Moram da kažem da je ovdje, jer je poslanik Damjanović bio tada predsjednik Odbora za ekonomiju i finansije, na kojem su izvanredne rasprave vođene o autoputu i o projektu autoputa, ovdje je bila samo dilema tada koja je odbijana zašto bi se formirao poseban odbor. Imamo odbore, Odbor za ekonomiju i finansije i danas postoji koji uvijek to može da raspravlja. Uvijek ćemo dočekati sa zadovoljstvom raspravu o tome jer su stručnjaci vrlo ubjedljivo dokazali da ništa u tom projektu nije izostavljeno ni zaboravljeno.

Danas smo imali neuobičajeno dug Premijerski sat. Mislim da vrijeme u kome ga održavamo i zaslužuje da on bude takav. Evo, da znate, predsjedniče Vlade, govorili ste sat, četrdeset šest minuta i sedam sekundi, nešto malo više nego svi ostali poslanički klubovi zajedno. Vrlo je važno da imamo takav odnos međusobnog uvažavanja i razumijevanja. Oni koji najviše kritikuju sve ovo jedinu zamjerku mogu da kažem da valjda ne postoji niko ko u ovim mjerama koje je država Crna Gora preduzela, da tako kažem, preduzela povodom ove krize ne može da nađe nešto pozitivno. Ponekad se tako ne čuje baš ništa pozitivno o svemu ovome. Mislim da je crnogorsko društvo, jer ovo nije ničiji poseban odgovor nego odgovor svih nas, a prirodno je da Vlada i prirodno je da Nacionalno koordinaciono tijelo vodi taj postupak i bude najviše eksponirano, zaslužuje pohvale na ovome kako se suočila sa epidemijom kod nas, sa pandemijom u svijetu. Uvijek želim da naglasim zahvalnost svima, posebno zdravstvenim radnicima, posebno pripadnicima Uprave policije, posebno pripadnicima Vojske, posebno svim građanima Crne Gore kako su se ponašali poštujući preporuke i odgovarajući na ovu priču.

Posebna zahvalnost svim donatorima. Zaista, ne mislim da ih rangiram po tome, ali na neki

način kao pojam dobrotvorstva, dobročinstva, donatorstva uvijek mi je prvi na pomenu ovaj gospodin Brčvak koga sam imao prvi put prilike da vidim, kada on onako skromno odbija da uopšte bude predmet pažnje zbog svojih donacija. Kroz njega i kroz zahvalnost njemu, zahvaljujem se svim donatorima koji su učinili ogromnu stvar. Mislim da je ova ideja o Infektivnoj klinici odlična. Mislim da ćete imati podršku u Parlamentu za to. Mislim da je danas bio pravi način komunikacije jer ovo jeste odgovor čitavog crnogorskog društva, nikoga pojedinačno. Zato, treba, uvijek sam bio za to, da ne trčimo za medijskim prostorom, ostavimo ga onima kojima je on najpotrebniji, u stvari ne njima najpotrebniji nego najpotrebnije je nama da slušamo ono što nam pokazuju zdravstveni radnici koji su na prvoj liniji fronta. Hvala vam.

Nastavljamo sutra sa sjednicom koju smo prekinuli zbog ove sjednice posvećene Premijerskom satu.